

050

DOKUMENTUAK

OINARRIZKO ESKUBIDEAK ETA POLIZIA

**Poliziaren Esku-Hartzeen Erregimen Juridikoa.
Galdekizun batzuk**

eman ta zabal zazu

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea

MANU
ROBLES
ARANGIZ
FUNDAZIOA

OINARRIZKO ESKUBIDEAK ETA POLIZIA

Poliziaren Esku-Hartzeen Erregimen Juridikoa. Galdekizun batzuk

SARRERA	3
0. POLIZIAREN ZUZENBIDERA SARRERA: OINARRIZKO KATEGORIA BATZUK	5
I. BIZILEKUAN ETA ERAKUNDE OFIZIALEN EDO ERAKUNDE PUBLIKOEN ERAIKINETAN SARTZEA ETA HORIEK ERREGISTRATZEA	9
II. IDENTIFIKAZIOA ETA POLIZIA-FUNTZIOA	21
III. IGAROTZEAREN MURRIZKETA, BIDE PUBLIKOETAKO KONTROLAK ETA ERREGISTROAK	35
IV. ARMEKIN, LEHERGAILUEKIN ETA BESTE BATZUEKIN ZERIKUSIA DUTEN LEKU PUBLIKOETAKO EGIAZTAPENAK ETA ERREGISTROAK	47
V. KANPOKO GORPUTZ MIAKETAK	53
VI. MANIFESTATZEKO ESKUBIDEA ETA POLIZIAREN ESKU HARTZEA	63
VII. POLIZI HELBURUETARAKO DATU PERTSONALAK TRATATZEA	69
AURKIBIDE SISTEMATIKOA	89
LABURDURAK	93

Dokumentuak 50

2022ko Otsaila

www.mrafundazioa.eus

@mrafundazioa

I.S.B.N.: 978-84-939802-7-6

Lege Gordailua: BI-00287-2022

SARRERA

Argitalpen hau Euskal Herriko Unibertsitatearen eta Manu Robles Aranziz Fundazioaren arteko lankidetzaren emaitza da. Helburua demokrazia batean berebiziko garrantzia duen gai batera hurbiltzea da, poliziaren araubide juridikora eta esku hartzeko moduetara. Araubide juridiko horrek garrantzi nabarmena du sistema politikoa erregimen diktatorialaren oinordekoa denean. Kultura politikoak historia horren eraginpean jarraitzen du bizitzako esparru guztietan, bereziki administrazioen funtzio-namenduan eta, nola ez, baita poliziaren eremuan ere.

Polizia-eginkizunak zorrotasuna eta eustea eskatzen du. Bere papera funtsezkoa da gizarte batean. Segurtasunik gabe ez dago bermerik giza eskubideez baliatzeko. Gehiegizko segurtasunak askatasuna eragotz dezake. Horregatik da garrantzitsua polizia-eginkizuna behar bezala arautzea. Funtzio publikoa bermea eta mehatxua da aldi berean. Polizia-funtzio publikoak babesten ditu herritarrak, eta, aldi berean, haien aurrean babestu behar dira. Oreka konplexua da, legezkotasun-printzipioa eta pertsonen oinarrizko eskubideak errespetatzen dituen.

Gauza publikoan interesa duten pertsoneri zuzenduta dago lan hau, batez ere ikasleei. Polizia-funtzionarioei ere zuzenduta dago. Polizia-funtzioa oso konplexua da bere garapenean, praktikan jartzean, eta ez du inoiz ahaztu behar demokrazia babesteko jarduten duela. Politikak, aldi berean, eragina du polizia-funtzioan, desnaturalizatzen baitu, eta horrek bere funtzionamenduan zorrotza izatea eskatzen du. Polizia-eginkizunean lan egiten duten pertsonak erantzukizun berezia dute gizartearen aurrean. Bere konpromiso demokratikoak eredugarria izan behar du, bere funtzioari horrela dagokio eta.

Lanaren egileak, hurrenkera alfabetikoan, Unai Aberasturi Gorriño (VII. atala), Nieves Arrese Iriondo (I. atala), Jose Ignacio Cubero (III., IV. eta V. atalak) eta Iñaki Lasagabaster Herrarte (II. eta VI. atalak) dira.

0. POLIZIAREN ZUZENBIDERA SARRERA: ONARRIZKO KATEGORIA BATZUK

1. Zuzenbideak botere publikoek gizartean egiten dituzten esku-hartzeak zuzentzen ditu, horiek gure eskubideengan eragina dutenean, modu positiboan zein negatiboan, hots, eskubide horiek murriztuz (jarduerak murriztuz, zergak ezarriz) edo horietaz baliatzea erraztuz/utziz (eskolak sortuz, auzitegiak antolatuz). Botere publikoen esku-hartze hori legezketasun printzipioaren mende dago.

2. Legezketasun printzipioak botere publikoen (ertzaintzaren) esku-hartzea arau batean aurreikusirik egotea galdatzen du. Arau horiek legeak izan daitezke, eta horrela bada legebiltzarrak parte hartuko du, edo erregelamenduak (Administrazioek onartutakoak). Ezberdintasuna garrantzitsua da gai batzuk ezinbestean legebiltzarrak arautu behar ditu eta, adibidez, zergak edo arau-hauste eta zehapenak lege batean aurreikusirik egon behar dira. Beste batzuk administrazioek onar ditzakete, esaterako, udaletxe batek eskolako patioa erabiltzeko, aire zabaleko azoka egiteko ordutegia finkatzen duenean edo finka batean eraiki daitekeen ala ez erabakitzen duenean. Autonomia-erkidegoko gobernuak ertzaintzaren barne-antolakuntza zehaztuko duen araua onar dezake, bai eta erabil daitezkeen istiluen aurkako baliabideak ere.

3. Era ezberdinetako arauak egotearen ondorioz, badaude alde zehaztu beharreko gai batzuk: arau mota bakoitzak arau ditzakeen gaiak, edozein arau arau ditzakeen gaiak, edo eta arau horien artean sortzen diren erlazioak. Gobernuak edo udaletxe batek ezin dezakete legeak jasotzen duenaren aurka egin. Gobernuak araututakoa ezingo du Kontseilari batek aldatu.

4. LEGEZKOTASUN PRINTZIBIOA. Legezketasun printzipioak galdatzen du arau batek Administrazioak gaitu beharra edozein erabaki hartu ahal izateko, hau da, horretarako eskumena izan behar dute. Esate baterako, arauak diote ertzaintzak kontrolatuko duela euskal errepideetako trafikoa, ez guardia zibilak. Udaltzainek udalerriko eremu publikoaren erabilera kontrolatuko du, adibidez, non eta noiz egin daitezkeen azokak. Ertzaintza da ibilgailuen trafiko gaian eskuduna, eta berak aplikatu beharko ditu horretarako eskumena duen agintariak onartutako trafiko-arauak. Era berean, udaltzainak azokak kontrolatzeko eskumena du, eta

berari dagokio udaletxeak onartutako arauak, adibidez leku eta ordutegiari buruzkoak, aplikatzea.

5. LEGEZKOTASUNA ETA ESKUMENA. Ordena publikoak eskatutako esku-hartzeen kasuan, sistema bera da. Eskumena duen agintaria Eusko Jaurlaritza da, eta esku-hartzeko eskumena duten pertsonak ertzaintzako kideak. Nork esku-hartu behar duen zehazteko, ertzaintza antolatzeke arauak onartzen dira, komisaldegiak sortzeko zein zeregin zehatzak finkatzeko, besteak beste, ordena publikoaren ingurukoak, delituaren ikerketari buruzkoak, polizia judizialari dagozkionak.

6. LEGEZKOTASUNA ETA GAIKUNTZA. Ordena publikoari eragiten dieten esku-hartzeak, zehazki, manifestazioak egiteari buruzkoak, arauetan aurreikusirik egon behar dira. Hori da legezketasun printzipioaren beraren ondorioa, bai eta oinarrizko eskubideez baliatzea lege-mailako arauen mende egotearena ere.

7. INDARREAN DAUDEN ARAUAK. Ordena publiko gaien ertzaintzaren jarduketara arautzen duten arauak honako hauek dira: 1/2020 Legegintzako Errege Dekretua, EAEko Polizi-legeko testu bategina onartzen duena eta Euskadiko Segurtasun Publikoko Sistemaren 15/20125 Legea. Nafarroan, Nafarroako Polizien 23/2018 Legea eman da. Estatuak, Herritarren Segurtasuna Babesteko 4/2015 Legea eman du. Arau nagusi horiez gain, antolaketa arloko arauak eman dira, bai eta sektoreko hainbat arau ere. Adibidez, azpiegitura kritiko, ikuskizun publiko, babes zibil, kirol ikuskizun, joko eta beste batzuei buruzkoak

8. Arau horietatik, bai eta auzitegien jurisprudentziatik ere ordena publikoan ertzaintzaren esku-hartzea gidatzen duen printzipio bat ondo-ondotzatzen da, hots, proportzionaltasun-printzipioa. Printzipio hori bete hiruk osatzen dute, beharrezkotasuna, egokitasuna eta proportzionaltasun-printzipioa zentzu hertsian. Jarraian printzipio bakoitza definituko da.

9. BEHARREZKOTASUNA. Beharrezkotasun printzipioak galdatzen du poliziaren esku-hartzea ospatzen ari den manifestazio batean, ondasun publikoren bat bermatu behar delako, esaterako, pertsonen, gauzen edo zerbitzu publikoen funtzionamendua. Manifestazioa egiteko komunikazio ezak ez du justifikatzen poliziaren esku-hartzea. 200 pertsona biltzen badira eremu zabal batean, horrek ez duenez eraginik beste pertsonen eskubideengan, ez du esku-hartzerik galdatzen, antolatzaileak identifikatzeko izan ezik. Trafikoa geldiarazten duen pertsona gutxiagoko

manifestazioak bai justifikatuko luke poliziaren esku-hartzea. Poliziaren esku-hartzea eskubidez baliatzea gutxien murrizten duena izan behar da.

10. EGOKITASUNA. Poliziaren esku-hartzearen egokitasunak zerikusia izan dezake erabili beharreko baliabideekin. Jende askoko manifestazio batek, trafikoa geldiarazten badu ere, desegiteko esku-hartzerik ez egotea gomenda dezake. Esku-hartzeak ekidin nahi diren baino arazo handiagoak sor ditzake, beraz, gomendagarriena esku-hartzerik ez egotea izan daiteke.

Egokitasunak esku-hartzean erabili beharreko baliabideei egin diezaieke aipu. Hirugarren adineko pertsona talde batek errepide bat moz dezake. Egoera hori eragozteko poliziaren esku-hartzeak ezin ditzake erabili jende gazteak moztutako errepidea galarazteko baliabide berberak. Egokitasunak galdatzen du administrazio esku-hartzea egokia izatea bilatzen den helburua lortzeko.

11. PROPORZIONALTASUNA ZENTZU HERTSIAN. Behin esku-hartzea beharrezkoa eta erabili beharreko baliabidea egokiak direla erabaki denean, erabilera bera proportziozkoa izan behar da. Horrek esan nahi du, adibidez, bastoia ezin daitekeela erabili hausketak eragiteko moduko indarkeriarekin, buruan edo gorputzeko toki sentikorretan ez dela jendea jipoitu behar, azken finean, inguruabarren arabera erabilitako indarra ez dela gehiegizkoa izan behar. Ez da gauza bera bastoiarekin bi kolpe edo hamar ematea. Bi kolpe ematea nahikoa bada, hamar ematea ez litzaiteke proportziozkoa izango, beti ere defentsarako erabilera beharrezkoa eta egokia bazen.

Erantzunaren proportzionaltasuna ez da erasoaren proportzionaltasun berekoa izan behar, ordena publikoarekin lotutako esku-hartzeen helburua ez baita hori. Gerta daiteke eraso baten aurrean erantzunik beharrezkoa ez izatea, esku-hartzerik ez egotea izatea gomendagarriena. Harriak botatzen badira, esaterako, sortutako arriskuaren arabera, era bateko edo besteko esku-hartzea izango da gomendagarria.

I. BIZILEKUAN ETA ERAKUNDE OFIZIALEN EDO ERAKUNDE PUBLIKOEN ERAIKINETAN SARTZEA ETA HORIEK ERREGISTRATZEA

HSBLO 15. artikulua. Bizilekuan eta erakunde ofizialen eraikinetan sartzea eta horiek erregistratzea

1. Konstituzioak baimendutako kasuetan eta legeek finkatutako moduan baino ezin izango dira segurtasun-indar eta -kidegoetako agenteak bizilekuan sartu eta hori erregistratu.

2. Hondamendia, lazeria, hur-hurreko aurria dagoenean edo aparteko eta presazko beharrezana dagoen antzeko beste kasu batzuetan pertsoneri eta gauzei hur-hurreko kalte larriak saihesteko beharra kausa zilegi nahikoa izango da egoitzan sartzeko.

3. Erakunde ofizialen edo erakunde publikoen eraikinetan sartzeko ez da beharrezkoa izango horien ardura duen agintaritzaren edo funtzionarioen adostasunik.

4. Segurtasun-indar eta -kidegoak artikulua honetan aurreikusitako kasuengatik egoitza partikular batean sartzen badira, hori dela-eta jasotzen duten akta edo bideratzen duten atestatua berehala igorriko diote agintaritza judicial eskudunari.

I. Bizilekuan sarrera eta haren erregistroa

I.1. Bizileku kontzeptua eta bere bortxaezintasuna

1. Konstituzioaren 18.2 artikulua bizilekuaren bortxaezintasuna aldarrikatzen du. Horren ondorioz, ez dago hartan sartzerik edo erregistroa egiterik titularraren baimenik edo ebazpen judizialik gabe, ageri-ageriko delituaren kasuan izan ezik. HSBLOk, bere aldetik, gaineratzen du bizilekuan sartzeko kausa zilegi nahikoa dela, pertsoneri eta gauzei hur-hurreko kalte larriak saihesteko, hondamendia, lazeria, hur-hurreko aurria edo aparteko eta presazko beharrezana. Bestalde, erakunde ofizial edo publikoetan sartzeari buruzko arauketa ere jasotzen du.

2. Konstituzio Auzitegiak bizilekuaren kontzeptu zabala onartu du, eta ez du mugatzen etxebizitza gisa ezagutzen den eremura. Kontua da, bizilekua dela pertsonen euren askatasun intimoena egikaritzen duten gunea, gizartearen nagusi diren erabilera eta ohituren mende egon gabe.

Era horretan, bizilekuaren bortxaezintasunak babesten duena da, espazio fisikoaz gain, pertsonaren esfera pribatua eta intimitatea, norberarena zein familiarrena (KAE 189/2004, azaroaren 2koa).

3. Bizilekua zer den zehazterakoan, garrantzi gabekoa da non dagoen gunea, higigarria edo higiezina den, bere itxuratze fisikoa, hura erabili ahal izateko titulu juridikoa eta denbora baterako, modu iraunkorra edo akzidentala izatea (KAE 10/2002, urtarrilaren 17koa). Itxuratze horrekin bat, bizilekutzat hartu izan dira, hotel eta pentsioetako gelak, militarren egoitzak, karabanak, garaje eta trasteroak, eta abar. Haatik, definizio horretatik kanpo gelditu dira ostalaritzako establezimenduak eta biltegiak, jendaurrean zabalik dauden taberna, janari-etxe, ostatuak, hutsik dauden txabolak eta utzitako etxeak horietan jendea askatasunez mugitzen direnean, ibilgailuak (etxebizitzarako balio dutenak izan ezik), espetxeetako gelak edo titularitate pribatukoak diren mendi edo baso-lurrak.

4. Pertsona juridikoak ere bizilekuaren bortxaezintasunerako eskubi-dearen titular dira, nahiz eta konstituzio-babesa kanpoko esku-sartzerik gabe euren jarduera aurrera eramateko ezinbestekoak diren gunetara soilik hedatzen den. Horiek dira, azken finean, sozietatearen edo establezimenduaren zuzendaritza-zentroa edo hirugarrenen ezagutzatik kanpo gelditu behar diren sozietate edo establezimenduaren eguneroko bizitzaren dokumentu edo bestelako euskarriak gordetzeko lekuak (KAE 69/1999, apirilaren 26koa). Gauzak horrela, pertsona juridikoen bizilekuaren bortxaezintasunak beste oinarrizko eskubide batzuk babesten ditu, besteak beste, sekretu profesionala, adierazpen-askatasuna eta elkartzeko eskubidea.

1.2. Konstituzioaren arabera bizilekuan sartu ahal izateko kasuak

1.2.1. Titularraren adostasuna

5. Bizilekuan sartzeko titularraren baimena hari zuzendutako presio psikologiko izpirik gabe eman behar da. Baimena eman dela ulertuko da titularrak sarrera jasan, utzi, onartu eta ematen duenean. Baimena baliokoa izateko honako betekizun hauek bete behar dira: 1) pertsonaren gaitasuna; 2) emate ezagueradun eta askea; 3) ahoz zein idatziz (dokumentu batean jaso behar da); 4) berariaz eta kasu zehatz baterako.

6. Baimena emateko subjektu legitimatua ez da bizilekuaren jabea soilik, bertan bizi den edonor ere izan baitaiteke, era iragankorrean izan

arren. Hori horrela da, azken horrentzat ere egoteko, objektu pertsonalak gordetzeko eta bizitza pribatua garatzeko gunea delako. Azken batean, bizilekuaren barruko intimitatea ez dator jabetza-eskubidetik, pertsonalitatek baizik. Bizileku batean hainbat pertsona bizi direnean, bortxaezintasuna bakoitzari dagokio modu indibidualean. Horregatik bizilekuan bizi direnen artean adostasunik ez badago, baimena ukatzen duenaren erabakia nagusituko da. Nagusitasun hori alde batera geratuko da baimena ukatzen duenak ez badu bertan egoteko etxebizitzaren titularraren baimenik.

1.2.2. Epailearen ebazpena

7. Etxebizitzan sartzeko epailearen ebazpena beste subjektu batzuen aurrean etxebizitzaren bortxaezintasuna babestera zuzendutako prebentziorako baliabidea da. Hori dela eta, gatazka badago, eskubide horren eta Konstituzioak babestutako beste balore edo interesen arteko haztapena egin beharko da. Kasurik ohikoenak zigor-eremuan gertatzen dira. Bizilekuan sartzea eta hori erregistratzea baimentzen duen ebazpenak, lehenik eta behin, bizilekuaren kokapena, sarrera eta erregistrarako unea eta epea, ustez topatuko diren objektuak eta horiek zein deliturrekin dauden erlazioaturik, eta ahal den neurrian, bizilekuaren titularrak eta bizilagunak adierazi behar ditu. Beraz, ez da onargarria ebazpen judizial orokor bat. Bigarrenik, ebazpena arrazoitu behar da. Horrek zera eskatzen du: alde batetik, gatazkan dauden eskubideen arteko haztapena, bai eta bizilekuaren bortxaezintasuna ahalik eta gutxien murriztu dadin beharrezko kautelak hartzea ere; eta bestetik, neurriaren egokitasun, behar eta eragindako sakrifizioaren eta lortuko den abantailaren arteko orekari buruzko argudioa. Horren guztiaren ondorioz, ebazpenak ez badu arrazoibiderik azaltzen, bizilekuaren bortxaezintasuna urratu dela ulertuko da.

8. Arrazoitza neurria hartzeko arrazoi zehatzak eta ikertzen ari diren egitateen larritasunari buruzko judizioa jasoko ditu. Horretarako abiapuntua poliziak epaileari aurkeztutako zantzuak izango dira. Zentzu horretan, ez dira nahikoak egiazta daitezkeen nolabaiteko oinarri objektibo, material eta identifikagarririk ez duten susmo soil eta hipotesi subjektiboak. Susmoak bere oinarria izan behar du, hots, datu zehatz eta objektiboetan oinarriturik egon behar da, nahiz eta haren izatea minimoa izan. Horrekin epaileak informazio nahikoa izan behar du dagokion delituari dagokionez zantzu horien inguruko arrazionaltasun judizioa egin ahal izateko (AGA 370/2008, ekainaren 19koa). Horren ondorioz, arra-

zaitzea ez da formalismo hutsen ondorio izan behar, kriminalitatearen aurkako borrokaren eraginkortasun handiena lortu ahal izateko bizilekuan sartzearen eta hori erregistratzearen abagunea neurtzeko datu edo elementuen balorazioarena baizik.

9. Beraz, etxebizitzan sarrera eta horren erregistroa baimendu aurretik, epaileak honako hauek egiaztatu behar ditu: 1) interesduna bizilekuaren titularra dela; 2) aurrera eraman nahi den ekintzak legezkotasun itxura duela; 3) bizilekuan sartzea beharrezkoa dela, horren murriztailak ez diren beste bide batzuetatik ezin baitira frogak lortu; 4) sarrera eramateko modua bizilekuaren bortxaezintasuna ahalik eta gutxien kaltetzeko eran egingo dela. Jarraian, proportzionaltasun, behar, berezitasun eta arrazoitze-printzipioak kontuan izanda, bizilekuan sartzea baimenduko du ala ez.

1.2.3. Ageri-ageriko delitua

10. Konstituzioak polizia bizilekuan titularraren baimenik eta ebazpen judizialik gabe sartzea uzten du ageri-ageriko delituaren kasuan. Ageri-ageriko delitua egoera faktikoa da, zeinetan delitu-egilea bete-bete harrapatzen baiten –zuzenean ikusi edo beste era batean antzeman delako- delitua egiterakoan edo delitua egin eta berehalako egoeran (KAE 341/1993, azaroaren 18koa). Beraz, delituak, ageri-agerikoa izateko, honako betekizun hauek bete behar ditu: 1) delitua begi bistakoa izatea eta 2) poliziaren parte hartzea premiazkoa izatea haren burutzea galarazteko, ustez erantzulea den pertsona atxilotzeko, biktima babesteko edo delituaren objektu zein baliabideen desagertzea eragozteko. Hori horrela bada ere, Konstituzioaren ikuspuntutik, ageri-ageriko delituak ez du babesten ustez delitu-egilea den pertsona atxilotzeko edo zigor-prozesurako froga bermatzeko beharra.

11. Auzitegi Gorenak adierazi du ageri-agerikoa dela sutan dagoena edo su edo gar gisa distiratzten duena. Horrela, ageri-ageriko delitua izango da modu nabarmenean edo eskandalagarrian egiten ari dena, eta horregatik delitua bukatzeko norbaitek berehala parte hartzea beharrezkoa da ez-ohiko egoera larriarekin amaitzeko, ondasun juridiko bati berehala galarazi behar den kaltea egiten zaiolako, edo posible delako ondasun horri egiten ari zaion kaltea moztea eta ez areagotzea (AGA 2943/1990, martxoaren 29koa). Beraz, ageri-ageriko delituak honako elementu hauek bete behar ditu: 1) berehalakotasuna, hau da, egiten ari den edo egin berri den delitua; 2) delitu-egilearen eta delituaren objektu

edo baliabideen arteko erlazio zuzena; 3) delitu-egoera zuzenean antzematea, hots, ustezkoa ez izatea; 4) delitua ez burutzeko edo delituaren objektuak ez desagertzeko premiazko parte hartzea beharrezkoa izatea.

1.3. Ustekabeko aurkikuntzaren inguruko gogoetak

12. Garrantzitsua den beste kontu bat da zer gertatzen den bizilekuan sartu eta hori erregistratzerakoan, titularra beste delitu batekin lotzen duten elementuak topatzen direnean. Ustekabeko aurkikuntza deiturikoa da, eta horrela izendatua izan ahal izateko beharrezkoa da erregistroa egiten dutenek ez jardutea horren bila, existitzen dela ere ez jakitea, hau da, beste gauza bat bilatzen ari direla ezustean hura topatu beharra. Zentzu horretan, bi egoera bereizi behar dira:

13. Lehenik eta behin, polizia, ikerketa baten baitan, bizileku bat erregistratzen du horretarako beharrezko aurretiazko ebazpen judiziala duela eta, behin barruan, ageri-ageriko delitua izan daitekeenarekin lotutako frogak aurkitzen ditu, azken hori ebazpen judizialak baimentzen duenez bestelakoa. Jurisprudentziak onartu du era horretan lortutako frogen baliozkotasuna, delitu baten ikerketa dela-eta ezustean beste batekin lotutako frogak topatuko balira, azken horri buruzko ikerketa berri bat irekitzeko oztoporik ez legoke; delitu jakin bat ikertzeak ez du eragozten ezustean topatzen diren beste batzuk ikertzea, poliziaren eginbeharra baita zigor-arloko agintari eskudunaren ezagutzan jartzea ezagutzen dituen delituak (AGA 103/2015, otsailaren 24koa).

14. Edonola ere, behin ustekabeko aurkikuntza egin denean, epailearen parte hartzea beharrezkoa da, nahiz eta ondorengoa izan, aurreko baimena ikerketa ildo berrira heda dezan. Sarrera baimen berria lortu arte etetea ezinezkoa da, bestela erantzuleak ihes egiteko edo delituaren gorputza edo bestelako frogak desagertzeko eta hondatzeko arriskua sortuko litzateke eta. Baina ez litzateke onargarria izango ustekabeko aurkikuntzaren ondoren erregistroarekin besterik gabe aurrera jarraitzea bigarren delituarekin lotutako elementu berriak aurkitzeko. Horretaz gain, ustekabeko aurkikuntzaren ondoren erregistroa luzatzea beharrezkoa izanez gero, erregistroa eten beharko litzateke, beharrezko kautelak hartuz, eta dagokion ebazpen judiziala lortu.

15. Aipatu beharreko bigarren kasua honako hau litzateke: ageri-ageriko delitua egonik, polizia bizilekuan sartu eta erregistroa burutzerakoan

subjektua beste delitu batekin lotzen duten elementuak aurkitzen dira. Kasu horretan, sarrera eta erregistroaren legezkotasunak ez du babesten beste delituarekin lotutakoa bizilekuan aurkitutakoa. Haatik, zalantzarik gabekoa da bizilekuaren erregistroaren ondorioz aurkitutakoa, nahiz eta ageri-ageriko delituarekin loturarik ez izan beste batekin baizik, ikerketa berri bat irekitzea ahalbidetuko duen *notitia criminis* dela.

1.4. Bizilekuan sartzea zilegi egiten duten beste kasu batzuk

16. Konstituzioak bizilekuan sartu ahal izateko jasotzen dituen kasuez gain, HSBLOK onartzen du hondamendia, lazeria, hur-hurreko aurria dagoenean edo aparteko eta presazko beharrezko dagoen antzeko beste kasu batzuetan pertsonen eta gauzei hur-hurreko kalte larriak saihesteko beharra kausa zilegi nahikoa izango dela egoitzan sartzeko. Beharrezko egoeretan gertatzen diren moduko kalteak galaraztera zuzendutako jardura prebentiboak dira. Kausa zilegi nahikoak polizia-agenteen aldeko gaikuntza generikoa dakar, horiek antzeman beharko baitute kausa dagoen ala ez. Hausnartu beharrezkoa da ea kasu zehatz bakoitzerako, eta bizilekuan sartu aurretik, agintari eskudunaren berariazko gaikuntza beharrezkoa den, edo esan gabeko gaikuntza bat den ageri dena, horren bidez polizia bere irizpidearen arabera jardun dezan. Beste kontu bat da, ea berariazko gaikuntza beharrezkoa izanik, hori idatziz eman behar den edo nahikoa den ahoz egitea.

17. Bizileku pribatuetan sartzeko polizien aldeko gaikuntza orokorraren justifikazioa da pertsonen eta gauzei hur-hurreko kalte larriak saihesteko beharra. Ordenamendu juridikoak egoera "normaletarako" aurreikusten ez duen erantzuna behar duen egoera izanik, normaltasun egoeran lege kontrakoak izango ziratekeen neurriak hartzea ahalbidetzen da. "Legearen aurkakoa" den poliziaren parte-hartzea legitimatuko duen arriskua antzematea dagozkion neurriak hartzeko eskumena duten subjektuek egindako probabilitate-judizioaren emaitza da, eta emaitza hori auzitegiek kontrolatu ahalko dute. Bestetik, galarazi beharrezko kalteek, gertatzeko zorian egoteaz gain, ohikoaz gairik garrantzia izan behar dute.

18. "Hondamendia" oro har babes zibilarekin loturik dago, istripu larri, fenomeno natural, eta abarren ondorioz sortutako egoerei egiten baitie aipu. Babes Zibilerako Oinarrizko Arauak egin beharrezko lurraldeko-planak eta plan bereziak jasotzen ditu. Azken horiek, hondamendi bat sorraraz dezaketenen arrisku zehatzei egiten die so. Zehazki, Estatuko Oinarrizko Arauak arrisku gisa honako hauek jasotzen ditu: nuklear larrialdiak, gerra egoerak, uholdeak, lurrikarak, arrisku kimikoak, salerosgai

arriskutsuen garraioa, baso-suteak eta sumendiak. Euskadiko Babes Zibilerako Planak (LABIk) arriskuak, horien jatorriaren arabera sailkatzen ditu (naturalak, antropikoak eta teknologikoak). Egun, honako larrialdi plan hauek daude indarrean: uholdeen ziozko larrialdiko plan berezia, baso-suteetarako larrialdi plana, itsasertzaren kutsadurari aurre egiteko Euskadiko larrialdi plan berezia (Itsasertza), arrisku sismikorako larrialdi plana, Euskadiko Autonomia-erkidegoko arrisku erradiologikoari aurre egiteko larrialdi plan berezia, errepideez eta trenbideez salerosgai arriskutsuak garraiatzeak dakarren arriskua dela-eta sor daitezkeen larrialdiei aurre egiteko plan berezia.

19. LABIk jasotzen dituen babes-neurrien artean, eta orain aztergai dagoenarekin loturik, herritarrek babesteko neurriak aurreikusten dira, besteak beste, ebakuazioa, ondasunak babesteko neurriak eta sorospenezko neurriak, horien artean, ebakuazioa eta larrialdietarako aterpetxeak. Edonola ere, neurri horiek hartu ahal izatea, partikularren bizilekuetan sartzea beharrezkoa izatea ekar dezakeenak, dagokion Plana aktibatzeak zuzendaritza duenaren mende, hots, segurtasun kontseilariaren mende, geldituko litzateke. Behin plana aktibatu eta dagokion aginte-postu aurreratua eratu denean, LABIk ekintza-taldearen artean segurtasun-taldea jasotzen du. Horren agintea Ertzaintzari dagokio eta, besteak beste, honako zeregin hauek ditu: arriskuan dauden pertsonen premiazko ebakuazioa, ondasunak babestea giza-kontrako ekintza posibleetan eta esku-hartzeko taldeari laguntzea biktimen erreskate eta salbamenduan.

20. "Lazeria" kontzeptua ez dago legeetan definiturik. Aukera bat izan daiteke lazeria gaixotasun bat hedatzearen ondorioz sortzen den egoera dela ulertzea. Osasun-arloko Lege Orokorrek dio osasunerako hur-hurreko eta aparteko arriskua egotearen inguruko arrazoizko susmoa baldin badago, osasun-agintarien eskumena dela egoki deritzoten prebentzio-neurriak hartzea, besteak beste, produktuak konfiskatzea edo geldiaraztea, jardueren egikaritzea etetea, enpresak eta instalazioak ixtea, baliabide material eta pertsonaletan esku-sartzea, eta abar. Horretaz gain, Estatuko legediak aurreikusten du osasun-agintari eskudunek osasun publikoa eta horren galera edo hondatzea prebenitzeko zenbait neurri har dezaketela, horretarako premiazko edo beharrezko osasun-arrazoiak daudenean. Neurri horien artean aipatzen dira azterketa, tratamendua, ospitalizazioa edo kontrola pertsona jakin baten edo pertsona talde baten osasun-egoera zehatzen, zein horiek euren jarduera aurrera eramaten duten osasun-baldintzen ondorioz herritarren osasunerako arriskua baldin badago. Era berean, eta gaixotasun kutsagarrien kasuan,

neurri prebentibo orokorrez gain, gaixoen, horiekin kontaktuan dauden edo egon diren eta beharrezkotzat jotzen diren neurri egokiak har daitezke.

21. Osagarri gisa, Euskal Autonomia-erkidegoak, adibidez, kutsagarriak diren gaixotasunen inguruko ekintza-protokoloak ditu. Nahiz eta horietan ez den polizia bizilekuetan sartzeko aukera jasotzen osasun-agintariek agindu dituzten probak egitera ukatzen den pertsona behartzeko, uler daiteke hura justifikaturik egon daitekeela osasun-kontrol ezak sor ditzakeen kalteak saihestu ahal izateko. Edonola ere, pertsona bat nahi ez duen osasun-kontrol bat egitera behartzen bada, aurretiazko administrazio-ebazpena (jakinarazi zaiona) da betetzen ez dena? Horrela ulertuko balitz, pertsonak derrigortzea teknika erabili beharko litzateke. Ñabardura garrantzitsua da, administrazio-egintzen nahitaezko betearazpenak bizilekuan sartu ahal izateko ebazpen judiziala eskatzen baitu. Beraz, kasua ez litzateke aztertzen ari den artikuluan sartuko. Hala ere, pentsatu beharko litzateke ea Administrazio prozedura erkidearen Legeak jasotzen duena pertsona bakar bati eragiten dion egoera den, hau da, herritarrengan oro har eraginik gabekoa. Era horretan, adibidez, gizarte osoari eragiteko modukoa den gaixotasun kutsagarri baten hedapena kontrolatzeko beharra “lazeria” kontzeptura egokitzen dela uler daiteke, eta era horretan polizia bizilekuan sartu ahal izango da titularraren baimenik zein ebazpen judizialik gabe.

22. “Hur-hurreko aurria” kontzeptua zehatzagoa da. Horretarako erreferentzia hirigintzari buruzko araudia da, eta horren arabera, eraikin baten egoera fisikoa segurtasun publikoa edo pertsonen zein gauzen osotasuna arriskuan jartzeko modukoa bada, haren eustea onartuko da, bai eta kaleratzea ere. Era berean, kalteak prebenitu edo ekiditeko premiazko eta beharrezko neurriak hartuko dira. Muturreko kasuetan eraikina eraistea erabaki daiteke. Beraz, hur-hurreko aurriaren ezaugarriak honako hauek dira: 1) higiezin edo eraikuntzaren hondatze fisikoa, zeinak horrenbesteko eragina duen haren segurtasun edo osasungarritasunean, benetako premia baitakar hura eraistea; 2) pertsonentzat zein gauzentzat benetako arriskua egotea; 3) kontraesanezko prozedurarik edo prozedura arruntik ez egotea.

23. HSBLOk zerrenda ixteko aparteko eta presazko beharrezko dagoen antzeko beste kasu batzuetan pertsonen eta gauzen hur-hurreko kalte larriak saihesteko beharra aipatzen du. Zehaztasun gehiagorik gabe, azpimarratu behar da bizilekuan sartu ahal izateko beharra, bate-

tik, larritasun oso nabarmenekoak izan behar dela eta, bestetik, oso hur-hurrekoa. Gainera, pertsoneri eta gauzei saihestu nahi zaizkien kalteek konstituzio-izaera izan behar dute, hots, bizilekuaren bortxaezintasuna bigarren mailako eskubidea izatera eramango duen beste konstituzio-eskubide bat ageri beharko da. Era horretakoa izango litzateke biritzeko eta osotasun fisikorako eskubidea.

24. Aurreko zenbakietan aipatutako kasu guztietan, poliziak zilegi du bizilekuan sartzea pertsoneri eta gauzei kalteak sortzea saihesteko. Baina behin sartu eta gero, ezin izango da erregistrorik aurrera eraman. Horrela, agenteek delitu batekin loturik egon daitezkeen objektuak aurkituko balituzte, horiek konfiskatzea legearen kontra lortutako frogak izango litzateke.

25. Poliziak, bizileku batean sartzen den bakoitzean, dagokion akta edo atestatua bideratu eta berehala igorriko dio agintaritzak judizial eskudunari. Aktek froga-balioa dute; Zuzenbidean onartutako frogabideak dira. Beraz, prozedurara zein prozesura eraman daitezke, betiere legez kontrakoak ez badira. Bestetik, horien izaeraren oinarria da bertan jasotako egitateak errealitatearekin egiaztaturik egotearen presuntzioa dutela, nahiz eta hirugarrenak aurkeztutako frogen bidez bazter daitezkeen.

II. Erakunde ofizial edo erakunde publikoetan sarrera

26. HSBLOaren 15. artikulua erakunde ofizialen edo erakunde publikoen eraikinetan sartzea ere arautzen du. Era horretako lekuak izango lirateke Sektore publikoaren erregimen juridikoaren Legeak sektore publikotzat hartzen dituenak, bai eta Auziperatze Kriminalaren Legeak "eraikin eta leku publiko" gisa jasotzen dituenak ere. Azken horren arabera, Estatuko, probintziako edo udalerriko zerbitzu ofizialen batera, militarra zein zibila, zuzendutako tokiak izango lirateke, nahiz eta bertan zerbitzuaren arduradunak edo eraikin edo lekuaren kontserbazio eta zaintzarenak bizi. Kontzeptuaren baitan egongo lirateke baita ere edozein eratako eraikuntza edo leku itxiak, partikular baten bizilekua ez badira.

27. Leku horietan poliziaren sarrerak, egunez zein gauez gerta daitezkeena, aurretiatzeko agindu judiziala behar du. Epailak agindu hori emango du auziperatua bertan egotearen zantzuak daudenean edo haren aurkikuntza eta egiaztapenerako balio dezaketen delituaren objektu, paper, liburu edo bestelakoak badaude. Sarreraz gain, lekuaren

erregistroa ere egin daiteke, bai eta delituarekin erlazionaturik dauden objektuen konfiskazioa ere, Auziperatze Kriminalaren Legeak leku horien erregistroa onartzen baitu.

28. Sarreraren arrazoia ez denean delitua, ez da beharrezkoa izango leku horien ardura duen agintaritzaren edo funtzionarioen adostasunik. Arrazoia izan daiteke jendaurrean zabalik dauden tokiak direla, eta horregatik ezin galaraz daitekeela poliziaren sarrera herritarrentzat oro har irekita dauden lekuetara. Interpretazio hori jarraituz, agenteak eskola edo anbulatorio batean sar daitezke, baina ez eskolak ematen ari diren gelan edo sendagilearen kontsultan. Edonola ere, eraikin zehatzaren arduradunei sarreraren berri ez eman beharra ez da ulergarria. Beste kontu bat da, sarrera aparteko arrazoi baten ondorio izatea, hau da, pertsoneri eta gauzei hur-hurreko kalte larriak saihesteko beharra egotea. Kasu horretan, egoeraren apartekotasun eta premiaren ondorioz, poliziaren parte hartzea justifikaturik egongo litzateke.

29. HSBLOK ez du adierazten behin polizia organismo ofizialen edo erakunde publikoen eraikinetan sartu denean, horiek erregistratzea legezkoa den ala ez. Begi bistakoa da erregistroa zilegi izango dela, delitu baten ikerkuntzaren baitan, epailearen agindua dagoenean. Baina kasu horretatik kanpo, badirudi erregistroa aurrera eramatea ez dela onargarria. Erregistroaren aldeko interpretazioa egin daiteke eraikinaren arduradunak horretarako baimena ematen duenean. Baina, baimen hori jendaurrean zabalik ez dauden tokietara heda daiteke? Irakasle baten bulegoa, sendagilearen kontsulta, eta abar jar daitezke adibide gisa. Nahiz eta erregistroa eginda ere pertsona horien intimitatearekin lotutako alderdietara sarbiderik ezin daitekeela egon zalantzarik gabekoa izan, badirudi arrazoizkoagoa dela sarrerak ez duela leku zehatzaren erregistroa bere baitan hartzen defendatzea, horretarako ezinbestekoa izango litzateke eta titularren baimen edo adostasuna.

30. Edonola era, baimenik behar ez izatearen arau orokorrak baditu salbuespenak. Esaterako, ganbara legegileetako eraikinetan sartu ahal izateko dagokion presidentearen baimena beharrezkoa da. Bestetik, poliziak leku erlijioso batean sartu nahi duenean, arduradunei oharra helarazi behar zaie.

III. Bizilekuan polizia sartzearen aurreko titularraren aurkakotasuna eta agenteen balizko zigor-erantzukizunak

31. Bizilekuaren titularrak ez badie uzten poliziei bizilekuan sartzen arau-haustea egingo luke. HSBLO-k arau-hauste larritzat hartzen du “Agintaritzari edo bere agenteei eginkizunak gauzatzen ari direnean desobeditzea edo jarkitzea, baldin eta delitu ez bada (...)” (36.6 art.). Herritarren segurtasunaren eremuan ohikoa denez, arau-haustearen salatzailerak polizia bera da, eta horrek era ia automatikoan dakar zeha-pena jartzea. Baina, zehapen-prozeduran partikularrak alega dezake bizilekuan sarrera ez zela izan HSBLOk jasotzen dituen kasuen ondorio? Zehapen-arloko administrazio eskudunak arau-haustea egin den ala ez egiaztatu behar du, hau da, ea desobeditzea edo jarkitzea egon den ala ez, eta ez bizilekuan sartzea zilegi bihurtzen duen arrazoia dagoen ala ez. Hori dela eta, partikularraren alegazioak aktan jasotzen den desobeditze edo jarkitzearen presuntzioa apurtzera zuzendu beharko lirateke. Beste gauza bat da partikularrak auzitegi-tara jotzea bizilekuan titularraren baimenik zein ebazpen judizialik gabe sartzea zilegi egiten duen kasuren bat egoteari buruz erabaki dezaten. Kontu hori autonomoa da eta ez du desobeditze edo jarkitzearekin zerikusirik. Horrela, epaileak baliorik gabe uzten badu bizilekuan sartzea zilegi egiten duen kausa, partikularrak, nahi izanez gero, desobeditze edo jarkitzeagatik jasotako zehapenaren aurka errekurtsioa jar dezake, bizilekuan sartzea zilegi egiten duen kausa-rik ez dagoela frogatuz, ebazpen judizialak jada egin duena.

32. Zein egoeratan geratuko lirateke polizia-agentek behin ebazpen judizialak egiaztatu duenean bizilekuan sartzea zilegi egiten duen kausa-rik ez dagoela? Sartzeko arrazoia egotea ala ez poliziek antzeman behar-erako zerbait da. Batzuetan, gerta daiteke alegatutako arrazoiek zantzu-rik ez izatea eta, beste batzuetan, jarraian sartzeko arrazoirik ez zegoela aitortu bada ere, onargarrira izan daiteke poliziak jardun zuen moduan jardutea horretarako elementu egokiak bazeuden. Azken kasu horretan, ez dirudi agenteen aurka jo beharko zenik. Aldiz, aurreko kasua, jarduera arbitrarioa izan daitekeena, delitu ere izan daiteke.

33. Zentzu horretan, Zigor-kodeak delitu gisa tipifikatzen du bizilekua bortxatzea eta agintari eta funtzionario publikoei aplikagarri zaien kasu zehatz bat jasotzen du. Zehazki, honako hau adierazten du: “Agintari edo funtzionario publikoak, legeak baimentzen dituen kasuetatik kanpo eta delituaren ondorioz legezko auzirik egon gabe”, pertsona juridiko zein pri-batuaren bizilekuan titularraren borondatearen aurka sartu edo bertan

irauten badu, espetxealdi-zigorra ezartzeaz gain, desgaikuntza erabatekoa ere ezarriko zaio (204. art.).

34. Hausnartu beharreko beste delitu bat, bizilekuan sartzeaz gain hori egiteko modua ere aintzat hartzea eskatzen duena, derrigortzea izango litzateke. Zigor-kodeak norbaitek, bidezko baimenik gabe, beste bati, indarkeriaren bidez, legeak debekatzen ez duena egitea eragozteko edo egin nahi ez duena egitera behartzea zigortzen du. Jarri beharreko zigorra larriagoa izango da behartzeak oinarrizko eskubide baten egikaritzea eragozten duenean, bai eta bizilekuaren gozamen legitimoa eragozten duenean ere (172.1 art.). Polizia bizilekuan sartzeari dagokionez, bizilekuaren titularraren oposizioa gainditu ahal dezaketen eta, horrela eginez gero indarkeria erabiliz, hori behartze delitua egitea ote den planteatu beharko litzateke.

II. IDENTIFIKAZIOA ETA POLIZIA-FUNTZIOA

HSBLO 16. artikulua. *Pertsonen identifikazioa*

1. *Delituak ikertzeko eta prebenitzeko eginkizunak betez, bai eta zigor- eta administrazio-arloko arau-hausteak zehatzeko ere, segurtasun-indar eta -kidegoetako agenteek pertsonen beren burua identifikatzeko eskatu ahal izango diete honako egoera hauetan:*

a) *Arau-hauste bat egiten parte hartu ahal izan duten zantzuak daude-nean.*

b) *Baldin eta, gertatutako inguruabarren arabera, nortasuna egiaztatzea zentzuz beharrezkoa dela jotzen badute delitu bat egin dadin prebenitzeko.*

Horrelako kasuetan, agenteek bide publikoan edo errekerimendua egin duten tokian beharrezko egiaztapenak egin ahal izango dituzte adierazitako ondorioetarako beharrezkoa denean, baita aurpegia ezkutatzeko duen jantzi edo objekturen bat darabiltelako aurpegia guztiz edo zati batez ikusgai ez duten pertsonak identifikatu ere, dena delako horrek identifikatzea eragozten edo zailtzen badu.

Identifikazioa egiteko orduan honako printzipio hauek zorrotz errespetatu dituzte: proportzionaltasuna, tratu-berdintasuna eta bereizkeriarik eza (jaiotza, nazionalitate, arraza- edo etnia-jatorri, genero, erlijio edo sinesmen, adin, desgaitasun, sexu-orientazio edo -nortasun, iritzi edo bestelako egoera pertsonal edo sozialagatik).

2. *Baldin eta identifikazioa edozein bide erabiliz, baita bide telematikoen edo telefonoaren bidezkoa ere, ezinezkoa bada, edo pertsonak bere burua identifikatzeari uko egiten badio, agenteek, delitu bat egin dadin eragotzi edo arau-hauste bat zehatu ahal izateko, identifikatu ezin den pertsonari eginbide hori egiteko baliabide egokiak dituzten polizia-instalazio hurbilenetara joateko eskatu ahal izango diote, identifikatzeko soilik eta ezinbesteko denborarako (inola ere sei ordu baino gehiagorako).*

Identifikatzeko eskatzen dioten pertsonari berehala eta modu ulergarrian jakinaraziko dizkiote eskaera horren zergatiak, bai eta, hala badagokio, agenteekin batera polizia-instalazioetara joateko eskaerarenak ere.

3. *Aipatutako instalazio horietan (2. zenbakian aipatuta) erregistro-liburu bat edukiko dute, eta horretan herritarren segurtasunarekin lotutako idazpenak bakarrik egingo dituzte. Egindako identifikatze-eginbideak jasoko dituzte han, bai eta horrelako arrazoiak, inguruabarrak eta iraupena ere, eta datu horiek agintaritza judizial eskudunari eta Fiskaltzari bakarrik jakinarazi ahal izango dizkiete. Administrazioaren organo eskudunak hilerio bidaliko dio Fiskaltzari identifikatze-eginbideen laburpena, horietako bakoitzean erabilitako*

denbora adierazita. Erregistro-liburu horren idazpenak ofizioz ezereztuko dira hiru urteren buruan.

4. Polizia-instalazioetara identifikatzeko joandako pertsoneri, irteten direnean, horietan emandako denbora, horren zergatia eta agente jarduleen nortasuna egiaztatzen dituen txartela eman beharko diete.

5. Identifikatzeari edo identifikatzeko egiaztapen edo jardueretan laguntzeari uko egiten edo jarkitzen diotenean, Zigor Kodean, Prozedura Kriminalaren Legean eta, hala badagokio, lege honetan xedatutakoa beteko da.

1. Botere publikoek identifikazioa eska dezakete, araudi sektorialetan hala ezartzen denean, eta gauzak horrela, identifikazioa eska daiteke pentsiodunen, ikasleen, erakunde publikoetako bazkideen, eta zerbitzu publikoetako –hala nola osasuna eta garraioa– erabiltzaileen kasuan, eta beste kasu askotan. Kasu horietan ere ez da beharrezkoa parlamentua izatea eskakizun hori ezartzen duena, erregelamendu arauen edo zerbitzu publiko jakin batzuk erabiltzeko jarraibide soilen emaitza izan baitaiteke. Hemen, ordea, identifikazio hori eskatzeko eskumen orokorrari egiten zaio erreferentzia, eta eskumen hori ez dago administrazio sektore jakin bati lotuta, herritarren segurtasuna babesteko funtzio orokorragoari baizik.
2. Identifikazioa indibiduala da, eta pertsona bakoitzari eska dakiokete. Adingabeen kasuan, haren arduradunak bete beharko du betebeharrak. Gauza bera gertatzen da desgaitasuna duten pertsonekin. Identifikazioa zigor arloko araudiak eta administrazio arlokoak estalitako jarduketan harira eska daiteke. Bien arteko bereizketa agerikoa da araudian; izan ere, kasu batean eta bestean erabili beharreko ahalmen publikoak ez dira berdinak, ezta esku hartzeko agintari eskudunak ere. Askatasunaz gabetzea Prozedura Kriminalaren Legean eta Herritarren Segurtasuna Babesteko 4/2015 Legean aurreikusitakoaren arabera gerta daiteke. Azken horrek polizia judizialaren xedapen propioak ditu; hortaz, zenbait gaitan bi testuak batera erabili beharko dira.
3. Pertsonak identifika daitezke honako helburu hauek dituzten administrazio jarduketetan: a) delitua ikertzea; b) delitua prebenitzea; edo, c) zehapen penala edo administratiboa.
4. Garrantzitsua da ahalmen hori erabiltzean bete beharreko funtzioak zein diren zehaztea; izan ere, polizia estatu baten berezko esku hartze administratiboa eta pertsonen eskubideak errespetatzen dituen esku hartze publikoa bereizi nahi dira. Zuzenbide estatu batean ez da

onargarria biztanleria kontrolatzeko esku hartzeak izatea; alegia, identifikazio prozedura orokorrak izatea eta arauetan horrela aurreikusita egotea, edo arau horien isiltasunaren gainean jardutea. Horregatik da garrantzitsua botere publikoek ahalmen horiek nola erabiltzen dituzten aztertzea.

5. Zantzu funtzioa. Lehen funtzioa, arauan aipatzen dena, delituen ikerketarena da, eta horrelako jarduerak ikertzeko egindako eragiketa guztiak hartzen ditu. Erreferentzia delituen ikerketara bakarrik bideratuta dago, ez arau hauste administratiboen ikerketara. Delituak ikertzeko ahalmenak bere irismena zehaztu behar du, beste ahalmen batzuekin batera, esate baterako, prebentzioarena.
6. Zantzuzko esku hartzea jarduera publikoari dagokio; hau da, “zuzenbide estatu batean gertatzen diren legez kontrako jokabideak ikertzeko egintzen multzoari”.
7. Esku hartze publiko baten zantzutasunak askotariko emaitzak izan ditzake. Hala, zantzu edukiaren erabateko gabezia eman daiteke, bideo-kamerak jartzen direnean edo alkohol kontrolak egiten direnean. Beste kasu batzuetan, delitu bat gertatu denean ematen da zantzu murrizketa, eta, horren ondorioz, kontrol orokorrak ezartzen dira, hala nola kaiolako ekintzetarako deiak eta kontrol perimetralak.
8. Murrizketa saihestezinak daude, zantzuzko esku hartzeak ez direnak, adibidez, telefono bat kontrolatzen denean eta ikertuak hirugarren pertsona batekin hitz egiten duenean.
9. Prebentzio funtzioa, delitu jarduerak egitean. Ikerketan bezala, prebentzioak ere soilik delituei egiten die erreferentzia. Prebentzio murrizketa gertatzen da, prebentzioa legitimatzen duen elementu objektiborik edo subjektiborik ez dagoenean, zantzuzko jardunak eskatzen duen moduan. Horrela onartu da alkohol kontrolaren eta bideo zaintzaren kasuetan. Konstituzio Auzitegiak ulertzen du alkohol kontrolak prebentiboak direla eta trafikoaren erregularatasuna eta segurtasuna zaintzeko egiten direla, haiek egiteko alde zurretik arau hauste zantzuak egoteko beharra izan gabe.
10. Legez berariaz ezartzen duenez, delitu bereziki larriak edo alarma soziala eragiten duten delituak prebenitzeko, kontrolak ezarri ahal izango dira bide, leku edo establezimendu publikoetan, baldin eta horietan dauden pertsonak identifikatzea ezinbestekoa bada.

11. Zigor edo administrazio arloan zehatzeko helburua duen identifikazio funtzioak delitu eta arau hauste administratiboak barne hartzen ditu. Horrelakoetan, identifikazioa dagoeneko eginak dauden delituen edo arau hausteen aurrean egiten da. Lehenengo kasuan, zigor edo prozesamendu kondena bat dagoela ulertu behar da, baina ez ikerketa gisa uler daitekeen alde aurreko fasea, zeina aurreko atalean sartuta egongo bailitzateke. Horrela, delitu jardueri dagokienez, ikerketa, prebentzio eta zehapen funtzioak onartzen dira. Zehapen administratiboaren arloan, soilik zehapen jarduera egongo litzateke sartuta. Zehapen administratibo bat egiteko identifikazioak zalantza gehiago planteatzen ditu. Pertsona bat arau hauste administratibo bat egiten ari bada, identifikazio eskaera egiten da, hain zuzen, dagokion zehapen espedientea izapidetu ahal izateko edo, hala beharko balitz, dagokion zehapena jartzeko, identifikatutako pertsonak berehala betetzeko aukera izan dezan.

12. Atxiloketa prebentiboaz bestelako askatasun gabetze kasuak eman daitezke, baina delitu bat saihesteko atxiloketa prebentiboa dago. Egia esateko, norbaitek arau hauste administratibo bat egiten badu eta identifikazio agiririk ez badarama, edo ez daramatzala esaten badu, erraza da zehapen bat saihestea. Hori dela eta, pertsona hori eramateko aukera inposatzen da jakinarazpena egiteko, zeina kasu batzuetan neurrigabea kontsidera daitekeen. Esan izan da ere neurrigabea izango litzatekeela ohiko delinkuentzia eremutat hartutako leku batetik paseatzen doan pertsona bat askatasunez gabetzea, bakar-bakarrik NANA ahaztu du-elako (esate baterako, gauean txakurra paseatzera atera duen norbait). Ideia hori defendatzeko, gogoratu behar da 1992ko martxotik 1993ko urrira 46.634 pertsona askatasunez gabetuak izan zirela identifikatuak izateko, eta horien artetik, 2537 atxilo hartu zituztela.

13. Identifikazioa arraza-arrazoiak direla eta, Giza Eskubideen Europako Auzitegiak oso gutxi aztertu du arrazaren gaia bazterkeria gaietan, NBEko Giza Eskubideen Batzordeak, ordea, gaiari heldu zion, honako hau adierazita: "Kasu honetan, espedientetik ondorioztatzen da identitate kontrol orokor bat zela". Egileak baieztatzen duenez, ez zuten identifikatu inguruan zebilen beste inor, eta interpelatu zuen polizia haren ezau-garri fisikoak aipatu zituen azaldu zionean zer dela eta eskatu zizkion identifikazio agiriak hari eta ez inguruko beste pertsona batzuei. Egileak gertaerak salatu zituen organo administratibo eta judizialen aurrean, eta organo horiek ez zituzten alegazioak indargabetu, ezta Batzordeak ere. Inguruabar horietan, Batzordeak ondorioztatu behar du egilea indibidualizatu egin zela haren identitatea kontrolatzeko soilik haren arraza ezau-

garriengatik eta ezaugarri horiek elementu erabakigarriak izan zirela, beraz, hura legez kanpoko jokabide baten susmopean jartzeko. Batzordeak bere jurisprudentzia ere gogoratzen du, non tratamendu bereizketa oro ez baita bazterkeriatzat hartzen, baldin eta bereizketa irizpideak arrazoizkoak eta objektiboak badira eta xedea zilegia bada Itunaren bertutez. Kasu horretan, Batzordeak iritzi zion ez zirela betetzen arrazotasun eta objektibotasun irizpideak. Gainera, egileari ez zitzaion inolako ordaina eskaini, barkamenak eskatuta, esate baterako, erreparazio modura.”

14. Atzerritarren identifikazioa: arauketa espezifiko bat. 1/2010 Zirkularrak oso kritika gogorak jaso zituen, eta horren ondorioz, 2/2012 Zirkularra onartu zen, non honako hau ezartzen baitzen: “Nabarmentzen da ez dela bidezkoa identifikazio eginbidean haiek polizia egoitzetara eramatea, Espainian irregularki daudela egiaztatze hutsagatik.

Poliziaren Zuzendaritza Nagusiaren 2/2012 Zirkular berriak debekatu egiten ditu atxiloketa kupoak eta bereizi gabeko sarekadak migratzaileen artean. Kontrolen % 53,22 atzerritarrei egiten zitzaizkien, eta % 43,79, berriz, espainiarrei. Lehen, 1/2010 Zirkularrak oniritzia ematen zien egoera irregularrean zeuden etorkinen atxiloketa “prebentiboei”.

15. Aztertutako arauketa nabarmentzen da, lehenik eta behin, zenbait alderditan legean jasota egon beharko lukeen arauketa orokorrik ez dagoelako. Botere publikoei gai honetan jarduten uztea, lege mailako arau bakar batek ere gutxieneko irizpiderik ezarri gabe, ez da egokia. Polizia gaietan, arau dentsitate handiagoa behar da, arlo horiek arauketarik gabe ez utzita edo Administrazioari berariazko lege mugarik gabe esku hartzeko aukera emanez. Gai horiek arautzeko arau izaerarik ez duten zirkular administratiboak erabiltzea eragotzi behar da, giza eskubideak errespetatzen ez dizuten politika publikoak ahalbidetzen direlako. Giza Eskubideen funtsezko edukiaren ikuspegitik, ez da onargarria hain sentikorrek diren alderdien arauketa zirkular administratibo hutsen esku uztea.

16. HSBLk (Herritarren Segurtasuna Babesteko Legea) atzerritarren identifikazioa akreditatzeari buruzko arau bat du. Horren arabera, pertsona horiek beren nortasuna egiaztatzeko jatorri herrialdeko agintariak igorritako agiria eramateko eskubidea eta betebeharra dute, eta “gauza bera Espainiako egoera erregularra egiaztatzen duten agiriei dagokienez”. Nortasuna gainean daramaten beste edozein bitartekoren bidez egiazta dezakete. Identifikazioa gainerako pertsonen araubide juridiko berberaren menpe dago. Ostera, haien egoera erregularra egiaztatzen

duen agiria gehigarri bat da, eta agintaritza eskudunari edo haren agenteei erakutsi behar diete, legeak ezarritakoaren arabera; beraz, gai horretan beste lege arau batzuek ezarritakoa errespetatu beharko da.

17. Identifikazioa, arau hauste bat egiten parte hartu izanaren zantzuak daudelako (HSBLren 16.1a art.). Zantzuak eta zantzu printzipioa batera interpretatu behar dira, nekez bereiz daitezkeen alderdiak dirrelako. Zantzu printzipioak administrazioaren jarduna ahalbidetzen badu, zantzuak daudela esan nahi du. Dena den, badirudi arauaren dikzioak “parte hartu” izanaren zantzuei egiten diela erreferentzia, jarraian aipatzen den moduan. Hortaz, idazketa horren arabera, “ez-susmagarrien” identifikazioaren kasua ez litzateke sartuta egongo. “Ez-susmagarrien” identifikazioa soilik eman daiteke delitu bat prebenitu nahi denean, baina ez dagoeneko egin dagoen arau hauste administratibo edo delitu baten egiletza egiaztatzeko. Arau hauste terminoak zigor eta administrazio arloak barne hartzen ditu. Hori izan da haien arteko bereizketa egin ez duen legegilearen borondatea. Bestalde, arauaren aplikazioa delitu alderdietara mugatu nahi duenean, hala adierazten du berariaz.

18. Identifikatzeko eskaera egin daiteke ere, gertatutako inguruabarren arabera, nortasuna egiaztatzea zentzuz beharrezkotzat jotzen denean delitu bat prebenitzeko (HSBLren 16.1.b art.). Susmagarriak identifikatuak izan daitezke, identifikazioa gertaera zigorgarri bat argitzeko beharrezkoa denean. Kasu horretan, ikerketaren xedea eta inputatua egon daitekeenaren nortasuna adierazi behar dira. Pertsona horiek atxilotuak izan daitezke, ekintza hori auziaren garrantziarekin bat datorrenean. Ostera, pertsonaren eta gainean eramaten dituen gauzen miaketa, baita haren identifikaziorako neurriak ere, haren adostasunez bakarrik baimenduta daude. Hori dela eta, haren baimen positiboak justifikatu behar ditu miaketa horiek, eta ez da nahikoa berariazko aurkakotasun deklarazio bat ez izatea.

19. Susmagarrien eta susmagarriak ez direnen atxiloketak beharrezkoa den denbora epea iraungo du, eta gehienez ere hamabi ordu igaro ondoren amaituko da. Atxilotuak epailearen aurrera eraman behar dira berehala, non eta erabaki judizial batek ez duen eskatzen epe luzeago bat identifikaziorako behar dena baino. Atxilotuek senide batek edo konfiantzazko pertsona batek beren atxiloketaren berri berehala izateko eskubidea dute. Haiek ere harremanetan jarri ahal izango dira pertsona horiekin, non eta ez dauden gertaera zigorgarri baten egile izatearen

susmopean eta komunikazioaren bidez ikerketa bera arriskuan jar daitekeen. Susmagarriak ez diren pertsonak identifikatzen badira, ikerketa-rako egindako agiri guztiak suntsitu beharko dira.

20. Hartuko diren identifikazio neurriak neurritsuak izango dira; hala, ez dira argazkiak aterako, hartz markak hartuko edo bestelako neurriak egingo, baldin eta pertsonaren nortasuna ezagutzeko horiek baino prozedura sinpleagoak badira. Identifikazio neurriak bide penaletik errekurritu daitezke, esku hartzea ere halakoa bada, ikerketaren ardura duen epailearen aurrean. Alabaina, polizia jardun baten, prebentzio jardun baten edo antzeko jardun baten baitan egindako neurriak badira, bide juridiko-administratibora joko da, 40. artikuluan eta hurrengoetan ezarritakoarekin bat etorrira.

21. Identifikazioa egiteko modua. Identifikazioak bide publikoan edo identifikazioa eskatu den tokian egin daitezke. Salbuespen gisa, “aurpegia ezkutatzen duen jantzi edo objekturen bat darabiltelako aurpegia gutzituz edo zati batez ikusgai ez duten pertsonak” ere identifikatu daitezke, baldin eta “dena delako horrek identifikatzea eragozten edo zailtzen badu”. Gobernuak aurkeztutako lege proiektuan, aurpegia estalita eramatearen erreferentzia horrek identifikazioa edozein unetan egitea justifikatzen zuen; hau da, arrazoi hori ematen zenean. Horrelako xedapen bat funtsean erlijio batzuen jantzi mota jakin batzuetarako pentsatuta zegoen, eta hori erlijio arrazoiengatiko bazterkeria izango litzateke.

22. Identifikazioa, atxikitzea, immobilizazioa, askatasun pertsonala eta atxiloketa. Espainiako Konstituzioaren 17.1 artikulua askatasun pertsonalaren hondar osagai bat du. Alde batetik, matrize eskubide bat da, eta, bestetik, hondar eskubidea bat, askatasun adierazpen guztiak hartzen dituen, konstituzioaren bidez babes daitezkeenak eta beste arau konstituzional batzuetan jasotako eskubide autonomo bakar batean ez daudenak, matrize eta hondar eskubide honek soilik askatasun fisikoari dagokiola ulertuta. Ideia hori Konstituzio Auzitegiaren jurisprudentziarekin kontrastean egon daiteke; izan ere, jurisprudentzia horrek kasu batzuetan ulertu du Espainiako Konstituzioaren 17.1 artikulua atxikitze, atzipenaldi edo barnealdi arbitrarioen aurrean babesten duela, baina ez beste egoera batzuetan.

23. Polizia identifikazioak Konstituzioan aitortutako askatasunerako eskubideari eragin diezaiolke. Askatasunerako eskubide horren edukia

zehazteko abiapuntua printzipio orokor honek izan behar du: eskubide hori mugatu daiteke beste eskubide edo ondasun juridiko batzuk babes- teko. Goiz planteatu zen askatasun horren eta intentsitate askotakoak izan daitezkeen polizia esku hartzeen arteko arazoa. Polizia atxiloketak eta espetxeratzeak errotik muga dezakete Konstituzioan aurreikusitako askatasunerako eskubidea. Hala ere, teknikoki atxiloketak izan gabe, as- katasuna mugatzen duten beste kasu asko egon daitezke. Kontuan izan behar da atxiloketa kasuetan abokatuaren laguntza jasotzeko eskubidea dagoela eta habeas corpusaren bermea aplikagarria dela. Atxiloketa prebentiboez bestelako kasuak egon daitezke (CE 17.1 art.). Atxiloketa pribatiboaz bestelako kasuak ematen badira non askatasunaz gabetzea ematen baita, kasu horiek Konstituzio Auzitegiaren 98/1986 Epaiaren aurkakoak izango lirarteke, non honako hau esaten baita: “atxiloketa pertsona batek bere borondatez erabakiak hartzeko ezintasuna edo traba sortzen duen egoera da. Atxiloketa ez da prozedura baten barruan hartzen den erabakia, baizik eta egoera faktiko hutsa, eta ezin da atxilo- ketaren eta askatasunaren arteko tarterik aurkitu”. Konstituzioaren 17. artikulua askatasunaz eta askatasun gabetzeaz mintzo da lehen atalean, eta gainerakoetan, atxiloketaz. Horrek esan nahi du habeas corpusa justifikatzen duten eta atxiloketa egoerak ez diren askatasun gabetzeak eman daitezkeela. Planteatzen den auzia ez da atxiloketaz bestelako askatasun gabetzeen beste kasu batzuk izatearena, pertsona bat identi- fikatzeko askatasunaz gabetu ahal izatearena baizik.

24. Identifikatzeko atxiloketa bat atxiloketa bat da, eraginpeko per- tsonak borondatez onartzen badu ere, eta hori doktrinak aho batez onartzen du. Askatasunaren mugapen gisa oinarritzko bi egoera bereiz daitezke. Bat instrumentala da, eta horri dagokionez, antolamenduak neurritasun printzipioaren aplikazioa eskatzen du; hots, immobilizatzea, identifikazioa eskatzeko. Immobilizatuta igarotako denborak atxiloketa bat dela kontsideratzera eraman gaitzake. Bestea atxiloketa da, eta bere horretan eta lortu nahi den helburuaren arabera, askotariko araubide juridikoa eduki dezake, baina atxiloketa kontsideratuko da beti. Pertsona bat atxilotzeak haren araubide juridikoa zehazteko arazoa sortzen du, bereziki habeas corpusaren aplikazioari eta abokatuaren presentziari dagokienez. Konstituzio Auzitegia argia izan da gai horretan, ulertzen baitu eskakizun konstituzional bat dela askatasun gabetze legitimoa zer kasutan eta nola ematen den ezartzen duen lege aurreikuspen bat izatea; hala, legez kanpokoa da legean aurreikusitako kasuetatik eta moduetatik kanpo gertatzen dena, eta horrek Auzitegiaren arabera esan

nahi du “habeas corpus” prozedurak ematen duen babes judiziala justifikatuta dagoela. Identifikazioa egiteko norbait beste leku batera eramaten den kasuetan ere atxiloketa ematen da. Identifikazioa egiteko bakarrik egiten da, eta lege justifikazio bat egon behar du horretarako; alegia, zer kausak justifikatzen duten eta zer baldintzatan egiten den zehaztu behar da; hortaz, zantzuak egongo dira eta nahikoak izango dira, atxiloketa arrazoizkoa eta tinkoa izateko; horrela, atxiloketa arbitrarioak saihestu nahi dira. Atxiloketa justifikatzen duten arrazoiak “faktore esanguratsu” bat dira, atxiloketa baten arbitrariotasuna ezartzeari begira. HSBLk lekualdatzea soilik identifikaziorako izatea eskatzen du, eta auzitegiek hori kontrolatu ahal izango dute.

25. Ez dago askatasun gabetzearen kontzeptuaren interpretazio zabal edo estentsibo bat. Atxiloketaren definizioa Konstituzio Auzitegiak egiten du, esaten baitu norbait atxilotuta dagoela “behin-behinean askatasunaz gabetua izan denean, ustez legez kanpoko ekintza bat egin duelako eta agintaritzaren esku jarri beharko da 72 orduko epean gehienez ere, atxiloketa bera lehenago amaitu ez bada”. Atxiloketak PKLren eskakizunak bete behar ditu. Gehienez 72 orduko epean amaitu egon behar du, eta epe hori agortuko da soilik hertsiki beharrezkoa denean; kasu batzuetan, hura luzatzea onartuko da, baita banda armatuen edo elementu terroristen ekintzen kasuetan ere. Atxiloketaldia murriztea bat etorriko litzateke Konstituzioarekin, aipatutako epea egoera arruntetan aplikatu daitezkeen maximoa baita.

26. Identifikatzeko ezintasuna: ondorioak eta izapideak: eskura dauden bitartekoen bidezko identifikazioa. Agenteez hurbilen dagoen polizia egoitzara laguntzeko eskatu ahal izango diete identifikatu ezin dituzten pertsonari, betiere bertan eginbide hori egiteko bitarteko egokiak badi-tuzte.

Pertsona horiek agenteekin batera polizia egoitzera joatera derrigortuta daude. Akonpainamendu hori askatasun gabetze bat da, CEren 17. artikuluan jasotako aurreikuspenak aplikagarriak izanik. Askatasun gabetze bat denez, askatasunerako eskubidearen ezaugarri batzuk harekin batera doaz. Identifikatzeko legezko betebeharrak berekin dakar agenteekin batera polizia egoitzara joateko betebeharra. Joateko betebeharrak ezin zaio ezarri identifikatu ezin izan den edozein pertsonari. Betebeharrak horren inposizioa hain izango litzateke larria, ezen neurriaren konstituzio kontraketan judizio bat ezarriko bailuke neurrigabea izateagatik. Hori

dela eta, HSBLak zehazten du betebeharra sortzen dela, baldin eta identifikazioa egiten bada delitu bat eragozteko edo arau hauste bat zehatzeko. Identifikazio eskaera legitimatzen duen egoera hori eman ezean, polizia egoitzara eramatea legez kontrakoa izango da. Hortaz, ezingo litzuke ondorio negatiboak eduki pertsonaren eskubideetan; aitzitik, administrazioaren eta, hala behar bada, jarduneko agenteen erantzukizuna ekar lezake.

27. Polizia egoitzan identifikatzeko neurriak, zeina aurreko legedian ere jasota dagoen, Konstituzio Auzitegiaren iritziz, honako hau dakar: “denbora eta tokiko baldintzengatik (errekeritua hurbileko polizia bulegora lekualdatu behar denean beharrezkoan den denboran egon dadin), pertsonaren, prebentzio- edo ikerketa-tresnen immobilizazio hutsetik haratago doan egoera. Horregatik, askatasun- prebentzio modalitate gisa hartu behar da. Zalantzarik gabe, Konstituzioaren 17.1 artikulua aipatzen duen kasu baten aurrean gaude, edozein dela ere pertsonaren jarrera jasotako aginduaren aurrean.

28. Identifikatzeko lekualdatzea. Norbait gertuen dagoen polizia egoitza batera eraman daiteke soilik identifikatzeko. Ezin da egoera hori erabili administrazioak identifikazioaz bestelako jarduerak egin ditzan. Identifikatutako pertsona delitu bat egin izanaren susmagarria bada, hura atxilotu ahal izango da, jakina. Halere, ezin izango da zehapen prozedura bat hasi, esate baterako, arau hauste administratibo bat egiteagatik. Agenteei polizia zentrora laguntzearen helburua bakarra da: identifikazioa egitea, ez besterik. Joateko betebeharraren legezko gaikuntzak identifikazioaren xede bakarra du, eta ahalmen administratiboak xede jakin batzuetarako aurreikusita daude. Esku hartzen duten agintari administratiboek beste xede bat balute, botere desbideratze bat emango litzateke, gutxienez. Kategoria juridiko horrek ahalmen administratiboaren erabileraren justifikazio gisa legean aurreikusi gabeko xede bat betetzeko egiten diren administrazio egintzen deuseztatgarritasuna sortzen du.

29. Lekualdatzea eta atxiloaldiak iraun dezakeen denbora. Legeak atxiloketak zenbat iraun dezakeen zehazten du, eta esaten du akonpainamenduaren “eginbide horrek” hertsiki beharrezkoa den denbora iraungo duela eta ezingo dela izan, inola ere, sei ordutik gorakoa. Denbora polizia egoitzara joateko lekualdatzea hasten denetik zenbatu behar da, ez polizia egoitzara sartzen denetik. Identifikazioa egin ondoren, eraginpeko pertsona aske utzi beharko da, eta, beharrezkoa ez bada, ez da sei

orduko epea agortuko. Identifikazioa egin eta berehala pertsona aske utzi beharko da. Arauak “eginbide hori egiteaz” hitz egiten du, eta horrek esan nahi du poliziak akonpainamendua eskatzen duen momentua barne hartzen duela.

30. Identifikazioaren helburua eta lekualdatzeren eskaera. Identifikazio eta akonpainamendu errekerimendu hori egingo da “delitu bat egin dadin eragotzi edo arau hauste bat zehatu ahal izateko”. Termino horiek esplizituak eta argiak dira, eta inguruabar horiek eman ezean, ezin dira egin arau horren errekerimenduak. Akonpainamendua beste helburu batekin eskatzea legez kanpokoak izango litzateke. Delitu bat eragotzeko xedea duen esku hartzea agenteek adierazi behar dute, eta esku hartze judizial bati bide eman ahal izango zaio, saiakuntzak edo konspirazioak delitu jakinari lotuta izan dezakeen esanahiaren arabera. Zehapen administratiboaren arloan ezin da saiakuntza zehatu. Horregatik, hain zuzen, Legeak eskatzen du polizia egoitzetarako akonpainamendua arau hauste bat zehatzeko izatea; hau da, dagoeneko izandako gertakari batzuk zehatzeko. Esate baterako, trafiko arau hauste bat egin duen pertsona identifikatzen ez bada, poliziak harekin batera joateko eskatu ahal izango dio pertsona horri, identifikatzeko.

31. Identifikazio errekerimenduak jaso dituen pertsonaren eskubideak. Identifikazio eta akonpainamendu errekerimendua egitean, errekeritutako pertsonari “berekala eta modu ulergarri batean” informazio hau eman behar zaio: 1) Identifikazioa eskatzeko arrazoiak eta 2) Agenteek haiekin batera polizia egoitzara joateko egindako errekerimenduaren arrazoiak. Poliziak betebeharrak hori bete ezean, haren esku hartzea legez kanpokoak izango da, eta ez du inolako ondorioz izango, esate baterako, ez identifikatzeagatik zehatu nahi bada. Legeak argi eta garbi ezartzen du errekeritutako pertsona informatu behar dela, eta agindua argia da, salbuespenik aurreikusten ez duena. Zailtasuna informazio hori eman ez dela edo behar bezala eman ez dela frogatzean datza. Identifikatzera eraman den pertsona batek eskubidea du gertaera hori bere senideei jakinarazteko, interprete bat eskatzeko eta auzitegiko mediku baten azterketa bat jasotzeko.

32. Administrazioak identifikazioa egiten den lekuan bete beharreko betebeharrak. Polizia egoitzan liburu erregistro bat egongo da, eta bertan soilik jasoko dira herritarren segurtasunari lotutako idazpenak. Horrela, garrantzi berezia ematen zaio liburu hori izateari. Garrantzitsua izango litzateke polizia egoitzetan dagoen dokumentazioan edo horietan egin

daitezkeen ikuskapenetan jarraibide espezifikoak egotea, eta berariaz adieraztea erregistro liburu bat dagoela eta zer egoeratan dagoen, idazpenen kopuruari eta haren osotasunari bereziki erreparatuta.

33. Erregistro liburuaren idazpenen edukiak identifikazio eginbideak, arrazoiak, inguruabarrak eta iraupena jasoko ditu, eta datu horiek komunikatu ahal izango zaizkie soilik agintaritzak judizial eskudunari eta Ministerio Fiskalari. Bestalde, Ministerio Fiskalak hilerio jaso beharko du, Administrazio organo eskudunak bidalita, identifikazio eginbideen laburpena, eta bertan identifikazio bakoitzean igarotako denbora zehaztu beharko da nahitaez. Erregistro liburuko idazpenetan dauden datuen iraugitzea aplikatu beharko litzateke, halaber, Ministerio Fiskalari igorritako txosten horien kasuan. Arauketa hori soilik identifikaziorako egingandako atxiloketa eta polizia egoitzara eramatearen helburuaren aurkakoa da, antza denez; hortaz, informazio horiek Ministerio Fiskalari bidaltzea eta gainerako betebeharrak ez lirateke justifikatuta egongo. Bestalde, Fiskaltzaren esku dauden informazio horien iraugitzea ez da ezartzen.

34. Erregistro liburuaren informazioa hiru urtera ezeztatu behar da, ofizioz. Erregistro liburu bat denez, ulertu beharko da informatikoki tratatutako datuak babesteari buruzko araudian ezarritako izapideak betetzea ez dela beharrezkoa. Liburu erregistroa entitate material bat bada, liburu berri bat ireki beharko da hiru urtean behin. Jakina, erregistro liburuan dauden datuak ezin dira sartu aldi berean datuak tratatzeko fitxategietan. Zentzu horretan, ez du ematen justifikatuta dagoenik idazpen horiek hainbeste denboraz gordeta edukitzea, ezeztatu gabe. Erregistro liburuaren garrantzia dela eta, polizia egoitza bakoitzean hura zaintzeko arduradun bat izendatu beharko litzateke, haren betebeharrak ere zehaztuta. Zentzu horretan adierazi behar dugu identifikazioan esku hartu duten agenteak ezin direla izan polizia egoitza horretako kide organikoak. Bestalde, beharrezkoa da idazpenak egiten dituen poliziak zeregin hori behar bezala betetzea. Planteatu izan da ere hobe izango litzatekeela akta bat egitea eta gero fiskaltzari bidaltzea.

35. Arauketaren alderdi garrantzitsu bat da lekualdatutako pertsonen polizia instalazioetan igarotako denbora egiaztatzen duen agiri bat eman behar zaiela. Agiri horretan lekualdaketa arrazoia zehaztu eta esku hartu duten agenteak ere identifikatu beharko dira. Azken horiek dira, hain zuzen, atxiloketa egiten dutenak eta erregistro liburuan idazpena egiteko ardura duena edo egiten duena. Azken horren ardura izango da ere agiria igortzea eta eraginpeko pertsonen ematea.

36. Identifikazioari uko egitea edo erresistentzia jartzea (HSBLren 16.5 art.) HSBLek identifikazioari uko egitea edo erresistentzia jartzea arautzen du, honako hau adierazita: “Identifikatzeari edo identifikatzeko egiaztapen edo jardueretan laguntzeari uko egiten edo jarkitzen diotenean, Zigor Kodean, Prozedura Kriminalaren Legean eta, hala badagokio, lege honetan xedatutakoa beteko da” (HSBLren 16.5 art.). Erresistentzia aktiboa larria bada, ZKren 550. artikuluan tipifikatutako atentatu delitua izango da. Erresistentzia larri hori atentatu gisa gertatu dela ulertzen da, erresistentzia larderia larriaz edo indarkeriaz egiten denean.

Erresistentzia aktiboa larria ez denean (edo sinplea denean) eta erresistentzia pasiboa larria denean, ZKren 556. artikulua erresistentzia delituaren baitan subsumitu daiteke. Erresistentzia hori pasiboa da, baina baliteke indarkeria edo larderia moduren bat ager-tzea, neurrikoa eta defentsa eta neutralizazio helburuak dituena; hori gertatzen da, adibidez, subjektuak agintaritzaren agenteekin tirabirak dituen kasuetan.

Agintarien aurkako erresistentzia pasiboa larria ez denean edo arina denean, erresistentzia delitu arin bat ematen da. Kontuan izan behar da hemen agintaritza aipatzen dela, eta horrek ideia desberdin batera eramaten gaitu agintaritza hori arlo judizialekoa, politiko-administratiboa edo parlamentukoa den aintzat hartuta. Kasu horretan, ulertuko da barne hartzen dela dagokion agintaritzari erresistentzia egitea; esate baterako, parlamentuaren egoitzan ematen bada, agintaria parlamentuko lehendakaria izango da normalean. Botere judizialari dagokionez, izaera hori duen agintaritza oro sartuko litzateke. Antolakuntza politiko-administratiboari dagokionez, berriz, agintaritzat hartu beharko lirateke arlo jakin batzuetan erabakitze ahalmen betearazlea formalki aitortua duten organoak.

37. Azkenik, “agintaritzaren agenteen” aurkako erresistentzia pasibo ez larria edo arina despenalizatu egin da. Despenalizazio horren ondorioz, herritarren segurtasuna babesteari buruzko araudia aplikatuko litzateke; zehazki, HSBLren 30.3 artikuluan jasotako aurreikuspenak.

38. HSBLren 16. artikuluari buruzko gogoeta orokor bat. Segurtasun publikoko arrazoiengatik pertsonen identifikatzeko errekerimendua egitean, agintari administratiboek zehapen arloko prebentzio funtzioa eta zantzu funtzioa bete behar dituzte. Funtzio espezifiko horiek ez dute baimentzen identifikazioa eskatzea beste helburu batzuetarako, hala nola arraza arrazoiengatik identifikazioa eta/edo atzerritarren identifikazioa.

Azken kasu horretan, esku hartze publikoa arloko jarraibide hutsen edukiaren arabera egin zen, eta hori legez kanpokoa da, argi eta garbi. Zantzu eta prebentzio funtzioak betetzeko, agintariek identifikazioa eska dezakete bi arrazoi hauengatik: a) arau hauste batean parte hartzea (penala edo administratiboa) edo b) delitu bat egin dadin saihestea (HSBLren 16.1 art.). Identifikazioan arau batzuk errespetatu behar dira, eta identifikazioa ezin da ulertu atxiloketa gisa. Identifikazioa egiteko polizia etxera eramateko aukera ezin da aplikatu identifikazioa egin ezin izan den kasu guztietan, hori konstituzioaren kontrakoa izango litzateke. Hori dela eta, egoera horien eraginpean dauden pertsonak defendatzeko bitartekoak aurreikusi beharko lirateke. Identifikatzeko errekerimendua egitean, eragindako pertsonari azaldu behar zaio zergatik egin den, eta, horrez gain, beste formalitate batzuk ere bete behar dira, gerora ahalmen hori behar bezala erabili dela kontrolatu ahal izateko. Era berean, erregistro liburu bat eraman behar da, non identifikazioa egiteko polizia etxera egindako lekualdaketak jasoko baitira. Era berean, polizia erakundeak, barruan, horrelako jardueren eraginpeko pertsonen eskubi-deak bermatzeko bitartekoak ezarri beharko lituzke.

III. IGAROTZEAREN MURRIZKETA, BIDE PUBLIKOETAKO KONTROLAK ETA ERREGISTROAK

HSBLO 17. artikulua. *Bide publikoetako zirkulazioa murriztea eta bertan kontrolak jartzea*

1. *Segurtasun-indar eta -kidegoetako agenteek bide edo toki publikoetan ibiltzea edo egotea mugatu edo murriztu ahal izango dute eta segurtasuneremuak ezarri ahal izango dituzte herritarren segurtasunean edo bizikidetzaren baketsuan nahasmendua eragiten duten egoerak gertatzen direnean, edo nahasmendu hori gerta daitekeen arrazoizko zantzuak daudenean, mantentzeko edo berrezartzeko ezinbesteko denboraz. Halaber, legez kanpoko ekintzak egiteko erabiltzeko modukoak diren gauzak edo tresnak prebentzioz ere atzeman ahal izango dituzte, eta legez dagokien erabilera emango diete.*

2. *Bide, toki eta establezimendu publikoetan kontrolak ezarri ahal izango dituzte bereziki larriak diren edo gizartean alarma pizten duten delituak prebenitzeko, bai eta horiek egiten norik parte hartu duen jakin eta atxilotzeko zein instrumentuak, gauzak edo frogak biltzeko ere, betiere horrelakoetan dauden pertsonak identifikatzea, ibilgailuak miatzea edo norberaren gauzen azaleko kontrola egitea ezinbestekoa bada.*

I. Bide publikoetako zirkulazioaren murrizketak

1. Hemen aztertzen diren esku-hartzeak ez dira agindu judizialak betetzeko edo delitu laidogarriak egiteko egiten diren atxiloketen ondorio. Kasu horietan, bidezkoa da epailearen esku uztea eta eginbideak agintaritzaren judizialaren aurrean tramitatzea, Fiskaltzaren esku-hartzearekin. Askatasunerako murrizketa horiek bizikidetzaren baketsua edo herritarren segurtasuna aldatzen den kasuetan oinarritu daitezke, edo aldatzeko moduko zantzuak daudenean. Hala, adibide gisa aipa daitezke ibilgailuen ikuskapenak, errepide edo kale baten behin-behineko itxiera, dela trafiko-istripu bat gertatu delako, dela ekitaldi kolektibo bat edo manifestazio bat egiten delako eremu publikoan.

2. Eskubidearen murrizketak behar-beharrezkoa izan behar du beste ondasun juridiko batzuen babesa bermatzeko, hala nola pertsonen bizitza, osotasuna edo segurtasuna. Era berean, askatasuna murrizteko edozein jarduketa egin behar da kaltea edo kalte handiagoa saihesteko.

3. Esku-hartze mota horrek esan nahi du, batzuetan, agintari publikoek neurriak hartu behar dituztela herritarren segurtasuna edo bizikidetzak baketsua bermatzeko, eta, hala, pertsonak denbora jakin batean leku jakin batean kontzentratzea edo egotea eragotzi behar dutela. Beren bizitzarako, osotasun fisikorako edo toki jakin batean egoteagatik ukituak izan daitezkeen beste pertsona batzuen eskubideetarako arriskurik dagoen ebaluatu behar dute.
4. Leku publikoetan irautea mugatzea, betiere, adierazpen-eskubidearen, askatasun anbulatorioaren edo, oro har, askatasunaren printzipioaren edo pertsonen arauetik lotura negatiboaren mende dago. Leku berean egoteko murrizketaren oinarria izan daiteke beste pertsona batzuen eskubideak erabiltzea, hala nola ibilgailuen, beste pertsona batzuen edo komunitatearentzat funtsezkoak diren zerbitzuen zirkulazioa erraztea, hala nola garraio publikoa edo larrialdietakoa.
5. Polizia-agenteei denbora mugatzeko esku hartu ahal izateko, kontuan hartu behar dira babestu nahi diren eskubideak, herritarren segurtasuna eta bizikidetzak baketsua bermatzeko aldera, eta pertsonen eskubideak mugitzeko askatasunerako edo beste eskubide batzuetarako, hala nola biltzeko eta manifestatzeko eskubideetarako, askatasun anbulatorioari lotuta badaude. Pertsonen eskubideak urratzeko, batez ere bizitza edo osotasun fisikoa, berehalako arriskuak bide ematen die polizia-agenteei pertsonak leku publikoetan egotea mugatzeko.
6. Segurtasun-eremuak pertsonen beren segurtasuna, bizitza edo osotasun fisikoa babesteko egon behar duten esparruak edo espazioak dira. Polizia-agenteei espazio horietara joatera behartu ditzakete pertsonak, mugitzeko askatasuna mugatuz herritarren segurtasuna edo bizikidetzak baketsua aldatzen ari den egoeretan, edo berehalako arriskua dagoenean edo aldaketa hori gertatzeko benetako arriskua dagoenean.
7. Segurtasun-eremuak publikoak edo pribatuak izan daitezke. Azken kasu horretan, jabetza-eskubideak eman egin behar du larrialdi-egoera posible baten aurrean. Egoera horretan, batetik, pertsonen askatasun-murrizketa izan dezaketela justifikatu behar da, eta, bestetik, norbanakoek dituzten jabetza-eskubideak, eskubide errealak edo erabilera- eta gozamen-eskubideak galdu diren arrazoiak eman behar dituzte agenteei. Segurtasun-eremu horietan kokatu behar duten pertsonen eskubideak ahalik eta gutxien murrizten saiatu behar dute polizia-agenteei,

eta, horretarako, inguruabar objektibo eta subjektiboei dagozkien esparruak prestatu behar dituzte.

8. Herritarren segurtasunak barne hartzen ditu, alde batetik, Administrazioak ordenamendu juridikoa gauzatu edo gauzatu nahi duen kasuak, hau da, bakarkako edo taldeko bizikidetzaren gutxieneko ordena zehazten duen kasuak, eta, bestetik, toki publikoetako ordena eta lasaitasuna errealitatean mantentzea. Herritarren segurtasuna honela uler daiteke: Konstituzioak eta Legeak aitortzen dizkieten eskubide eta askatasunak askatasunez eta bakean erabiltzeko aukera ematen dien bizikidetzako lasaitasun eta egonkortasun-egoeran dauden herritarrak. Esku-hartze mota hori, oro har, pertsonen eskubideak erabili eta gozatzeko errespetuaz arduratzen da.

9. Herritarren segurtasuna eta bizikidetzaz zaintzeko beharrezkoa eta egokia den eskubideak mugatu behar dira. Horrek esan nahi du ez dela onartu behar pertsonen eskubideak edo interes orokorra babesten saiatzen ez diren murrizketa edo esku-hartzerik. Halaber, iraunkortasunari buruzko murrizketak edo mugak justifikatu arren, horiek behar-beharrezkoak izan behar dute herritarren segurtasuna edo bizikidetzaz babesteko helburuak lortzeko. Gainera, segurtasun-indarrek ahalik eta gutxien mugatu behar dituzte pertsonen eskubideak.

10. Argitu egin behar da ea arau-hauste administratiboa diren egintzek edo, gutxienez, horietako batzuek herritarren segurtasuna babestea edo bizikidetzaz babestea aldatzea ekar dezaketen. Alde horretatik, trafikoari, ingurumenari edo garraioei buruzko arau sektorialek murrizketak dakartzaten kontrolak edo ikuskapenak jasotzen dituzte, baina arau sektorial horiek aplikatu beharko dira horien araubide juridikoa zehazteko. Era berean, HSBLok identifikazioak edo Administrazioaren zehatzeko ahalmena erabiltzeko erabil daitezkeen bestelako kontrolak aurreikusten ditu. Beraz, mugimenduen murrizketak ez dira nahitaez arau-hauste administratibo bati dagozkienak, baizik eta, arau-hauste administratibo bat edo delitu bat egin arren, gertaera horiek herritarren segurtasuna edo bizikidetzaz babestea aldatzen dutenean, hau da, norbanakoen eskubideen urraketa, batez ere bizitza edo osotasun fisikoa.

II. Murrizketen justifikazioa: aurretiko zantzuak izatea

11. Herritarren segurtasuna alda daitekeela adierazten duten zantzuak egoteak zirkulazio-askatasuna murriztea eragin dezake. Zantzuek arrazoizkoak izan behar dute, hau da, gaitasun eta eginbide normaleko pertsona baten ikuspegitik, herritarren segurtasuna edo bizikidetzak baketsua aldatuko dela pentsatzeko moduko portaera, egoera edo agertokia hauteman behar da. Kasuz kasu aztertu behar da herritarren segurtasunerako arrisku jakin bat dagoela, eta kontuan hartu behar dira inguruabar konkurrenteak, bai agintaritzaren agenteen eta ustezko erantzuleen inguruabar subjektiboak, bai immobilizazioa gertatzen den unean gertatutakoei buruzko inguruabar objektiboak.
12. Zantzuek gertaera erabakigarrietan, portaera-ereduetan edo egoera multzo batean oinarritu behar dute, eta, hartara, nolabaiteko probabilitatearekin ondoriozta daiteke pertsona batek zirkulazio librerako dituen eskubideak ondasun handiago baten mesedetan muga daitezkeela, hots, gainerako pertsonen segurtasuna eta askatasuna. Inguruabarrak ex ante aztertu behar dira, agintaritzaren agenteak une horretan dituen inguruabarren gaitasun eta ezagutzarekin bat.
13. Neurriak, mantendu edo lehengoratzeko beharrezkoa den denborako hartuko dira. Iragaitearen edo ibilgetzearen murrizketak behin-behinekora izan behar du, eta, beraz, iraungi egin behar dira hura eragin duten inguruabarrak gertatzen ez diren unean.
14. Murrizketa iraungiko da hura eragin zuen arriskua amaitzen denean. Horregatik, herritarren segurtasuna arriskuan jartzen duten egoerak saihesteko edo prebenitzeko behar-beharrezkoa den iraupena izan behar du. Epaiketa hori inguruabar konkurrenteen arabera ere egin behar da, hala nola, zein pertsona-motari eragiten dion arriskuak, pertsonen eskubideei edo interes publikoari eragiten dien. Faktoreak neurtzeko irizpen hori azterketa-elementu gehiagorekin egiten da, agintaritzak publikoak denbora gehiago baitu neurria hartu zuenetik.
15. Esate baterako, eremu publikoan gertaeraren bat edo manifestazioaren bat egiten bada, zirkulazioa murriztuko da bertan parte hartzen duten pertsonen bidea utzi edo ekitaldia amaitu arte. Sutea bada, zehatz-mehatz aztertu behar da foku guztiak itzali diren edo eraikinen egitura erori eta etxebizitzetan bizi diren pertsonen kalterik eragin diezaieketen.

III. Ondasunak okupatzea eta bestelako neurriak

16. Bat dator HSBLOren 17.1 artikuluari jarraituz, polizia-agentetek «legez kanpoko ekintzetarako erabil daitezkeen efektuak edo tresnak prebentzio gisa okupatu ahal izango dituzte, legez dagokien destinoa emanaz». Esku hartzeko neurri honen xedea da susmagarriak delitu bat egiteko erabiltzen dituen ondasunak atzeman, okupatu edo kentzea, edo, are gehiago, herritarren segurtasuna eta bizikidetzak baketsua alda ditzakeen arau-hauste administratiboa. Era berean, kontzeptua zilegi ez den jardueraren irabazi edo onura gisako lortutako ondasunetara zabal daiteke.

17. Agentetek modu eztabidaezinean frogatu behar dute konfiskatutako ondasunak legez kanpoko jardueratik zetozela edo horretarako erabiliko zirela. Harrapatutako objektua nondik datorren ez jakiteak ez du eragozten arau-hauste tipoa zehaztea eta, ondorioz, delitu edo arau-hauste administratibo bat egin dela frogatzea.

18. Eginbide hori konfiskaziotik bereizi behar da, hau da, zehapen osagarri bat, legez kanpoko jokabidea gauzatzeko ezinbestekoak diren efektu edo produktuak kentzea dakarrena. Ondasunak okupatzea prebentzio jarduera bat da, oso behin-behinekoa den neurri baten baliokidea izan daitekeena, eta zigor prozedura bat hasi edo eginbide penalak ireki aurretik ere har daiteke.

19. Neurriak egokia izan behar du, herritarren segurtasuna edo bizikidetzak baketsua ez aldatzeko balio baitu. Arriskua amaitu edo ez-zilegia egin ondoren, administrazioak itzuli egin behar du kendutakoa, baldin eta ebazpen edo epai irmoak konfiskazioa ezartzen ez bada edo egotzitako arau-haustea askatu bazaio. Poliziaren jarduna ez dago beti zehapen prozedura hastearekin lotuta; beraz, zehapen prozedura hori hamabost eguneko epean hasten ez bada, ondasunen okupazioak eragindako pertsonak bere ondasunak berreskuratzeke eskubidea du, eta ondarezko erantzukizuna eska diezaioke Administrazioari, atzipenak eragindako kalteengatik (APELen 56.2 art.).

20. Komenigarria litzateke eginbide horren inguruan gehiago zehaztea, konfiskatutako ondasun guztiak berreskuratzeak ukitutakoari berme batzuk aitortzeko. Administrazioa ez bada saiatzen legez kanpoko gertaera bat ikertzen, neurriak bere bertutea eta zentzua galtzen du; izan ere, ondasunak kentzen diren unetik desagertu egin da herritarren

segurtasunerako arriskua edo mehatxua, dagokion ebazpenaren bidez arriskua berresten ez bada.

21. Dagokion aktan honako hau atzematen da: armak, droga toxikoak, estupefazianteak, gai psikotropikoak arau-hauste administratibo batetik edo delitu batetik datozen beste ondorio batzuk identifikatu, erregistratu eta egiaztatzeko eginbideak, eta interesatuak sinatu beharko du. Sinatzeari uko eginez gero, berariaz jasoko da ezezkoa. Egiten den aktak egiazkotasun presuntzioa izanen du bertan aipatzen diren egintzetan, kontrarik frogatzen ez bada (HSBLoren 19. art.).

IV. Bide publikoetako kontrolak

22. Oro har, kontrolak poliziak hartutako neurriak dira, egiaztatzeko pertsonak legea betetzen dutela edo legez kontrako egintzarik ez dutela egingo. Poliziek egin ditzakete, oro har, baina legeak aukera eman du segurtasun pribatuko agenteek eremu publikoetan kontrolak egiteko. Segurtasun Pribatuari buruzko apirilaren 4ko 5/2014 Legeak zenbait baldintza ezarri ditu segurtasun pribatuko agenteak agintaritzaren agenteekin parekatzeko, babesari dagokionez.

23. Kontrolak kanpoko gorputz-erregistroetatik bereizten dira, haien irismena ondasunak aurkitzera edo haztatzen mugatzen baita, ez pertsonak erregistratzera, eta, nahiz eta zirkulazio-askatasuna mugatu, baimen judizialik gabe egin baitaitezke. Kontrolean, ondasunen gainazaleko berrikuspina edo erregistroa eskatzen duten eginbideak gerta daitezke, eta, beraz, ezin da objektu eta gauzen barrualdea arakatu edo ikertu, intimitaterako eskubidean esku-sartzea ekarriko luketenak.

24. Kontrolak egin behar dira «larritasun bereziko delituak edo alarma soziala eragiten duten delituak prebenitzeko, bai eta delitu horietan parte hartu dutenak aurkitzeko eta atxilotzeko».

25. Larritasun bereziko delituaren definizioa ez dago jasota Zigor Kodean; izan ere, Zigor Kodean aurreikusten den kategoriari delitu larri esaten zaio, eta ez da “berezi” edo “bereziki” adberbioa gehitzen. Horregatik, horrelako delituak ezin dira sartu Zigor Kodeko delitu larrien taldean. “Larritasun berezia” kontzeptuak kasuistikak eta jurisprudentziak egindako konfigurazio edo profila beharko du. Ez dirudi zalantzarik dagoenik larritasun-plus bat eskatzen dela, hau da, pertsonen eskubide eta ondasun juridikoei kalte handiagoa eragitea, delitu larri bat eskatzen

duena baino. Bide edo establezimendu publikoetan polizia kontrolak delitu bereziki larriaren kontzeptua definitzea eskatzen du.

26. Halaber, gizarte-alarma eragiten duten delituak izan behar dute. Horrek esan nahi du interes kolektiboetako edo sozialei eragin behar dietela, eta, beraz, prebenitu edo saihestu nahi diren jokaerak kolektibitatearen arriskuan jartzen dutela. Droga-trafikoaren delitua egokitzen da alarma soziala eragiteko, eta horrek ahalmena emango luke, inoiz, immobilizazioak eta erregistroak egiteko. Indarkeriaz eta larderiez egindako lapurretak, ordea, ez du halako larritasunik eragiten Konsultazio Auzitegiaren (KA) arabera.

27. “Larritasun bereziko delituak” edo “alarma sozialaren sortzaileak” kontzeptuak hainbat interpretazio izan ditzakete, eta poliziaren diskrezionaltasuna nabarmen handitzen dute kontrol mota horiek egitea erabakitzeke. Horregatik, kontrolak eta prebentzio-neurriak arrazoitu behar ditu, horiek justifikatzeko edo arrazoitzeko aukera ematen duten inguruabarrak edo egitatezko elementuak seinalatzeko, eta horietatik ondorio zehatzak lortzeko, larritasun bereziko delituak edo alarma soziala eragiten duten delituak prebenitzeko. Zirkulazio askatasuna murrizten duen jarduera denez, esku-hartzeak behar-beharrezkoa izan behar du helburu horiek lortzeko eta ukitutako pertsonen eskubide eta interesak ahalik eta gutxien kaltetzeko.

28. Kontrolak egin daitezke delitu haiek egitean parte hartu dutenak aurkitu eta atxilotzeko. Agintarien egitekoa mugatu behar da delituak eragin dituzten jokabide horiek ikertzerako edo beren eginkizunetan parte hartu duten pertsonak atxilotzerako. Kontrolek funtsezko susmoak edo arrazoizko zantzuak izan behar dituzte oinarri, eta bat etorri behar dute delituaren izaerarekin, bereziki haren larritasunarekin.

29. Kontrol eta erregistro bereizi gabeak edo arbitrarioak baztertu egin behar dira. Horrek esan nahi du polizia-agenteei, kasuz kasu, honako hauek justifikatu behar dituela: erregistroa, esku-hartzea eragiten duten zantzuak, usteak edo egitateak, kontrola non egiten den eta norainokoa den. Larritasun bereziko delituak edo alarma soziala eragiten dutenak egiteko arriskurik ez badago, ezin izango da kontrolik egin. Bakarrik egin behar dira kontrolak ustezko erantzuleak diren pertsonen aurkikuntzak eta atxilotetak eragin ditzakeen gertakariak ikertzeko. Aurreko baldintzak betetzen ez badira, baliteke erregistroen bidez lortutako frogak ez

aintzat hartzea, legez kanpo lortu direlako (Botere Judizialari buruzko uztailaren 1eko 6/1985 Lege Organikoaren 11. art.).

30. Errudunak aurkitzeak ez dakar berekin haien defentsa-eskubideak urratzea. Egindako kontroletatik ondoriozta badaiteke pertsona batek delitu bat egin duela, bidezkoa da eskubideak irakurri eta epailearen esku jartzea. Berez egiten diren adierazpenek, atxilotuaren eskubideak nahitaez irakurri gabe eta abokaturik gabe, deuseztasuna dakarte, nahiz eta hark polizia-agenteeekin lankidetzan aritzeko asmoa adierazi.

31. Beste helburuetako bat da ondorengo ikerketetarako behar diren tresnak, efektuak eta probak biltzea. Bilketak gutxieneko bermeak izan behar ditu zaintza-katea babesteko, bai eta haren identifikazioa errazteko ere. Gauzak konfiskatu, bildu edo okupatzen badira, polizia ziurtatu behar du objektuen jabeak edo edukitzaileak objektu horiek ezagutu eta identifikatu dituela. Horrela, laginak hartzean irregulartasunak edo manipulazioak saihestu daitezke.

32. Probak jasotzeari dagokionez, delitua egitearekin lotutako objektuez gain, atxilotuari edo kontrolaren objektuari ere pertsonarengandik askatuta dauden DNA laginak atera dakizkioke. Kasu horietan, baimen judiziala alde batera utz daiteke hiru arrazoiengatik: a) norberaren intimitatean eragin material gutxi izatea; b) bilketaren xedea subjektua neutralki identifikatzea soilik izango da; eta c) azterketa egokia egiteko proba lortzeko premia. Nolanahi ere, DNA hondarrak eta gainerako ikerketek auziaz arduratzen den agintaritza judizialaren kontrolpean egon behar dute beti.

33. Kontrola bide, toki eta establezimendu publikoetan egin behar da. Bizileku batean egiten badira, epailearen baimena beharko da, dagokion erregistroa justifikatzeko. Bide eta establezimendu publikoak, erabilera publikoko ondasunak izateagatik, edonork erabil ditzakeen tokiei dagozkie.

34. Nolanahi ere, jabetza pribatuko eremuak izan daitezke, eta horiek eskuratzeko ez da baimen judizialik behar, baldin ez badago kontrolpean duen pertsonaren pribatutasunari edo barne-bideari lotutako elementurik. KAren doktrinaren arabera, esparru itxi guztiak ez dira bizilekutzat hartzen Konstituzioaren ondorioetarako. Hori dela eta, kontzeptu hori eta konstituzio-berme korrelatiboa ezin dira erabili leku itxietan, baldin eta, beren afektazioagatik –hala nola biltegiekin, fabrikekin, bulegoekin

eta merkataritza-lokalekin– pribatutasunaren ideiarekin bateraezinak diren xedeetarako badira.

35. Kontrol- edo egiaztatze-jarduera egiten den leku zehatzari dagokionez, polizia-agintaritzak diskrezionalitate handia du horretarako kokaleku egokiena aukeratzeko. Gunerik ohikoenak trafiko-bideak, aduana-eremuak edo hirietako eremu publikoa edo haien inguruak dira, aldez aurretik justifikatzeko delituak edo beste segurtasun-arrazoi batzuen-gatik kontrolak egin direla. Nolanahi ere, leku hori aukeratzeko arrazoiak eman behar dira, toki edo kokaleku horietako delitu-ekintzak kontuan hartuta. Baztertu egin behar da kontrolak non eginen diren, arrazoi sozial edo etnikoetan oinarrituta. Justifikazioak arrazoi objektiboetan oinarritu behar du.

V. Kontrolen oinarria: ibilgailuen identifikazioa, erregistroa eta ondorio pertsonalen azaleko kontrola

36. Bide, toki edo establezimendu publikoetan kontrolak ezartzen ahalko dira, baldin eta nahitaezkoa bada haietan dauden pertsonak identifikatzea, ibilgailuak erregistratzea edo norberaren gauzen azaleko kontrola egitea (HSBLOren 17.2 art.). Kontrol eginbidea hiru jarduketa mota egiteko beharrezkoa denean eginen da: pertsonen identifikazioa, ibilgailuen erregistroa eta norberaren gauzen azaleko kontrola.

37. Identifikazioa bidezkoa izanen da baldin eta administrazio arau-hauste batean parte hartzeko zantzurik bada, edo, inguruabarrak kontuan hartuta, delitu bat ez egiteko nortasuna frogatzea beharrezkotzat jotzen bada (HSBLOren 16.1 art.).

38. Agenteek aurpegia osorik edo partez ikusten ez duten pertsonak identifika ditzakete, estaltzen duen edozein jantzi edo objektu erabiltzen dutelako, betiere horretarako behar-beharrezkoa bada. Eginbide hori xehetasunez azaltzen da dagokion kapituluan. Nolanahi ere, proportzionaltasun-printzipioa eta tratu-berdintasunaren eta bereizkeriarik ezaren printzipioak errespetatu behar dira, jaiotza, nazionalitatea, arraza- edo etnia-jatorria, sexua, erlijioa, sinesmenak, adina, ezgaitasuna, sexu-orientazioa edo -identitatea, iritzia edo beste edozein inguruabar pertsonal edo sozial dela-eta (HSBLOko 16.2 art.).

39. Polizia agenteek identifikazioaren arrazoiak azaldu behar dizkiote eskatzen zaion pertsonari, eta horiek guztiek oinarri izan behar dute

larritasun bereziko delitua edo alarma soziala eragiten duen delitua prebenitzeko zantzuak egotea. Eginbide hori ezin da oinarritu beste edozein gogoetatan, bereziki arestian aipatutakoetan, hala nola profil etnikoan, iritzi politikoan edo delitua ikertzeko edo prebenitzeko xedearekin loturarik ez duen beste edozein inguruabarretan. Gainera, helburu horiek lortzeko neurri egokia izan behar du, eta delituak saihesteko edo arau-hauste administratiboak diren jokabideak zigortzeko bide bakarra dela justifikatu behar da.

40. Ibilgailua ibilgetzeko eta, ondoren, erregistratzeko, arrazoizko zantzu nahikoak erabili behar dira, ekintza gertatzen den inguruabarrak edo testuingurua kontuan hartuta. Legean aurreikusitako kasuetan eta moduetan soilik egin daiteke erregistroa, baldin eta arrazoi nahiko handiak badaude delitu-izaera duen gertaera bat dagoela sinesteko, eta pertsona horrek parte hartu zuela pentsatzeko nahiko arrazoi badago.

41. Ibilgailuak ez direnez helbidetzat hartzen, autokarabanak edo atoiak (roulotteak) izan ezik, erregistratu egin daitezke, baina proportzionaltasun-printzipioaren arabera eta delituzko jarduketaren zantzu nahikoak daudenean. Delituaren objektuak badaude, lortutako ondorioak froga gisa onartuko dira, baldin eta ibilgailuaren titularrak alde aurretik baimena eman badu erregistroa egiteko.

42. HSBLOren arabera baimen judizialik behar ez den arren, aurreikuspen horiek KAREN jurisprudentiaren arabera zehaztu behar dira. Hark behin eta berriz esan izan du kontuan hartzen den espazio fisikoa ez ezik, eremu pribatukoa ere babesten dela. Xedea edo erabilera funtsezko elementua da babestutako espazioak mugatzeko; beraz, ez dira garrantzitsuak haien kokalekua, konfigurazio fisikoa, izaera higigarria edo higiezina. Funtsezkoa da zehaztea erabilera gaitzen duen titulu juridiko mota, edo titulu horretan bizitza pribatua garatzeko intentsitatea eta maiztasuna.

43. Horren guztiaren ondorioz, baimen judiziala behar da ibilgailua erregistratzeko autokarabana edo itsasontzi baten espazio fisiko bat, bere funtzionaltasunagatik pertsona baten pribatutasun-eremuari lotuta dagoelako. Erregistroa autoan utzitako objektu pertsonaletara zabaldu nahi bada (ordenagailuak edo ekipajea), intimitatea errespetatzeko baimen judiziala behar da.

44. Norberaren gauzak azaletik egiaztatu edo aztertu behar dira, hau da, ezin da zorro, motxila edo poltsa baten barruan arakatu, baizik eta

kanpotik ikusi edo aztertu behar da, baita haztatzeko aukerarekin ere. Objektu horien barruan arakatzeko, epailearen baimena edo jabearen baimena behar da.

45. Norberaren gauzatzat har daitezke pertsonaren intimitate-eremuari lotutako objektuak, hala nola motxilak, maletak, poltsak edo zorroak. Jabeak intimitatearen espektatibak dituen gauzak izan behar dute, pertsona komun baten ikuspegitik. Alde horretatik, ibilgailuko konpartimentu batzuek ere, behatzaile baten aurrean ezkutatuta daudenez, pribatutasun-espektatiba dute. Horiek irekitzeko, baimen judiziala behar da.

46. Horrela, debekatuta dago poliziaren kontrolpean dagoen pertsona behartzea maletak edo motxilak irekitzera poliziaren bulegoetan edo haietatik kanpo. Kontrola azalekoa ez bada, baimen judiziala behar da, eginbidearen egokitasuna eta proportzionaltasuna arrazoitzeko eta delitu-jarduera prebenitzeko edo ikertzeko beharra justifikatzeko. Arrazoibide horrengatik, eta KAren doktrinari jarraituz, baztertu egin behar da baimen judizialik gabe ziur aski norberaren gauzak dauden ibilgailuko konpartimentuetara sartzea, Esaterako, kotxeko gordetegi edo ibilgailuaren bestelako zuloetara, azaletik eta lehen begiratuan norberaren gauzak erakusten ez dituztenean.

47. HSBLO aldatzen duen lege-proposamenean, polizia-agentek behartuta daude Ministerio Fiskalari eta agintaritza judizial eskudunari jakinaraztera. Horrek agerian uzten du beharrezkoa dela erregistroen eta haien kausen berri izatea, poliziaren jardura fiskalizatzeko eta horiek egiteko behar diren zantzuak egon diren egiaztatzeko.

IV. ARMEKIN, LEHERGAILUEKIN ETA BESTE BATZUEKIN ZERIKUSIA DUTEN LEKU PUBLIKOETAKO EGIAZTAPENAK ETA ERREGISTROAK

HSBLO 18. artikulua. *Egiaztapenak eta miaketak toki publikoetan*

1. *Agintaritzako agenteek behar diren egiaztapenak egin ahal izango dituzte pertsona, ondasun, eta ibilgailuekin loturik, bide, toki eta establezimendu publikoetan armak, lehergaiak, gai arriskutsuak edo pertsonentzat larria izan daitekeen arriskua sortzen duten bestelako objektuak, tresnak edo baliabideak, delitu bat egiteko edo herritarren segurtasunean nahasmendua eragiteko erabiltzeko modukoak direnak, legez kontra eramatea edo erabiltzea eragozteko, baldin eta toki horietan egon daitezkeen zantzuak badituzte, eta, hala dagokionean, horrelakoak atzemango dituzte. Horretarako, herritarrek agintaritzako agenteek beren eginkizunak betez egindako lanean laguntzeko eta hori ez oztopatzeko betebeharra dute.*

2. *Agintaritzako agenteek, beharrezkotzat jotzen badute, erasorako edozein objektu, tresna edo baliabide aldi baterako atzeman ahal izango dute, baita lizentzia edo baimena edukita eramaten diren armak ere, delituren bat egitea prebenitzeko edota pertsonen edo ondasunen segurtasunerako arriskua dagoenean.*

I. Pertsona, ondasun eta ibilgailuen egiaztapena

1. Polizia-agintaritzak bide, leku eta establezimendu publikoetako pertsona, ondasun eta ibilgailuetan egiten duen egiaztapen- edo egiaztapen-eginbidea da erregistroa, baldin eta segurtasun publikorako arrisku edo mehatxu bat badago edo delitu bat egiteko arriskua badago, armak, lehergailuak edo pertsonentzat arrisku larria ekar dezaketen bestelako baliabideak legez kanpo eraman edo erabiltzeagatik. Hori guztiak delitu bat egiteko edo herritarren segurtasuna modu larrian aldatzeko erabil daitezke.

2. Egiaztatze-jarduera bide, leku edo establezimendu publikoetan egin behar da, hau da, erregistratutako pertsonaren intimitate-eremuarekin loturirik ez duten esparruetara mugatzen da, eta horretarako baimen judiziala beharko da. KAren arabera, esparru itxi guztiak ez dira bizilekutat hartuko Konstituzioaren ondorioetarako. Hori dela eta, kontzeptu hori eta konstituzio-berme korrelatiboa ezin dira aplikatu leku itxietan, baldin eta, beren afektazioagatik –hala nola biltegiekin, fabrike-

kin, bulegoekin eta merkataritza-lokalekin– pribatutasunaren ideiarekin bateraezinak diren xedeetarako badira edo horretarako balio badute.

3. Pertsonen egiaztapenak sartu dira. Azken esku-hartze mota hori aztertzeko, dagokion kapitulura jo behar da. HSBLOren 20. artikuluko kanpoko gorputz-erregistroa, “katxeo” ere esaten zaiona, pertsona baten azaleko erregistroa da, eta hura ukituz edo haztatuz neurtzen da, jakiteko ezkututzen dituen delitu bat edo debekatzen diren beste batzuk probatzeko balio dezaketen elementuak.

II. Egiaztapen eta erregistroen helburua

4. Kasu honetan, leku publikoetan egiten diren egiaztapenen eta erregistroen helburua da bide, leku eta establezimendu publikoetan armak, lehergailuak, substantzia arriskutsuak edo pertsonentzat arrisku larria ekar dezaketen beste objektu, tresna edo baliabide batzuk eraman edo erabiltzea eragozte. Horiek guztiak delitu bat egiteko edo herritarren segurtasuna aldatzeko erabil daitezke. Beraz, prebentzio kontrolak dira, delitu bat egin edo herritarren segurtasuna hondatu ez dadin, objektu horiek erabiliz.

5. Herritarren segurtasunaren hondatzea ez da delitu bat egitea soilik. Hain zuzen, badirudi legegileak bereizten dituela herritarren segurtasuna aldatzen duen jokabidea eta delitu-jarduera bat egitea. Dударik ez dago jokabideak delituak edo herritarren segurtasuna aldarazten duten arau-hauste administratiboak soilik izan daitezkeela. HSBLO baino lehenagoko jurisprudentzian, horrelako esku-hartzeak ez dira oinarritu arau-hauste administratiboak egiteko zantzuak egotean.

6. Konstituzio Auzitegiak kontrolak egiteko gaitasuna eman du, arau-hauste administratiboak egin izanaren zantzurik baldin badago. Hala ere, HSBLOre arabera, interpretazioa zehaztu egin behar da. Egiaztatze-egin-bide horiek egin ahal izango dira baldin eta arau-hauste administratiboek herritarren segurtasuna aldarazten badute edo aldarazi badezakete.

III. Esku-hartzearen oinarria: aztarnak izatea

7. Egiaztapenak eta erregistroak egiteko, gutxienez armak daramatzaten edo delitu bat egiteko edo herritarren segurtasuna aldatzeko erabil daitezkeen lehergailuak edo bestelako substantzia arriskutsuak dituzten zantzuak ikusi behar dira. Zantzu bat hautemateak arrazoibide logiko bat dakar berekin; horren arabera, gertaera jakin batzuek probabilitate

handia dakarte edo berekin dakarte herritarren segurtasuna alda dezaketan edo delitu izan daitezkeen egintzak burutzeko. Neurria hartzeko arrazoiak bat etorri behar du esku hartu aurreko inguruabar objektibo eta subjektiboekin, eta haietan oinarritu behar du neurria gauzatzeko.

8. Baliteke seinaleak edo zantzuak zuzenak ez izatea, baizik eta alde aurreko inguruabarrek ondorio horretara eramatea eta poliziaren esku-hartzea eragitea. HSBLOtik, ordea, ezin zaie erregistrorik ondorioztatu susmagarriak ez diren pertsoneri edo delitu bat egin izanaren zantzurik ez duten pertsoneri. Susmoak sinpleak izan daitezke, baina ez ilogikoak edo arbitrarioak. Kontrolak oinarritzen dira poliziak dauzkan ustezko errudunak aurkitu eta atxilotzeko betebeharretan.

IV. Polizia agenteen aginduak ez betetzearen ondorioak

9. Kontrola egiteko gelditzeko agindua ez betetzea desobedientzia-delitutzat har daiteke inguruabar jakin batzuetan, eta, nolana ere, arau-hauste administratiboa ekarriko du, egiaztapen administratiboko lana oztopatzeagatik. Zigor Koderen (ZK) 556.1 artikulua arabera, desobedientzia-delitu baten egile izango dira «agintaritzari edo agintaritzaren agenteei beren eginkizunetan larri aurre egiten edo desobeditzen dieten pertsonak, edo segurtasun pribatuko langileei, behar bezala identifikatuta badaude eta segurtasun pribatuko jarduerak egiten badituzte, lankidetzan eta Segurtasun Indar eta Kidegoen agindupean».

10. Prebentzio kontroletan ez da egozterik egin desobedientzia delituagatik, ez eta inputatuaren jokabidea pertsonen osotasunerako edo trafikoa segurtasunerako arriskutsua ez denean ere. Hala ere, HSBLOk arau-hauste larritzat jotzen du «agintaritzari edo haren agenteei beren eginkizunak betetzean obeditzea edo haiekiko erresistentzia agertzea». Egiaztapena arbitrarioak edo behar adinako zantzuatan oinarritzen ez den egiaztapenak desobedientzia delituagatik kondenatzea eragozten dute.

V. Egiaztapen eta erregistroen irismena

11. HSBLOren 17.2 artikuluan aztertu diren kontrol eta egiaztapenek ez bezala, legegileak ez du ñabardurarik egiten ondasunetako esku-hartzearen azaleko izaerari buruz, eta horrek zalantzak sortzen ditu ondasunetako erregistroen irismenari buruz.

12. Era berean, Konstituzio Auzitegiaren jurisprudentziarekin bat etorritik, baimen judizialik ez badago, ezin izango da intimitate-espektatiba duten ondasun edo objektuen barrualdea ikuskatu, hala nola motxilak, maletak edo zorroak. Azaleko ukitzea egin liteke. Proporzionaltasun-printzipioaren arabera, polizia erregistroa edo egiaztapena egin behar du, ahalik eta gutxien murrizteko objektu horien jabearen eskubideak.

13. Hala ere, polizia adierazten badute, azaleko haztapena egin ondoren, zentzuzko eta logikazko zantzuak daudela eta pertsonentzat arrisku larria ekar dezaketen eta delitu edo arau-hauste administratiboak egiteko erabil daitezkeen substantziak badituela, motxilak, maletak edo objektuak irekitzera behartu daiteke. Izan ere, HSBLoren 18. artikulua ez du berariaz aurreikusten "azaleko" egiaztapena, eta hori izan daiteke erregistroaren pean dagoen pertsonaren intimitatea errespetatzeko interpretazio egokiena.

14. Bizileku gisa erabiltzen diren eta intimitate-aukerak dituzten ibilgailuak baimen judizialarekin edo titularraren baimenarekin soilik erregistra daitezke. Erregistroa ez da zabaldu behar pertsonaren pribatasunari lotutako objektuak gorde daitezkeen ibilgailuko espazioetara, bai itxita edo beste pertsona batzuen aurrean ezkutatuta daudelako, bai arrazoiz ondoriozta daitekeelako haietan titularraren barne-eremuari lotutako objektuak gordetzen direla.

15. Ibilgailuaren erregistroa jabearen edo erabiltzailearen aurrean egin behar da, haren arrazoia eta atzeman edo lor daitekeena adieraziz. Hura ez egotea froga gisa erabil daiteke, baldin eta agenteek ahozko judizioan adierazten badute. Gogoratu bedi agindu horrek eskatzen duela substantzia, arma, lehergai edo arriskugarri gerta daitezkeen beste bitarteko batzuk edukitzeari edo erabiltzeari buruzko zantzuak izatea. Horiek guztiak delituak egiteko edo herritarren segurtasuna aldatzeko dira, eta ez bestelako objektuak.

VI. Erasotzeko baliabideak aldi baterako okupatzea: armak eta lehergailuak

16. Erregistroetan edo egiaztapenetan «erasorako objektu, tresna edo bitartekoak, baita lizentzia, baimen edo baimenarekin eramaten diren armak ere, beharrezkotzat jotzen bada, atzeman daitezke, edozein delitu saihesteko, edo pertsonen edo ondasunen segurtasunerako arriskua dagoenean» (HSBLoren 18.2 art.).

17. Kasu honetan, erregistroen ondorioz konfiskatutako ondasunek ez dute balio behar, oro har, arau-hauste administratibo bat egiteko, baizik eta arau-hauste horrek eragina izan behar du edo herritarren segurtasuna arriskuan jarri behar du, edo harrapatutako objektu horiek delitu bat egiteko erabili behar dira.

18. Suzko armak harrapatzea, baita jabeak arauzko lizentzia duenean ere, soilik justifikatzen da zantzu funtsatuek adierazten badute aldez aurretik, horiek erabiliz atentatu egin daitekeela edo pertsonen bizitza edo osotasun fisikoaren aurka egin daitekeela edo herritarren segurtasuna alda daitekeela. Hautemate hori behatzaile objektibo eta inpartzial baten posiziotik egin behar da, inguruabarrak kontuan hartuta.

19. Delitu bat egin edo segurtasunaren aurka atentatu egin daitekeela adierazten duten aztarnek edo seinaleek ziurtasun handiz pentsatzeko moduko inguruabarrak izan behar dituzte oinarri. Pertsona ertain baten jarrera objektibotik abiatuta, pertsona batek objektuak, armak edo efektuak edukitzeak arrisku jakin bat dakarrela herritarren segurtasunera. Neurria aldi baterakoa da; beraz, arriskua desagertzen bada edo delitua ikertzeko beharrezkoa ez bada, armak, substantziak edo objektuak titularrari itzuli behar zaizkio.

20. Azkenik, okupazio-egintza horietarako guztietarako, atzematea justifikatzeko eta egitateen lekukotza emateko aktez gain, ukitutako pertsona aurka egon ala ez, kendutakoa jasota uztea komeni da, konfiskatutako objektuak eta haiei dagozkien gorabeherak identifikatzeko erregistroen bidez. Prebentzio-neurritzat har daiteke, noski, baina zehapen-prozedura edo prozedura penalik irekitzen ez bada, bidezkoa da objektuak itzultzea, ahal bada.

V. KANPOKO GORPUTZ MIAKETAK

HSBLO 20. artikulua. *Kanpoko gorputz-miaketak*

1. *Pertsonaren gorputza kanpotik eta azaletik miatu ahal izango da, baldin eta legeek segurtasun-indar eta -kidegoei agintzen dizkieten ikertzeko eta prebenitzeko eginkizunak gauzatzeko garrantzitsuak diren instrumentuak, gauzak edo bestelako objektuak aurki daitezkeela uste izateko arrazoizko zantzuak badaude.*

2. *Agenteentzat arrisku larria eta berehalakoa dagoelako premiazko egoera bat dagoenean izan ezik:*

a) *Eginbidearen xede den pertsonaren sexu bereko agente batek egingo du miaketa.*

b) *Eta normalean arroparen azpian gelditzen diren atalak agerian utzi beharra badago, miaketa beste pertsona batzuek ikusten ez duten toki pribatu batean egingo da. Eginbide hori, horren zergatiak eta gauzatu zuen agentearen nortasuna idatziz jasoko da.*

3. *Kanpoko gorputz-miaketek 16. artikulua 1. zenbakiaren printzipioak errespetatuko dituzte, bai eta ahalik eta esku-sartzerik txikienarena ere, eta eragindako pertsonaren intimitateari eta duintasunari ahalik eta kalterik txikiena eragiteko moduan egingo dira; pertsona horri, halaber, miaketaren zergatiak berehala eta modu ulergarrian jakinaraziko dizkiote.*

4. *Artikulu honetan aipatutako miaketak eragindakoaren borondatearen aurka egin ahal izango dira, ezinbestekoak diren derrigortze-neurriak hartuta, betiere egokitasunaren, beharrianaren eta proportzionaltasunaren printzipioekin bat etorriz.*

I. Kanpoko gorputz miaketaren kontzeptua

1. Kanpoko gorputz miaketa gorputzaren azaleko miaketa da, kanpoko gorputz atalak edo arropak gainetik arakaturik edo ukituz egiten dena, elementu biologikorik atera gabe edo gorputzeko barne atalak miatu gabe.

2. Kanpoko gorputz miaketa egiten da jakiteko ea ezkututzen duen pertsona batek debekatuta dagoen edo delitu baten froga izan daitekeen zerbait. Dena dela, azalekoa izanik, era honetako miaketa batean poliziak ezin du gorputz atalik atera edo azaleko arakatze batetik harago doan aztertze sakonik egin.

3. Kanpoko gorputz-erregistroa bereizi behar da normalean arropaz estalita dauden pertsona baten gorputz-atalak berrikusi edo ikuskatzetik. Kasu horretan, ez dago haztaketarik, baizik eta ukitutakoari arroparen zati bat kendu eta partzialki biluzik gera daiteke. Kasu horretan, gorputz-erregistroa ikusmenaren bidez egiten da. HSBLOren 20. artikulua berariazko baldintza batzuk ezartzen ditu erregistro mota hori egiteko. Kanpoko erregistroa izan arren, ez da oinarritzen miaketan edo lurrazalean arropak edo gauzak ukitzean.

4. HSBLOk berariaz adierazten du “kanpoko gorputz-erregistro” terminoa, eta, horri esker, bereizi egiten da gorputzaren esku-hartzeetatik. Horiek honela definitzen dira: «Pertsonen gorputzean egiten diren ikerketa-neurriak, baimena lortu beharrik gabe, eta, beharrezkoa bada, hertsapen zuzenaren bidez, prozesurako interesgarriak diren inguruabar faktikoak aurkitzeko, subjektuaren baldintzei edo egoera fisiko edo psikikoari dagokienez, edo bertan ezkutatutako objektuak aurkitzeko». Koska, hortaz, honako honetan datza: esku hartzearen helburua da delituaren objektuak edo elementuak aurkitzea, eta pertsonaren gorputz barnean –ez kanpotik haztatuz– miatu behar da horretarako. Beraz, gorputzean eginiko esku hartzeetan, baztertu egiten dira delitua ikertzea helburu ez duten neurriak edo pertsona baten gorputzean edo haren atal batean egiten ez diren eginbideak.

5. Gorputzeko barneko edo kanpoko laginak ateratzea gorputz-erregistroen berezko esparruan kokatzen da, baina kanpoko gorputz-erregistroetatik bereizi behar dira, hala nola susmagarriaren gorputzaren azaleko azterketa. Kanpo-erregistroen bidez, pertsona erregistratuaren gorputzaren azala ikusi, arakatu edo hazta daiteke kanpotik, baina ezin da haren aztarna biologikorik lortu DNA probak egiteko. Gorputzaren barruko elementu edo substantzien erauzketari edo lagin biologikoak (odola, listua edo ilea) lortzeari dagozkio gorputzeko ebakuntzak, ondoren aztertzeko, horretarako baimen judiziala izanik.

6. Gorputzean eginiko esku hartzeak eta kanpoko gorputz miaketak bereizi egin behar dira DNA zehaztea edo delitu bat ikertzeko ezinbestekoak diren frogak lortzea helburu duten arrasto, hondakin edo aztarnen bilketatik. Kasu horietan, polizia judizialak arrasto horiek bildu ahal izango ditu, bere kabuz, eta aztertu eta beharrezko prebentzio neurriak hartuko ditu aztarnak gorde eta epailearen esku uzteko. Ustezko erantzulearen jantzietan listuaren edo odol hondarren laginak hartzea ez da gorputz esku-hartzea.

II. Kanpoko gorputz miaketen praktika

7. Miatua den pertsonaren sexu bereko agente batek egin behar du miaketa, poliziarentzat arrisku larri eta berehalako bat dagoenean izan ezik. Pertsonak erantzi behar badu, nahiz eta osoki ez izan (hau da, begi bistan gelditzen badira normalean arropak estaltzen dituen gorputz atalak), miaketa jendeak ikus ezin dezakeen leku batean egingo da, inoren begien bistatik kanpo. Miaketa idatziz jasota geldituko da: besteak beste, arrazoiak eta miaketa egin duen agentearen nortasuna. Biluzi integralak baztertzen dira, eta, beraz, ez da hain inbaditzailea erregistroaren mendeko pertsonen intimitatea.

8. Arrisku larria eta berehalakoa egotea agenteentzat, kasuz kasu ebaluatu behar dena, inguruabarrak aztertuta. Halakoetan, argudio gehigarri bat eman behar da, eginbidearen ondoren bada ere, lege betebeharrak ez betetzea justifikatzen duten arrazoiak eta gertaera erabakigarriak azalduta. Nolanahi ere, salbuespen hori soilik dagokie sexu bereko pertsoneri eginiko miaketei eta biluzte partzialen kasuei, baina kontuan hartuta beti proportzionaltasunaren printzipioa edo ahalik eta esku hartze txikiarenena, HSBLOko 16.1 artikulua arabera.

9. Kanpoko gorputz miaketak alde batera uzten du interesdunaren osotasun fisikoarentzako arrisku oro, eta soilik kasu batzuetan eragin diezaiokie miaketak intimitaterako eskubideari: adibidez, pertsona bat biluztera behartzen denean. Kasu horretan, jendeak ikus ezin dezakeen leku batean egingo da miaketa, eta sexu bereko agente batek egingo du, gorputz jarrera edo egoera iraingarriak eta umiliagarriak saihestuta. Legeak eranstean du eginbidea idatziz jasota geldituko dela: besteak beste, arrazoiak eta miaketa egin duen agentearen nortasuna adierazita.

10. Kanpoko gorputz miaketa egitean, aintzat hartu behar dira beti beharrezkoak eta proportzionaltasun printzipioak, eta ez da atxiloketa bat zehazki, garrantzi minimoko askatasun murrizketa bat baizik, aintzat harturik haren iraupena eta intentsitatea. Poliziaren arau legitimoak egitea da, pertsonaren askatasunerako oinarrizko eskubideari eragin gabe. Horregatik, ezin zaizkio aplikatu Konstituzioaren 17. artikulua ezartzen dituen eskakizunak. Poliziaren jarduketak beti arrazoitu behar dira, oinarrizko eskubidearen eta Konstituzioak babesten eta bilatzen duen interesaren arteko ponderazi judizioa ekartzeko. Judizio horretatik neurria hartzeko beharra ondorioztatu behar da.

11. Miaketa egiteko, ez da behar abokatu laguntzarik, ezta eskubide eta berme prozesalei buruzko informaziorik ere, delitu izan daitezkeen egintza batzuei loturikoak. Hasierako akusazioaren aurretik egiten den eginbide bat da. Hala eta guztiz ere, miatua den pertsonari berehala eta era ulergarrian azaldu behar zaio miaketaren arrazoia, aukera izan dezan eginbidea aurkaratzeko edo, esku hartze ez-zilegia balitz, administrazioari erantzukizunak eskatzeko.
12. Kanpoko gorputz miaketa soil-soilik erabili behar da legeak polizia agenteei aitortzen dizkien ikerketa funtzioetarako garrantziutsuak diren baliabideak edo objektuak aurkitzeko. Horrek esan nahi du miaketa modu guztiz egokian egin behar dela, poliziak frogak lor ditzan, delitu bat eta haren egiletza frogatzeko, eta kanpoko gorputz miaketak behar-beharrezko bitarteko bat izan behar du horretarako.
13. Gainera, ahalik eta kalte txikiena egin behar zaio miatutako pertsonari, haren eskubideak urratu gabe; bereziki, osotasun fisikoa eta intimitatea. Kanpoko gorputz miaketaren proportzionaltasuna ez da neurtu behar lortutako arrakastaren arabera, jurisprudentziaren zati handi batek adierazi bezala. Ezinbestekotzat hartzen da bidezko oreka bat gordetzea ikertu nahi denaren eta pertsonari egin ahal zaion kaltearen artean.

III. Kanpoko gorputz miaketa egiteko baldintzak

14. Kanpoko gorputz-erregistroaren eginbideak eskatzen du aurrebaldintza gisa zantzu arrazionalak egotea, polizia agenteei esleitutako ikerketa- eta prebentzio-funtzioetarako beharrezkoak diren tresnak, efektuak edo bestelako objektuak aurkitzeko. Bestalde, identifikazioen inguruko HBSLOren 16. artikulua jasotzen dituen printzipioak errespetatu behar ditu.
15. Konstituzioak zilegitzat jotzen du ikerketa-eginkizunetarako behar diren tresnak eta efektuak aurkitzea; izan ere, kanpoko korporazio-erregistroen bidez, herritarren segurtasuna eta bizikidetzaz zaindu nahi dira, polizia-ekintzaren garapen eta eraginkortasun egokia bermatuz, delitu edo arau-hauste administratiboen prebentzioari lotuta.
16. KAK adierazi du HSBLOren 18. artikulua aplikatu daitekeela, pertsonen identifikazioen edo erregistroei dagokienez, aurkitu daitezkeen objektuak zehazteko. Haren iritziz, delitua egiteko erabil daitezkeen edo

herritarren segurtasuna aldarazi dezaketen armak, lehegailuak, substantzia arriskutsuak edo pertsonentzat arrisku larria ekar dezaketen objektu, tresna edo baliabide batzuk bilatzeari dagokio. Kasu horretan, zalantzaren bat sor liteke interpretazio horren inguruan. Artikuluak aipatzen duen zerrenda horrek jaso ditzake poliziaren funtzioak gauzatzeko edo ikerketarako balio dezaketen objektu edo tresna batzuk, baina delituak edo, hala badagokio, arau-hauste administratiboak egiteko balio duten beste objektu edo tresna batzuk ere sar daitezke.

17. Kanpoko gorputz esku-hartzea eragin dezaketen inguruabarrak izan daitezke delituak ikertzeko edo prebenitzeko eginkizunak betetzeko beharrezkoak direnak, baita arau-hauste penalak edo administratiboak zigortzeko beharrezkoak direnak ere, (HSBLOren 16. art.). Alde horretatik, KAK proportzionatutzat jotzen du polizia-agenteei ikuskatze-ahalmen horiek aitortzea, delituak eta arau-hauste administratiboak egitea prebenitzeko eta herritarren segurtasuna eta bizikidetzeta babesteko helburu legitimoari erantzuten baitiote. Interpretazio hori, ordea, ez dator bat HSBLOren 18. artikuluekin. Artikulu hau baita delituak egiteko eta herritarren segurtasuna aldatzeko objektuak, armak edo substantziak erabil daitezkeen kasuei buruzkoa. Arau-hauste administratibo guztiek ez dute herritarren segurtasuna aldatzen.

18. Baztertu egiten dira miaketa arbitrario edo arrazoirik gabekoak, eta zalantzan jarri behar da miaketa mota hau ohiko kontroletan. Izan ere, ez badago mehatxu arrazoizko eta berehalakorik, edo kalteak eragin daitezkeela edo herritarren segurtasuna arriskuan egon daitekeela adierazten duenik, ezin da intimitatea urratu –urratze txiki-txikia izanagatik–, askatasunaz gabetu edo osotasun fisikoari eragin –txiki-txikia ere izanagatik–. Kanpoko gorputz miaketak oinarritu behar du ex ante arrazoizko justifikazio batean; hau da, aintzat harturik polizia agenteak miaketa egin aurretik duen informazioa, ez haren emaitza edo ondorio arrakastatsuak.

19. Zantzuek susmo hutsak baino zerbait gehiago izan behar dute, baina baita auzipetzeko behar diren zantzu arrazionalak baino zerbait gutxiago ere, eta ezin dira oinarritu pertsonari buruzko balorazioetan. Zantzuek eskuragarri egon behar dute hirugarrenentzat, bestela ezingo lirakeelako kontrolatu. Beraz, baztertu egin behar dira gertakari eztabaidaezinetan oinarritzen ez diren irizpenak; hala nola ezin dira oinarritu jokabidean, pertsonaren itxura fisikoan edo delituak egin ohi diren lekuetan. Polizia agenteak duen informazioak objektiboak izan behar du, frogak aurkitzeko informazio egoki edo erabakigarri gisa. Susmoak ezin

dira oinarritu baliabide ekonomikoak handitzean, itxura fisikoan edo keinu arraroak bezalako irizpideetan, urduritasuna barne, arrazoi horiek ezin dezaketelako justifikatu askatasun murrizketa –edota intimitatearena–, denik eta txikiena izan arren.

20. HSBLoren 16. artikulua, identifikazioari buruzkoa, kanpoko gorputz-erregistroetan aplikatu beharreko printzipioak zehazten du. Horrela, honako printzipio hauek hertsiki errespetatuko dira: proportzionaltasuna, tratu-berdintasuna eta bereizkeriarik eza, honako arrazoi hauengatik: jaiotza, nazionalitatea, arraza- edo etnia-jatorria, sexua, erlijioa edo sinesmenak, adina, ezgaitasuna, sexu-orientazioa edo -identitatea, iritzia edo beste edozein baldintza edo inguruabar pertsonal edo sozial.

21. Konstituzio Auzitegiak berak dio, ordea, ikerketa eta ikerketa-lanak ere arau-hauste administratiboei aurrea hartzeko egin behar direla. Hortik ondorioztatzen da kanpoko gorputz-erregistroak ere erabil daitezkeela pertsona batek arau-hauste administratibo bat egin duela frogatzeko. Interpretazio hori ez dator bat HSBLoren 18. artikulua pertsonen erregistroei eta egiaztapenei buruz ezartzen duenarekin. Horrela, arau horrek kanpoko gorputz-erregistroak baimentzen ditu, soilik herritarren segurtasuna aldatzen duten delitu edo beste ekintza burutu ez daitezkeen; eta arau-hauste administratibo guztiek ezin dute herritarren segurtasuna erasotu edo aldatu. Nolanahi ere, zehaztu beharko litzateke zein arau-hauste administratibok eragiten dioten herritarren segurtasunari.

22. Esku-hartzea gerta daitekeen kasuei buruzko aurreikuspen argirik ez izatea esku-hartze minimoaren printzipioaren kontrakoa da, eta oinarritzko eskubideak mugatzen dituzten aginduen interpretazio murriztailearen aurkakoa, hala nola gorputzaren intimitatea edo osotasun fisikoa. Halaber, neurrigabeak dira kanpoko gorputz-erregistroak, bizikidetzak baketsuarentzat edo norbanakoen eskubideentzat mehatxua ez diren ekintzak eragotzi, saihestu edo ikertzeko. Pertsonen identifikazioa ezin da parekatu eskubideen mugapenaren intentsitateari dagokionez, kanpoko gorputz-erregistroekin; izan ere, zehatzeko administrazio-ahalarekin bat ez doan norbanakoaren eskubidea sakrifikatzea proposatzen da.

IV. Mugak, oinarritzko eskubideak bereziki

23. Intimitaterako eskubideari dagokionez, kanpoko gorputz miaketa sexu bereko pertsona batek egin behar du; jendeak ikus ezin dezakeen leku batean egin behar da, arropak erantzi behar izanez gero; eta, azke-

nik, gorputz jarrera edo egoera iraingarriak edo umiliagarriak saihestu behar dira. Lege-proposamenaren bidez, erregistroa aldatzeko eskatu da, erantztea beharrezkoa denean. Zehazki, adierazi du erregistro mota hori soilik egin ahal izango dela, baldin eta agenteentzat hur-hurreko arriskuagatik larrialdiko egoera bat badago. Era berean, ez da inoiz gorputz osoa bistan utziko, ezta atal bakoitza ere. Horrela, biluzi integrala baztertzen da eta, gainera, eginbide berean gorputzeko atal guztiak inolako jantzirik gabe ikustea eragozten du.

24. HSBLoren 20.3 artikulua dioenez, 16.1 artikulua printzipioak errespetatzeaz gainera, baita ahalik eta esku hartze txikienaren printzipioa ere, miaketak egingo dira “pertsonaren intimitateari eta duintasunari ahalik eta kalte txikiena eragiteko moduan, eta pertsona horri miaketaren zergatiak berehala eta modu ulergarrian jakinaraziko dizkiote”.

25. Atxilotuak beren jantzetatik askatzera behartzen ez diren bitartean, delituaren larritasunak katxeo neurria justifikatzen du, gehiegikeriarik gabe egiten bada. Era berean, poliziaren jardunaren baliozkotasuna berretsi egiten da, haien aurkakotasunik ez badago. Pertsona bat katxeo bat egiteko jantzetatik askatzera behartzeak tratu degradatzailea dakar; izan ere, bere intimitatearen alderdi bat erakutsi behar du, gutxiagotasun-egoera bat eragiten diona. Hala ere, ikerketa penal baten esparruan justifikatuta egon daiteke, objektu arriskutsuak edo delituak egiteko erabil daitezkeen objektuak ezkututzen direlako susmoak daudenean, betiere erregistroa egiteko beste bide batzuetara jo ezin bada.

26. HSBLok dio ahalik eta kalte txikiena egin behar zaiola intimitateari. Beraz, kanpoko gorputz miaketetan, ezin da motxilarik edo zorrerik ireki, pertsonaren intimitateari dagokiolako, eta baimen judiziala behar da horretarako. Delitu baten ikerketaren harira esku hartze horren proportzionaltasuna justifikatuko du baimen horrek. Nolanahi ere, azaletik uki daiteke, baina kanpoko gorputz miaketa egitean ezin daiteke inor behartu motxila edo zorroaren barnean duena erakustera.

V. Kanpoko gorputz miaketaren nahitaezko betearazpena

27. Miaketak pertsonaren borondatearen aurka egin daitezke, behartzeko ezinbestekoak diren neurriak hartuta, egokitasun, beharrian eta proportzionaltasun printzipioen arabera (HSBLoren 20.4 art.).

28. Esku hartze egoki bat izan behar du, kanpoko gorputz miaketa egiteko helburu bakarraz, miaketa egiteko ezinbesteko baldintzak beteta. Gainera, indarra ez da erabili behar mehatxu gisa edo galdeketen bidez informazio gehiago lortzeko, edota hura erabili ezean egingo ez liratekeen deklarazioak erdiesteko.
29. Indarra erabiltzeak behar-beharrezkoa izan behar du kanpoko gorputz miaketa egiteko. Horrek esan nahi du polizia agentea saiatu egin dela beste modu guztietan miaketa egiten eta azkenean ezinbestekoa izan dela indarra erabiltzea, delitu bat ikertzeko, edo, hala bada, herritarren segurtasunari eraso egin dezakeen arau-hauste administratibo bat egoteko.
30. Indarra erabiltzeko beharra ex ante aztertu behar da, judizio elementu eta inguruabar guztiak ebaluatuz, objektiboak nahiz subjektiboak, miaketari ekiteko unean, ahalik eta kalte txikiena egiteko pertsonari.
31. Indarra zentzu hertsian proportzionalki erabili behar da. Horrek esan nahi du poliziak erregistratutako pertsonari ezin diola katxeoak ekar dezakeen onura edo erabilgarritasuna baino kalte gehiago eragin. Eskubi-deak ahalik eta gutxien murriztu behar dira, eta, horretarako, herritarren segurtasunerako izan daitezkeen aldeko emaitzak eta pertsona elkartuaren eskubide eta askatasunen urrapena alde zuretik neurtu behar dira, bi ondasun juridiko eta eskubideak erabat deuseztatzea eragotziko duen oreka lortzeko.
32. Agentearen eginbeharra honako hau izan behar da: a) miatutako pertsonari baimena eskatzea; b) miaketa egiteko arrazoiak azaltzea; eta c) soil-soilik erabil daiteke indarra aurka egiteko imintzio argiak egiten baditu edo miaketa eragozten saiatzen bada, pertsonaren osotasun fisikoa, intimitatea eta duintasuna errespetatuta.
33. HSBLoren testuan aipatzen ez bada ere, kasu hauetan indarra erabiliz gero, akta batean jaso behar da, atzemandako ondasunekin gertatzen den bezala. Gainera, polizia abusuak eragotziko lituzketen baliabideak erabili beharko lirateke; hala nola segurtasun kamerak ipintzea polizia etxeetan, eginbidea burutzen duten bitartean kamara horiek piztuta egotea; edo, behar izanez gero, auzitegi medikuek esku hartzeko protokoloa aplikatzea epaitegietan. Dokumentu horretan azaldu behar da zergatik behartu den pertsona eta zer egin duen edo zer ez duen egin.

34. Poliziaren xedea da miaketa eginbidea egitea, besterik ez, eta indarra behar-beharrezkoa denean bakarrik erabili behar da horretarako. Delitu bat egin dela pentsarazten duten objektuak edo substantziak aurkituz gero, pertsona atxilotzen da berehala eta eskubideak irakurri behar zaizkio. Miaketa egin aurretik ere, indarra edo ohartarazpena ezin dira erabili pertsona beldurtzeko edo abokatu baten aurrean egingo ez lituzkeen deklarazioak egiteko.

35. Azkenik, indarraren abusuak edo pertsona behartzean erabilitako proportzionaltasunik ezak –tratu iraingarriak barne– deuseztatu egiten du eginbidea, eta baliorik gabe utzi konfiskatutakoa, ondoko prozesu bati begira. Azalekoak ez diren gorputz miaketak eginez gero, edo pertsonaren intimitatea edo duintasuna urra dezaketen miaketak, epailearen esku hartzea eskatu behar da, eskubide horiek babesteko ez ezik, baita behartutako pertsonaren eskubideak eta defentsa bermeak gauzatzeko ere.

36. Pertsonak miaketaren aurka egiten duenean, HSBLOn tipifikatuta dauden bi arau hauste administratibo astun egotz dakizkioke. Alde batetik, «edozein agintari, langile publiko edo korporazio ofizial bidezko eginkizunak egikaritzea edota erabaki edo ebazpen administratibo edo judizialak betetzea edo betearaztea eragotzi nahi dioten ekintzak, betiere legez ezarritako prozeduretatik kanpo gertatzen badira eta delitu ez badira» (HSBLoren 36.1.4 art.). Bestetik, «agintaritzari edo bere agentei eginkizunak gauzatzeko ari direnean desobeditzea edo aurka egitea, baldin eta delitu ez bada» (HSBLoren 36.1 art.).

37. Egotz dakioke pertsona bati bi ez-zilegiak egin izana uko egiten badio gorputz miaketari edo oztopatu egiten badu agintaritzaren lana? Gorputz miaketa indarra erabiliz egin bada eta delitu baten egozpena justifikatzen duten objektuak edo materialak aurkitu badira, erantzuna ezezkoa da, pertsonari defentsa-eskubideak bermatu behar zaizkio eta, bereziki, norberak erruduntzat ez hartzeko eskubidea. Kolaborazio falta egon bada edo erresistentzia egin bada, kontu handiz egotzi behar da aipatutako arau hausteengatik. Miaketari uko egitea ez da beti interpretatu behar kolaborazio falta edo aurkako jarrera gisa, baldin eta azkenean polizia agenteek pertsonaren arropak eta objektuak ikuskatu eta arakatu badituzte, ia kalterik eragin gabe haren eskubide eta ahalei, eta soilik aurka egiteak oztopo egiten dionean ikerketari eror daiteke bi arau hauste administratiboetan. Edonola ere, baztertu egiten dira aurkako

ekintza larriak; hala nola agintaritzaren aurkako atentatu delituak dakar-
tzatenak.

VI. MANIFESTATZEKO ESKUBIDEA ETA POLIZIAREN ESKU HARTZEA

23. artikulua. Bilkurak eta manifestazioak

1. Lege honetan aipatzen diren agintariek neurriak hartuko dituzte bilkurak eta manifestazioak babesteko, herritarren segurtasuna arriskuan jar dezakeen edozer eragotziz.

Halaber, erabaki ahal izango dute eremu publikoan egiten ari diren bilkurak desegitea, baita manifestazioak desegitea ere biltzeko eskubidea arautzen duen uztailaren 15eko 9/1983 Lege Organikoaren 5. artikuluan aipatutako kasuetan.

Gainera, bide publikoetako ibilgailuen kontzentrazioak desegin ahal izango dituzte, eta ibilgailu horiek edo beste edozein motatako oztopoak erretiratu, arriskutsuak edo oztopo direnean bide publikoetako zirkulaziorako.

2. Bilkuretan eta manifestazioetan herritarren segurtasuna bermatzeko edo segurtasun hori berrezartzeko neurriak gradualak eta egoeraren arabera-koak izango dira. Bilkurak eta manifestazioak desegitea azken aukera izango da.

3. Aurreko ataleko neurriak hartu aurretik, neurri horiek aplikatzera doazela ohartarazi beharko diete Segurtasun eta Indar Kidegoek bilkuran edo manifestazioan dauden pertsonari. Ezinbestekoa denean egoeraren larritasunagatik, hitzez egin ahal izango dute hori.

Herritarren segurtasuna arriskuan jartzen denean armekin, lehegailuekin edo edozein objektu arriskutsurekin, Segurtasun Indar eta Kidegoek bilkura edo manifestazioa desegin ahal izango dute, baita ibilgailuak eta oztopoak erretiratu ere, abisurik gabe.

Bosgarren artikulua. 9/1983 LO

Gobernu agintaritzak bilkurak eta manifestazioak bertan behera utzi eta, hala badagokio, desegin ahal izango ditu, honako kasu hauetan:

a) Legez kontraktotzat jotzen direnean lege penalen arabera.

b) Ordena publikoa asaldatzen denean, pertsonentzako edo ondasunentzako arriskuarekin.

c) Uniforme paramilitarrak erabiltzen direnean.

d) Indar Armatueta edo Guardia Zibileko kideek antolatzen dituztenean, Indar Armatueta kideen eskubide eta betebeharrak buruzko uztailaren 27ko 9/2011 Lege Organikoaren 13. artikuluan edo Guardia Zibileko kideen eskubide eta betebeharrak arautzen dituen urriaren 22ko 11/2007 Lege Organikoaren 8. artikuluan ezarritako mugak urratuta. (abendua 4ko 8/2014 Lege Organikoak erantsia).

Erabaki horien berri emango zaie aldeztu aurretik manifestariei, legeak ezarritako moduan.

1. Manifestatzeko eskubidea hainbat mailatako arauetan jasota dago; hala nola Konstituzioaren 2. artikuluan, Herritarren Segurtasuna Babesteko Lege Organikoaren 23. artikuluan eta Biltzeko Eskubidearen Lege Organikoaren 5. artikuluan. Bestetik, manifestatzeko eskubidea jasota dago ere nazioarteko dokumentu garrantzitsuetan, edukiz betetzen dutenak manifestatzeko eskubidea barne ordenan, eta mugak jartzen zaizkio poliziaren esku hartzeari manifestazioak desegiteko orduan. Garrantzi berezia dute Giza Eskubideen eta Askatasun Publikoen Europako Hitzarmenak eta Giza Eskubideen Europako Auzitegiaren jurisprudenziak.
2. Bilkura eta manifestazioa terminoak leku desberdinetan egikaritzen den eskubide berari dagozkio. Lege testu gehienek ez dituzte bereizten eskubide hauek. Bereizkuntza frankismotik dator, bata eta bestea desberdindu baitzituen: bilkurak, areto itxietan; manifestazioak, kalean. Manifestatzeko eskubidea zuzenean lotzen zaio adierazpen askatasunari, eta adierazpen askatasunaz baliatzeko modu kolektibo gisa hartzen da; hau da, pertsona talde bat biltzea, denbora tarte mugatu batean, leku jakin batean eta helburu zehatz batekin. Eskubidea baliatu aurretik, dagokion agintaritzari jakinarazi behar zaio, eskubidea behar bezala gauza dadin.
3. Bilkura egiteko asmoa jakinaraztean, agintariek aldaketak ezar ditzakete, betiere arrazoiak emanez egiten bada, bereziki manifestazioaren ibilbideari dagokionez eta trafikoari edo bideen jabari publikoari lotutako arrazoiengatik. Adibidez, ezin daiteke ibilbidea aldatu operara sartzeko orduarekin bat etortzeagatik. Manifestatzeko eskubideak ez ditu babesten manifestazioa oztopa dezaketen kontramanifestazioak. Adibidez, txilibituak jotzea manifestazioaren musika entzun ez dadin, edo material arriskutsuak erabiltzea, edota plastiko beltzak, Irungo eta Hondarribiko alardeetan gertatu izan den bezala, arriskutsua izan daitekeelako ekitaldia bertan behera utzi edo desegin behar izanez gero.
4. Manifestazioak legeak ezarri moduan bertan behera utzi eta desegin ahal izango dira lege penalen arabera legez kontrakotzat hartzen direnean, ordena publikoa asaldatzen denean, pertsonak edo ondasunak arriskuan jartzen direnean, manifestariek uniforme paramilitarrak erabiltzen dituztenean edo Indar Armatueto edo Guardia Zibileko kideek antolatzen dituztenean, 9/2011 Lege Organikoaren 13. artikuluan ezarritakoaren arabera. Bertan behera uztea eta desegitea bi une desberdin dira. Bertan behera uzteak esan nahi du administrazio eskudunak

deitzaileengana edo manifestazioa egiten ari diren pertsonengana jo duela eta adierazi diela bertan behera gelditu dela eskubidea gauzatzeko aukera. Horrek esan nahi du manifestazioa legez kontrakoa dela, eta ondorio batzuk ditu.

Bertan behera uztea aurretik egiten bada, idatziz egingo da; manifestazio unean eginez gero, hitzez egin ahal izango da. Desegitea ez da bertan behera uztearen ondorioa, eta ez da beti gertatzen. Litekeena da komeni ez izatea legez kontrako manifestazio bat desegitea; adibidez, manifestari kopurua handia denean. Arauek beti diote manifestazioa desegin "ahal" izango dela, ez nahitaez desegin behar dela. Manifestazio bat desegitean, aintzat hartu behar da beti proportzionaltasun printzipioa. Manifestazio bat egiteko asmoaren berri ez emateak ez dakar berekin nahitaez hura desegin beharra, eta soilik egingo da hori pertsonentzako edo ondasunentzako arriskua dagoenean.

5. Araudiak dio bilkurak eta manifestazioak «hala badagokio» desegingo direla. "Hala badagokio" hori aplikatzen bada 9/1983 LOren 5. artikuluan jasotako egoera guztietan, interpretazio bat behar da. Hemen, honako hau ulertu behar da: hots, «hala badagokio» hori aurreikus-ten dela soil-soilik «pertsonentzako edo ondasunentzako» arrisku bat sortzen den kasuetarako, eta ez beste egoeretarako. Hau da, manifestazioa legez kontrakoa denean lege penalaren ikuspegitik, manifestariak uniforme paramilitarrez jantzita daudelako edo Indar Armatuetoako edo Guardia Zibileko kideek antolatu dutelako, kasu horietan ex lege dago-kio desegite deklarazioa helaraztea manifestazioaren deitzaileei. Beste gauza bat da hori egin ahal izatea, beste arrazoi batzuegatik. Zehazki, beharrezkoa izatea poliziaren esku hartzea, baina posible ez izatea proportzionaltasun irizpidearen arabera.

6. Agintari publikoek manifestazioak babesteko beharrezkoak diren neurriak hartzeko erantzukizuna dute, herritarren segurtasunaren asaldura eragotzita. Herritarren segurtasunaren defentsa eta manifestatzeko eskubideaz baliatzeko babesa batera ulertu behar dira. Alde batetik, manifestatzeko eskubidea babestu behar da, hura eragotzi nahi dutenen aurrean. Bestetik, manifestazio batek "herritarren segurtasunari" eragiten badio, poliziak esku hartzeko aukera izango du, eta horrek manifestazioari eragingo dio, beharrezkoa den neurrian. Herritarren segurtasuna dela eta, manifestazioaren amaierako zatian esku hartu behar bada, horrek ez dio zertan eragingo manifestazioaren gainerakoari. Horrek manifestazioetan poliziaren esku hartzeko modura eramaten gaitu.

7. Lege araudiak argi ezartzen du manifestazioetan herritarren segurtasuna berrezartzeko edo mantentzeko esku hartze neurriak «mailakatuak eta egoeraren neurrikoak» izango direla. Jarraian, manifestazioa desegitea azken aukera izango dela gaineratzen du. Gero, legegileak beste zehaztasun bat ezartzen du horrelako kasuetarako, herritarren segurtasuna berrezartzeko polizia neurriak hartu baino lehen “eragindako pertsonen neurri horien berri eman beharko diete segurtasun indar eta kidegoek; ohararazpen hori ahoz egin ahal izango dute egoeraren larritasunagatik ezinbestekoa bada.” esaten baitu (HSBLOren 23.3 art.). Alderdi horietako bakoitzak funtsezko kontsiderazio bat eskatzen du.
8. Poliziaren esku hartzeak herritarren segurtasuna mantentzeko edo berrezartzeko helburua du. Lehen terminoak manifestazioa egitean dagoen egoera defenditzeari egiten dio erreferentzia, kanpoko esku hartze baten eraginez asaldatu daitekeelako. Berrezartzeaz hitz egiten denean, berriz, herritarren segurtasunak jasandako asaldura bati erantzuteaz ari gara. Asaldura horren arrazoiak kanpokoak edo manifestazioaren barrukoak izan daitezke; hau da, azken kasu horretan, manifestatzeko eskubideaz baliatzen direnenak. Behin herritarren segurtasuna berrezarrita, manifestazioak aurrera jarraitu ahal izango du.
9. Poliziaren esku hartzea neurriak mailakatuak eta proportzionalak izango dira. Mailakatzeak progresioaren ideia eramaten gaitu; hau da, hartutako neurriek gutxitik askorako mailakatze batean eragingo dute eskubidean. Proportzionaltasunak, berriz, administrazioaren esku hartzean nonahi agertzen den printzipio juridiko horretara garamatza, bereziki oinarrizko eskubideei eragiten dieten poliziaren esku hartzeaz ari garenean. Gero helduko diogu printzipio horri.
10. Manifestazioa desegitea azkeneko aukera izango da; hori dio HSBLOk hitzez hitz. Haren esanahia hasiera batean politikoa da, manifestazioei aurre egiteko polizia politikarena. Legegilearen nahia manifestazioen garapena ahal bezain beste errespetatzea da. Hori dela eta, desegitearen arrazoiak Legean ezartzen dira eta, aldi berean, haren interpretazioak eskubidearen erabileraren aldekoa izan behar du. Herritarren segurtasun terminoa edo pertsona edo ondasunentzako arrisku egoera interpretatu behar dira. Egia esateko, espazio bat dago, horren aplikazioan poliziaren esku hartzean ahalegin gorena egiteko, manifestazioa desegin gabe. Poliziaren ahalmenak modu autokontrolatuan erabiltzeari buruz ari gara. Desegitea aurreikusten den gainerako kasuetan, interpretazio hori ez da hain argi agertzen. Pentsa dezagun erabat legez kanpo-

koa den manifestazio batean edo uniforme militarrekin egindako batean (azken hori berez ez litzateke manifestazio bat izango, manifestazio kategoriatik kanpo dagoelako).

Desegiteak azken ratio gisa esan nahi du aurretik beste era bateko saialdiak egingo direla herritarren segurtasunaren asaldura edo pertsona edo ondasunentzako arriskua saihesteko. Erreferentzia horrekin, egoera hori eragozteko beharrezkoak diren mekanismoak ezartzeko beharrean pentsatzen ariko zen legegilea. Hala, istiluen probokazioa eragozteko behar diren poliziak joango dira.

11. Manifestazio batean, poliziaren esku hartzea aldeztu behar da. Poliziak esku hartzeko asmoaz ohartarazi behar du. HSBLOk eraginpeko pertsonen abisatzeko betebeharra ezartzen du, "ohartarazpen hori ahoz egin ahal izango dute egoeraren larritasunagatik ezinbestekoa bada". Arauak ezartzen duenez, jarduten ari diren indarrek manifestazioa desegin dezakeen poliziaren esku hartzeaz ohartarazi behar du. Ohartarazpen horrek eraginpeko pertsona guztiek hori entzutearen arazoa planteatzen du, edo manifestazio batean bi sektore bereiztearena, hots: sektore biolentoa eta ez-biolentoa.

12. Herritarren segurtasuna armen, lehegailuen, objektu gogorren edo bestelako bitarteko arriskutsuen bidez asaldatzen bada, manifestazioa desegin ahal izango da. Gero, zera gaineratzen du, "ibilgailuak eta oztopoak bide publikotik" kendu ahal izango direla aurrez abisatu gabe. Kasu horretan, poliziaren esku hartzea zailtzen duten ibilgailuei eta oztopoei buruz ari dela ematen du (HSBLOren 23.3 artikulua, bigarren apartatua). Desegiteko eta zirkulazioa arriskuan jartzen edo zailtzen duten ibilgailuak edo bestelako oztopoak kentzeko aukera lege beraren beste apartatu batean dago aurreikusita (HSBLOren 23.1 artikulua, hirugarren apartatua).

13. Proporzionaltasuna printzipio gisa sarreran aztertuta da. Hemen zenbait ideia zehaztu behar dira. Proporzionaltasuna eskubideak izatearen alde interpretatu behar da beti. Esku hartzearen beharra pertsona edo ondasunentzako arriskua dakarren asaldurak eragin behar du. Ondasunentzako arriskuak ez du justifikatzen, bere horretan, esku hartzearen beharra, baldin eta esku hartze horren ondorioz pertsonen kalte egiten bazaie. Esku hartzea beharrezkotzat har daiteke, modu abstraktu batean; izan ere, esku hartze zehatzak bitartekoak eskura izatea eskatzen du, hura gauzatzeko. Gerta daiteke errepide batean trafikoa

berrezarri behar izatea, baina, bertan diren pertsonen kopurua dela eta, hori egitea ezinezkotzat jo daiteke. Azkenean, kontsidera daiteke esku hartzea beharrezkoa dela, horretarako prest dagoen polizien kopurua nahikoa dela (hau da egokia), baina esku hartze horrek pertsonen lesio larriak eragin diezaikeela; hortaz, kasu horretan, proportzionaltasunak, zentzu hertsian, ez esku hartzea gomendatuko luke.

14. Poliziak bere eginkizunak betetzean erabili beharreko tresnek lege aurreikusita egon behar dute. Tresna horien zehaztapena jaso behar duen araua polizia indarren erregulazioan eskumena duen agintaritzak eman behar du. Juridikoki garrantzitsua da lege erreserbaren irismena zehaztea. Gaur egun, gai hori ez dute arautzen, ez legeek, ez erregelamenduzko arauak, dekretuek edo aginduek, protokoloek baizik. Horiek ez dute baliorik zuzenbidearen iturri gisa; hots, arau gisa, baina balio dezakete poliziaren esku hartzea protokolo horien arabera egin den kontrolatzeko. Hemen bereziki garrantzitsua izango da proportzionaltasun printzipioaren aplikazioa aztertzea.

15. Esku hartzeko tresna horiek erabiltzeko moduak zehaztu behar du, beraz, ea poliziaren esku hartze jakin batean proportzionaltasun printzipio hori errespetatu den. Gai horri eman beharreko erantzuna ezin da zehaztu alde aurretik eta segurtasunez, egoera jakin bakoitzean baloratu behar baita.

16. Manifestazioetarako esku hartze tresna espezifikoak horrelakoak erabiltzeko gaitutako funtzionario jakin batzuek erabili behar dituzte. Era berean, adierazi behar da zer polizia agintarik duen eskumena, poliziaren esku hartzeko bitartekoen erabilera baimentzeko edo bitarteko horiek erabiltzeko agindu zehatza emateko.

17. Arauketak honako hauek jaso behar ditu: erabili beharreko esku hartzeko tresnak, jarduteko modua eta baldintzak, eta kontu-ematea esku-hartzearen ondoren. Poliziaren esku-hartze orori buruzko txostena egin behar dute gero operatiboaren arduradunek. Txostena esku-hartzearen osteko hamabi orduko epean egin behar da, eta saileko agintari eskudunei bidali behar zaie.

VII. POLIZI HELBURUETARAKO DATU PERTSONALAK TRATATZEA

HSBLO 46. artikulua. Beste administrazio publiko batzuen datuetarako sarbidea

1. Lege honekin bat etorritz zehapenak ezartzeko eskumena duten administrazio publikoetako agintariek eta organoek arau-haustea dakarten egitateen ikerketarekin zuzeneko lotura duten subjektu arau-hausleei buruzko datuetara jo ahal izango dute datuen titullarrak aurretik adostasuna eman beharrik gabe, segurtasun-, osotasun- eta erabilgarritasun-bermeekin, abenduaren 13ko 15/1999 Lege Organikoan ezarritakoarekin bat etorritz.

2. Lege honetan eta garatzeko arauetan araututako prozeduretan eskudun diren Estatuko Administrazio Orokorreko organoek aginduta dituzten jarduketak bete ditzaten soilik, Zerga Administrazioko Estatu Agentziak eta Gizarte Segurantzaren Diruzaintza Orokorrak, tributuei edo gizarte-segurantzari buruzko araudian ezarritako moduan, bai eta Estatistikako Institutu Nazionalak ere, Biztanleen Udal Erroldari dagokionez, aipatutako prozedura horietan jaso beharreko datuak dauden fitxategietara sartzen utziko diete haiei, interesdunek adostasuna eman beharrik gabe.

HSBLO 43. artikulua. Herritarren Segurtasunaren Aurkako Arau-hausteen Erregistro Zentrala

1. Barne Ministerioan Herritarren Segurtasunaren Aurkako Arau-hausteen Erregistro Zentrala sortuko da, lege honetan tipifikatutako arau-hausteei dagokienez, berrerortzea dagoen egiaztatze soilik.

Personak eta ondasunak babesteko eta herritarren segurtasuna mantentzeko eskumenak beren gain hartu dituzten autonomia-erkidegoek, berezko polizia-kidegorik badute, herritarren segurtasunaren aurkako arau-hausteen erregistro propioak sortu ahal izango dituzte.

2. Herritarren Segurtasunaren Aurkako Arau-hausteen Erregistro Zentralaren antolaketa eta funtzionamendua erregelamenduz arautuko da, eta horretan honako idazpen hauek baino ez dira egingo:

- a) Arau-hauslearen datu pertsonalak.
- b) Egindako arau-haustea.
- c) Ezarri eta administrazio-bidean irmoak diren zehapena edo zehapenak, denbora-irismena adierazita, hala badagokio.
- d) Arau-haustea non eta noiz egin den.
- e) Zehapena ezarri duen organoa.

3. Herritarren Segurtasunaren Aurkako Arau-hausteen Erregistro Zentralean dagozkion idazpenak egingo direla jakinaraziko zaie administrazio-bidean irmo bilakatu den zehapena ezarrita duten pertsonari. Beren datuetara

jotzeko edo horiek ezerezteko edo zuzentzeko eskatu ahal izango dute, Datu Pertsonalak Babesteari buruzko abenduaren 13ko 15/1999 Lege Organikoan eta hori garatzeko araudian ezarritakoaren arabera. Idazpenak ofizioz ezereztuko dira hiru urteren buruan arau-hauste oso astunak direnean, bi urteren buruan arau-hauste astunen kasuan eta urtebeteren buruan arau-hauste arinei dagokienez, betiere zehapena irmo bilakatzen denetik aurrera zenbatzen hasita.

4. Herritarren segurtasunaren arloan zehatzeko eskumena duten administrazio publikoetako agintariek eta organoek Herritarren Segurtasunaren Aurkako Arau-hausteen Erregistro Zentralari jakinaraziko dizkiote emandako zehapen-ebazpenak, lege honekin bat etorritz, administrazio-bidean irmo bilakatu ondoren. Halaber, ondorio horietarako, aipatutako administrazio publiko horiek erregistro zentral horretan dauden datuetara ere jo ahal izango dute.

I. Sarrera

1. Herritarren Segurtasunaren Babeserako Lege Organikoak (HSBLO) bi artikulutan arautzen ditu norberaren datuen babesarekin zerikusia duten gaiak. Lehenik eta behin, 43. artikuluan Herritarren Segurtasunaren kontrako Arau-hausteen Erregistro Zentrala sortzen du. Bigarrenik, 46. artikuluan posible egiten du poliziak beste administrazioen esku dauden datuak ezagutzea.

2. Poliziek bere funtzioen egikaritzan izaera pertsonaleko datu ugari erabiltzen dituzte. Funtzio horiek arau-hausteen prebentzio eta zigortzearekin, ordena publikoaren zaintzarekin, segurtasun publikoaren babesarekin eta nazio-defentsarekin zerikusia daukate. Gaia arautzen duten arauak ahalmen ezberdinak esleitzen dizkiete poliziei. Ahal hauek egikaritu ahal izateko poliziek izaera pertsonaleko datuak jaso eta erabili behar dituzte. Toki eremuan, adibidez, Erregimen Lokaleko Oinarrien Legeak herritarren segurtasuna bermatzeko tokiko Udal poliziaren parte-hartzea bultzatzen du. Funtzio hori betetzeko beharrezkoa da poliziak izaera pertsonaleko datuak jaso eta erabiltzea.

3. Urteetan zehar poliziek beraien funtzioak egikaritzeko datuak jaso eta erabiltzeko nolabaiteko askatasuna behar dutela argudiatu izan dute. Argudio horren aurrean, kontuan izan behar da gaur egun herritarrak beraien datuak babesteko eskubideak duen garrantziaz gero eta jakintunagoak direla. Herritarrek inoiz baino gehiago dakite beraien datuak

babesteko eskubidea arriskuan dagoela. Batetik, Estatuak, enpresa pribatu garrantzitsuen laguntzarekin, herritarrak bigilatzeako informazio sistema orokor eta konplexuak erabili dituztela frogatu delako. Honek, herritarrak kontrolatuak direnaren susmoa baieztatu du. Bestetik, poliziak, batzuetan, datuak irizpide diskriminatzaileak aplikatuz erabiltzen dituenaren ustea gero eta orokortuagoa delako, pertsonak arraza, ideologia, afiliazio politiko edo sindikal, edo erlijio irizpideen arabera profilatuz. Azken jarrera honek ez luke bakarrik herritarren norbanakoaren intimitatea arriskuan jarriko, baizik eta baita ere intimitatearen zentzu kolektibo bat, talde baten pribatutasuna. Pentsa, adibidez, talde zehatz bati buruz, atzerritarrak kasu, hartzen diren erabakiak. Honek ez die eragiten atzerritarrei era indibidual batean, baizik eta, baita ere, talde osoari.

4. Segurtasunaren eta herritarren norberaren datuak babesteko eskubidearen artean oreka bat lortzeko beharra urrunetik dator. Giza Eskubideen Europar Auzitegiak, barne auzitegiek eta nazioarteko erakunde garrantzitsu ezberdinek esan dutenez, arau-hausteak, larrienak ere, ikertu eta saihesteko ez du denak balio. Ez da ahaztu behar pertsona bat polizia fitxategi batean jasotzeak ondorio kaltegarriak izan ditzakeela. Egoera honek, nahiz eta beranduago pertsona horren kontrako ikerketa artxibatu, baldintzatu egin dezake bere etorkizuna: arma bat erabiltzeko baimena eskatzerakoan, herritartasuna eskatzeko portaera egokia frogatzerakoan, lan bat bilatzerakoan... pertsona bat polizia intereseko bezala izendatzeak eta polizia fitxategi batean jasotzeak ondorio kaltegarriak izan ditzake.

5. Poliziak izaera pertsonaleko datuak jaso eta erabiltzeak eskubide ezberdinei eragin diezaioke: komunikazioen sekreturako eskubidea (telefono batean dauden komunikazioei buruzko datuak ezagutzen direnean), intimitaterako eskubidea (telefono mugikor batean dauden argazkiak ezagutzen direnean, adibidez) edo irudirako eskubidea (ikerketa grabaketa batean oinarritzen bada, adibidez). Kasu hauetan guztietan datuak jaso eta erabiltzeko posible da betekizun ezberdinak behar izatea. Komunikazioen sekretua jokoan dagoenean, adibidez, beharrezkoa izango da gehienetan baimen judiziala. Hemen izaera pertsonaleko datuak babesteko eskubidearen ikuspuntutik aztertuko da poliziak egiten duen datuen erabilera.

6. Orokorrean, izaera pertsonaleko datuak babesteko eskubidea Espainiar Konstituzioaren 18.4. artikuluan jasotzen da eta pertsonak bere datuekin gertatzen dena kontrolatzeko duen ahalmenean zehazten da.

Datuak babesteko araudia aplikatzeko datuok edozein euskarritan eta edonola tratatuak izan behar dute. Izaera pertsonaleko datuak dira pertsona "identifikatu" edo era erraz batean "identifikagarri" den pertsona bati egozten zaizkionak. "Tratamendua" da izaera pertsonaleko datuekin egin daitekeen edozein erabilera, automatizatua izan ala eskuzkoa izan (azken kasu honetan datuak fitxategi batetik badatoz edo fitxategi batetan gordeko badira). Izaera pertsonaleko datuak babesteko eskubidea eduki ezberdinez osatzen da. Hauek dira garrantzitsuenak:

- a) Datuen kalitateari buruzko printzipioak. Printzipio hauei jarraiki, datuak helburu zehatz eta legezko bat lortzeko erabili daitezke bakarrik. Helburu hori lortzeko beharrezko eta egokiak diren datuak erabili ahal izango dira. Eta, azkenik, datuok egiazkoak izan beharko dute.
 - b) Datuen tratamendua zilegia izateko arrazoiak. Datuen titularraren adostasunaz gain badaude datuak erabiltzeko beste oinarri juridiko batzuk. Administrazioen kasuan, azpimarratzekoa da interes publikoak edo lege batean jasotako betebeharrak datuen erabilera justifikatu dezakeela. Izaera sentibera duten datuen kasuan (osasun datuak, arrazari buruzkoak, ideologiari buruzkoak, etab.) interes publiko hori "funtsezkoa" izan behar da.
 - c) Datuen titularrari informazioa emateko betebeharra. Datuen erabilerak gardenak izan behar dira. Gainera, datuen titularrak bere datuekin zer egingo den eta nola egingo denari buruzko informazioa jasotzeko eskubidea du.
 - d) Pertsonen eskubideak. Hemen aztertzen den gaiari dagokionez garrantzitsuenak eskubide hauek lirateke: sarrera eskubidea (datuen tratamenduaren erantzuleak norberaren zein datu tratatzen dituen jakiteko eskubidea), zuzentzeko eskubidea (izaera pertsonaleko datu batzuk okerrak badira, edo zaharkituak geratu badira, edo osatugabeak badira, hauek zuzentzeko eskubidea), ezabatze-ko eskubidea (jadanik bere helburua bete duten edo okerrak diren datuak ezabatzeko eskubidea), eta ahaztua izateko eskubidea (pertsona bati bere iraganeko informazioak ez jarraitzeko, batez ere Interneten, eskubidea).
7. HSBL0aren 43 eta 46. artikulua interpretatzeko izaera pertsonaleko datuak babesteko eskubidearen edukia kontuan izan behar da. Ho-

rretarako beharrezkoa izango da oinarrizko eskubide hori arautzen duten arau garrantzitsuenak kontuan hartzea:

- a) Europar Batasuneko 2016/679 Datuak Babesteko Erregelamendu Orokorra (DBEO).
- b) Izaera Pertsonaleko Datuak Babesteko eta Eskubide Digitalen Babeserako 3/2018 Lege Organikoa (DBEDBLO).
- c) Arau-hauste penalen prebentzio, ikerketa, antzemate eta epaiketarako edo zigor penalak exekutatzeko autoritate eskudunek behar dituzten izaera pertsonaleko datuen erabilera eta datuen zirkulazio askea arautzen duen Europar Batasuneko 2016/680 Zuzentaraua.
- d) Arau-hauste penalen prebentzio, ikerketa, antzemate eta epaiketarako edo zigor penalak exekutatzeko erabiltzen diren izaera pertsonaleko datuen babeserako 7/2021 Lege Organikoa.

II. Herritarren Segurtasunaren Babeserako Lege Organikoaren 46. artikulua

8. HSBL0aren 46. artikulua lehengo atala da bereziki interesgarria. Artikulu honek polizia fitxategien inguruan aztertu daitekeen gai garrantzitsuena aztertzeraz garrantzitsua: polizia helburuekin administrazio ezberdinen datu-baseetan dauden datuak erabili daitezkeen aztertzeraz.

9. Lehenik eta behin, poliziek beraien funtzioen egikaritzan zein izaera pertsonaleko datu erabili ditzaketen jakin behar dute. Poliziek beraien datu-baseak dituzte. Datu-baseei buruz hitz egitean datuak babesteko aurreko Lege Organikoan "fitxategien" arauketaren garrantzia azpimarratzen zen. Fitxategi kontzeptua zen garrantzitsua, fitxategia datu base antolatu bat delarik. Fitxategi hauek formalki sortu behar ziren eta datuak babesteko agentzietako erregistroetan altan eman behar ziren. Izaera pertsonaleko datuak babesteko gaur egungo araudian fitxategi kontzeptuak garrantzia galtzen du eta kontuan hartu beharreko kategoria "tratamendua" da, hau da, datuen erabilera. Orain, beraz, ez dira fitxategiak sortu behar tratamenduak baizik. Eta ez da beharrezkoa fitxategiak erregistro batean altan ematea, baizik eta tratamenduak deskribatu behar dira Tratamendu-Jardueren Erregistro deritzon dokumentu batean. Administrazio publikoen kasuan dokumentu hauek publikoak izan behar dira. Praktikan, datu-baseak mantentzen dira. Aldatzen dena,

funtsean, zera da: lehengo araudian fitxategiak zirela aztergai eta orain indarrean dagoen datuak babesteko araudian tratamenduak direla kategoria garrantzitsuena. Polizia langileek, beraz, kontuan izan beharko dituzte beraien funtzioen egikaritzan eragiten dieten Tratamendu-Jardueren Erregistroan deskribatzen diren tratamenduak. Honela, kasu bakoitzean zein datu eta nola erabili ditzaketen jakingo dute.

10. Bilboko Udaletxearen kasuan, adibidez, bertako Tratamendu-Jardueren Erregistroa aztertzen bada, tratamendu ezberdinak deskribatzen dira. Herritarren Segurtasunaren Zuzendaritzari dagokionez “Polizia Jarduerak” tratamendua aurkitu daiteke, adibidez, edo “Herritarren Segurtasunaren Zuzendaritzaren Espedienteak” deritzon tratamendua. Jarduera hauetakoa bakoitza dagokion Erregistroan deskribatzen da. Hau garrantzitsua da, izan ere poliziek, beraien funtzioen egikaritzan, beraien ikerketak eta polizia-jarduerak zein tratamendu zehatzekin jartzen diren harremanetan ezagutu behar dute. Hau da, poliziak edozein bidetatik datuak jaso eta erabiltzen dituen bakoitzean jarduera hori zein datu-tratamendurekin jartzen den harremanetan jakin behar du. Honela jakingo du datu horiekin zer egin daitekeen eta zer ez, zein motatako datuak erabili daitezkeen eta zeintzuk ez...

11. Askotan beharrezkoa da poliziek beraien artean datuak trukatzea edo, baita ere, beste administrazio batzuen zaintzapean dauden datu eta dokumentuak ezagutzea. Kasu hauetan sartzen da jokoan HSBLOaren 46. artikulua. Artikulu honen lehenengo atalak poliziek beste tratamenduen-arduradunen zaintzapean dauden datuak ezagutzeko aukera arautzen du, horretarako irizpideak emanez:

- a) HSBLOaren arabera zigorrak inposatzeko ahal duten autoritate eskudunek bakarrik erabili ahal izango dituzte datuak 46. artikulua zehazten duen eran. Honek, LO honen 5. artikuluan xedatzen diren irizpideen arabera, herritarren segurtasunaren gaiaren inguruan ematen den administrazio ezberdinen arteko eskuduntza banaketa kontuan hartu behar izatera garamatza.
- b) Poliziak ezagutu ditzakeen datuak HSBLOan jasotako arau-hauste batekin harremana daukan ikerketa batekin “zuzenean lotuta” dauden arau-hausleei buruzko datuak dira. Ezin dira, beraz, hirugarren pertsoneri buruzko datuak ezagutu eta erabili. Gainera, nahiz eta testuan espresuki ez esan, poliziak beste “administrazio publikoetan” dauden datuak ezagutu ahal izango ditu bakarrik, ez

subjektu pribatuek dituzten datuak. Ideia hau 46. artikuluaen titulutik ondorioztatzen da, beste administrazio publikoek dituzten datuei egiten die erreferentzia eta.

- c) Poliziak beste administrazio baten esku dauden datuak ezagutzeko ez du beharko datuen titularren baimena. Datuak erabiltzeko HSBLOaren gaikuntza edo habilitazio espresa dago.
- d) Poliziak beste administrazio baten esku dauden datuak ezagutzeko ezin du edozein bide teknologiko erabili. Beharrezkoa izango da datuen “segurtasuna”, “osotasuna” eta “erabilgarritasuna” bermatzen duten teknologiak erabiltzea. Hau da, datuak era seguru batean erabiliko direla eta legez-kontrako erabilerak ekidingo direla bermatzen duten bideak eta teknologiak aplikatu beharko dira.

12. 46. artikuluaen bigarren atalean administrazio zehatz batzuk aipatzen dira: Ogasun Administrazio Estatuko Agentzia, Gizarte Segurantzaren Diruzaintza Orokorra eta Espainiako Estatistika Institutua. Administrazio hauek derrigortuak egongo dira HSBLOren aplikaziorako administrazio eskudunei behar dituzten datuak, udal-eroldari buruzkoak, ematera. Datu lagapen honek ez du beharko datuen interesdunen adostasuna. Atal hau deigarria da, izan ere, Estatuko Administrazio Orokorri eragiten dio bakarrik, eta ez beste administrazioei.

13. HSBLOan jasotzen diren arau-hausteak ikertu eta, bere kasuan, zigortzeko, administrazio-organo ezberdinen eta administrazio ezberdinen artean izaera pertsonaleko datuak trukatzeko era ezberdinak daude. 46. artikulua “sarrerari” egiten dio erreferentzia. Haatik, herritarren segurtasunaren babesean eskuduna den administrazioak beste organo eta administrazioetako datuak ezagutzeko era ezberdinak daude.

14. Datu-fluxua administrazio bereko organo ezberdinen artean gertatu daiteke. Kasu gehienetan datuen tratamenduak Administrazio bateko organo zehatzekin lotzen dira eta organo horretako langileek tratamendu horiekin lotutako datuak, bakarrik, erabiltzen dituzte bere funtzioen egikaritzan. Gerta daiteke organo batean lan egiten duen langile batek Administrazio bereko beste administrazio-organo baten zaintzapean dauden datuak ezagutu behar izatea. Horretarako, organo ezberdinen artean komunikazio bat sortu beharko da. Pentsa, adibidez, Barne Ministerioa edo, orokorrean, Estatuko Administrazio Orokorra osatzen duten organo ezberdinen artean sortu daitekeen komunikazioan.

Kasu honetan, langileek “erabiltzaile” bezala jarduten dute. Erabiltze hauek organo ezberdinei lotutako datu base ezberdinetan dauden datuak ezagutu ahal izango dituzte, baldin eta horretarako baimenduak izan badira. Datu-fluxu hau posible egiteko informazio sistema egokiak sortu beharko dira (hau izan daiteke “Sistema Integrado de Gestión Operativa, SIGO”, deritzen sistemaren kasua). Kasu hauetan Administrazio batean dauden datu-baseetan “sartzeko” aukerari buruz arituko gara. Ez da benetako “lagapen” bat, ez baita Administrazio ezberdinen artean ematen. Sarrera hauek posible egiteko langile bakoitza bere funtzioak egikaritzen egon beharko da eta datuak ezagutzeko gaitua egon beharko da. Kasu hauetan, Administrazio arduradunek datuak bakarrik langile gaituek ezagutzen dituztela eta informazioaren segurtasuna bermatzen duten neurri tekniko egokiak hartu beharko dituzte.

15. Datu fluxua administrazio ezberdinen artean gertatu daiteke. Kasu honetan datuen lagapenari buruz arituko ginateke, ez sarrerari buruz. Kasu honen adibide litzateke polizia ezberdinen arteko datuen elkartrukea (Estatukoa, autonomikoa edota tokikoak). Kontuan izan behar da polizia ezberdinen aldarrikapen garrantzitsuenetako bat beti izan dela, beraien jarduera eraginkorragoa izan dadin informazioa trukatu ahal izateko, datu-base elkarreragingarriak eta elkarkonektatuak sortzea. Zentzu honetan, azpimarratzekoa da, adibidez, Euskadiko Poliziaren Datu Bilketarako Zentroaren sorrera, Euskadiko polizia ezberdinek datu-base ezberdinak erabili ahal izateko eta ahalik eta informazio gehien ezagutu ahal izateko sortzen dena. Helburua, HSBL0an jasotako arau-hausteak ikertzen ari diren langileek, bere funtzioen egikaritzan, polizia ezberdinen datu-baseak ezagutu ahal izatea litzateke

Legeak datu lagapenak “segurtasun, osotasun eta erabilgarritasun” irizpideen arabera egikaritu behar direla xedatzen du. Betebehar honek bat egiten du oinarrizko arau administratiboek administrazioen arteko harremanak segurtasun eta elkarreragingarritasun printzipioak errespetatuz gauzatu behar direlako ideiarekin. Honek, praktikan, datu lagapenak printzipio hauek errespetatzen ez dituzten bideetatik egitea debekatzea ekarriko luke, e-mailez edo postaz (valija), adibidez.

16. Kasu hauetan guztietan, sarrera soilak edo lagapenak izan, kontrolatu behar den elementu garrantzitsuena zera litzateke: polizia bakoitzak bere funtzio zehatzen egikaritzarako beharrezko dituen datuak bakarrik ezagutu ahal izatea. Kontuan hartu langile batek bere funtzioen egikaritzarako behar ez dituen datuak ezagutzea, hau da, datu-baseetara era

ez-zilegi batean sartzea, zigortua izan daitekeela, baita bide penalean ere. Horregatik, polizia bati datuak igortzen dizkion administrazio organoak edo polizia bati bere datu-basean dagoen informazioa ezagutzea uzten dion organoak datuak ezagutu nahi dituen poliziaren eskaera kontrolatzeko gaitasuna izan beharko du, datu-fluxua justifikatu ahal izateko. Datuak ezagutu nahi dituen poliziaren eskaera kontrolatzerako orduan hainbat faktore hartuko dira kontuan: eskaera egiten duen poliziak eskaera egiteko argudiatzen dituen eskuduntzak eta ikerketa zehatza aurrera eramateko eskatzen dituen datuak helburu horretarako beharrezkoak diren ala ez. Kontrol hori posible egiteko egokia izan daiteke Administrazio ezberdinen artean hitzarmenak sortzea, datu-lagapenak nola egingo diren zehazteko. Datu-base ezberdinetara sartuko diren erabiltzaile ezberdinen alta, baja eta aldaketak kudeatzeko eta operazio horiek gertatu direla ziurtatzea bermatuko duten aplikazioak sortu beharko dira. Aplikazio hauek, esan dugunez, informazioaren segurtasuna, osotasuna eta erabilgarritasuna bermatu beharko dute.

17. HSBLOaren 46. artikulua ez du datu arrunt eta datu sentiberen artean ezberdintzen. Izaera pertsonaleko datuen babesa arautzen duten arauak erregimen juridiko ezberdina jasotzen dute datuen izaeraren arabera. Adibidez, arau-hauste penalen prebentzio, ikerketa, antzemate eta epaiketarako edo zigor penalak exekutatzeko erabiltzen diren izaera pertsonaleko datuen babeserako LOak ezberdindu egiten ditu datu arruntak eta sentiberak. HSBLOak, aldiz, ez du holakorik egiten. Agian, hau horrela izan da polizia eremuan ikerketak aurrera eramateko mota ezberdinetako datuak beharrezkoak direla ulertu izan delako. Helburuaren garrantziak, polizia jarduerak, datu guztien, arruntak eta sentiberak, erabilera justifikatuko luke.

18. Edozein kasutan, nahiz eta HSBLOaren 46. artikulua ez ezberdindu, poliziek datu sentiberak jaso eta erabiltzeko berme gehiago behar direla jakin behar dute. Gauza bat da poliziek bere funtzioen egikaritzan datu arruntak eta sentiberak jaso eta erabili ahal izatea, eta beste bat erabilera horiek justifikatzeko oinarri juridikoa ezberdina izatea. Datu sentiberak erabiltzeko argudio indartsuagoak beharko ditu poliziak, kontuan izanda mota honetako datuak bereziki babesten direla arauetan.

19. HSBLOaren 46. artikuluan jasotzen den izaera pertsonaleko datuen erabilera aurrera eramateko ez da behar datuen titularren adostasun edo baimena. Kontuan hartu behar da artikulua horretan arautzen dena zera dela: poliziek beste administrazio batzuetan dauden eta beste

helburu batzuetarako jaso ziren datuak ezagutzea eta erabiltzea. Pentsa, adibidez, erroldan jasotzen diren datuak, osasun helburuekin jasotzen diren datuak edo ogasun eremuan erabiltzen direnak, ez direla, hasiera batean behintzat, polizia helburuekin jasotzen. HSBLOaren 46. artikuluan planteatzen duena datu horiek polizia helburuekin erabili ahal izatea da. Erabili ahal daitezke datu horiek polizia helburuekin datuon titularraren baimenik barik? Baietz esateko argudio ezberdinak daude:

- a) Lehenik eta behin, DBEOa kontuan hartuta, datuak polizia helburuekin jarraitzea "interes publikoko" helburua dela argudiatzea litzateke. Datu sentiberen kasuan, esan liteke polizia helburu hori "funtsezko interes publikoko" helburua dela. Arau-haustek jarraitzea eta zigortzea, baita administratiboak ere, interes publikoko helburu garrantzitsutzat jo daiteke. Helburu honek datuak bere titularraren baimenik barik erabiltzea justifikatuko luke.
- b) Bigarrenik, datuen erabilera justifikatu daiteke Estatuaren segurtasuna, defentsa edo segurtasun publikoa babesteko eta arau-hauste penalak jarraitu eta zigortzeko justifikatu egiten den izaera pertsonaleko datuak jaso eta erabiltzea. Printzipioz, helburu zehatz batekin jaso ziren datuak ezin dira beste helburu baterako erabili. Printzipio hau salbuetsi egiten da DBEOaren 23.1. artikuluan, datuak Estatuaren segurtasuna, defentsa edo segurtasun publikoa babesteko eta arau-hauste penalak jarraitu eta zigortzeko erabiliko badira. Ulertu liteke HSBLOaren 46. artikuluan jasotzen den datuen erabilera puntu honetan sartu daitekeela.
- c) Hirugarrenik, poliziak beste administrazio batzuetan dauden datu-baseetara sartzeko justifikatu daiteke horretarako legezko gaitasun bat dagoelako HSBLOaren 46. artikuluan. DBEOak Lege batek horrela jasotzen duenean izaera pertsonaleko datuak erabiltzea justifikatzen du. Nahikoa da, beraz, Lege batek datuen erabilera jasotzea tratamendua justifikatzeko, beti ere helburu zehatz batekin egiten bada. Horrela gertatzen da, adibidez, Atzerriartasun Legean edo Erregimen Lokaleko Oinarrien Legean. Lehenengo kasuan, Legeak administrazio ezberdinak datuak elkar-trukatzerantz derrigortzen ditu, datuon titularraren adostasuna jasotzeko beharrik barik, Atzerriartasun Legean jasotzen diren prozedura ezberdinak betetzeko. Bigarren kasuan, Legeak poliziek Udal-erroldan dauden datuak ezagutzea baimentzen du, titularraren baimenik barik, Atzerriartasun Legea aplikatu ahal izateko.

HSBLOak zentzu bera izango luke: Legeak berak justifikatuko luke izaera pertsonaleko datuen erabilera. Argudio hau erabili da, adibidez, poliziak osasun zerbitzu bati izaera pertsonaleko datuak eskatzeko, HSBLOa urratu zuen mediku bat zigortzeko helburuarekin.

- d) Laugarrenik, datuak babesteko agentzia ezberdinek administrazioek herritarren izaera pertsonaleko datuak erabiltzeko datuon titularraren adostasuna oinarri juridiko egokia ez dela argudiatu dute. Administrazioaren jarduera eremuan "adostasuna" ez da izan behar datuak erabiltzeko argudio nagusia. Kasu honetan elementu garrantzitsuena zera da: administrazioak datuak erabili behar dituela arauak eman dizkieten ahalmenak egikaritzeko, beti interes publikoa jarraituz "Administrazioak legeari eta zuzenbideari lotuta jardun behar duenez beti, bere jarduna, bai zuzenbide publikoaren eta baita pribatuaren eremuan ere, DBEO 6.1.e artikuluan aurreikusitako interes publikoaren babespean egongo litzateke". Argudio honek administrazio ezberdinen arteko izaera pertsonaleko datuen elkar-trukaketak justifikatuko litzuzke, baita ere datuak helburu ezberdinekin erabiliko badira ere. Adostasuna, beraz, ez da argudio egokia administrazio eremuan izaera pertsonaleko datuak erabiltzeko. Hau horrela da Administrazioa eta herritarren arteko harremanetan, batez ere polizia jarduerari buruz ari garenean, bi subjektuak ez direlako posizio berean kokatzen, ez daudelako berdintasun egoera batean. Administrazioa autoritate posizio batean kokatzen da eta horrek ezinezko egiten du herritarrek adostasun "aske" bat eman ahal izatea. Adostasuna ezin da askea izan Administrazioa eta Herritarra ez badaude berdintasun egoera batean. Pentsa adostasuna emateko zein askatasun egon daitekeen polizia batek norbaiti datuak eskatzen dizkionean.

20. Hau guztia kontuan hartuta, HSBLOaren 46. artikuluan jasotzen den izaera pertsonaleko datuen erabilera datuon titularraren adostasunik barik aurrera eraman daitekeela justifikatzeko argudio nahikoa dagoela ondorioztatu daiteke. Ondorio hau, aldiz, zalantzan jarri daiteke kontuan hartzen bada Konstituzio Auzitegiak orain urte asko administrazioen artean izaera pertsonaleko datuen lagapen mugagabe edo indiskriminaturik ezin dela egon azpimarratu zuela.

21. HSBLOaren 46. artikulua beste era batean interpretatu daiteke, izaera pertsonaleko datuak gehiago babestuz. Polizia eta beste admi-

nistrazioen artean izaera pertsonaleko datuak lagatzeko aukera mugatu daiteke idea ezberdinak kontuan hartuz:

- a) Lehenik eta behin, HSBLOaren 46. artikulua espresuki galdatzen du bakarrik polizia ikerketekin harreman zuzena duten arau-hausteen egileen datuak tratatu ahal izatea. Datuen erabilera, beraz, ezin da arbitrarioa izan. Datuen erabilera, beraz, oinarri minimo bat duten susmo batean justifikatu behar da. Administrazio batek beste bati datu batzuk eskatzean, eskaera hori justifikatu beharko du berau legezkoa den ala ez kontrolatu ahal izateko. Eskaeraren motibazioa sendoagoa izan beharko da datu sentiberak jaso eta erabili nahi direnean.
- b) Bigarrenik, HSBLOaren 46. artikulua Lege hori aplikatuz “zigorrek” ezartzeko ahalmena daukaten organoek duten izaera pertsonaleko datuak erabiltzeko aukerari egiten dio erreferentzia. Xedapen honen interpretazio literal bat egin ezker, datuak bakarrik zigorrek inposatzeko erabili daitezkeela ondorioztatu liteke. Horrela izanik, artikulua honek beste helburu batzuetarako datuak tratatzeko aukera ematen ez duela interpretatu daiteke. Adibidez, ondorioztatu liteke ezin dela artikulua hau argudiatu arau-haustek ikerketzeko.
- c) Hirugarrenik, beharrezkoa izango da administrazio ezberdinen artean datuak lagako direnean nolabaiteko kontrol sistema minimo bat ezartzea, polizia behar dituzten datuak, bakarrik, erabiliko dituztela bermatzeko. Aurreko Datuak Babesteko Lege Organikoak datu sentiberak polizia helburuekin erabiliko zirenean “jarduera administratiboaren legezkontasun kontrola” beharrezkoa zela xedatzen zuen, nahiz eta kontrol hori zertan zetzan zehazten ez zuen. 25/2007 Legeak, komunikazio elektronikoei buruzko eta komunikazioen sare publikoei buruzko datu batzuen kontserbazioa arautzen duena, baimen judiziala galdatzen du. Horrelako zerbait jaso beharko litzateke hemen, batez ere datu sentiberen kasuan, HSBLOaren 46. artikulua jasotzen duena izaera pertsonaleko datuen erabilera ia-mugagabe bat dela kontuan hartzen bada. Gutxienez, administrazioen artean datuen lagapena protokolizatua egon beharko luke, egiten diren datuen erabilera guztiak justifikatuak egon daitezen eta trazabilizatuak. Auzitegiek beraiek onartu dute garrantzitsua dela, administrazio eremuan, datu-base ezberdinetan egiten diren datuen erabilerak kontrolatzeko tresnak

ezartzea, a posteriori bada ere, datuak norik erabiltzen dituen eta zertarako kontrolatu ahal izateko.

- d) Laugarrenik, kasu zehatz batean datu batzuk jaso eta erabili behar diren erabakitzerako orduan poliziek proportzionaltasun printzipioa hartu beharko dute kontuan. Ez da gauza bera arau-hauste penal bat edo arau-hauste administratibo bati buruzko ikerketa izatea. Ez da gauza bera arau-haustea dagoeneko gertatu izana edo jarduera prebentibo bati buruz aritzea. Ez da gauza bera datu arruntei buruz aritzea edo izaera sentibera duten datuak izatea. Honela, posible al da arau-hauste administratibo bat, ez penala, ikertzeko poliziek edozein motako datuak ezagutzea eta erabiltzea? Datuak babesteko aurreko Lege Organikoak izaera pertsonaleko datuen erabilera justifikatzen zuen, titularraren baimenik jaso barik, segurtasun publikoa egiazko arriskuan badago edo arau-hauste penalak zigortzeko. Gaur egun polizia jarduera arautzen duen Europar Batasuneko 2016ko Zuzentzarauak arau-hauste penalen ikerketari egiten dio erreferentzia. Gauza bera gertatzen da komunikazio elektronikoei buruzko eta komunikazioen sare publikoei buruzko datu batzuen kontserbazioa arautzen duen Legean, zeinetan kode penalean eta Lege sektorialetan jasotako delitu larrien ikerketari egiten den erreferentzia. Arau hauek eremu penalari erreferentzia egiteak esan nahi du arau-hauste administratiboan ikerketak aurrera eramateko izaera pertsonaleko datuak erabiltzeko justifikazio handiagoa behar dela.
- e) Bosgarrenik, helburu zehatz bat betetzeko jaso ziren datu batzuk beste helburu batetarako erabiltzen direnean bateragarritasun printzipioa hartu behar da kontuan. Abiapuntu bezala, helburu batetarako jaso diren datuak ezin dira beste helburu bateraezin batetarako erabili. Adibidez, pertsona batzuei zerbitzu publiko bat emateko jasotzen diren datuak, pentsa osasunean, ezin dira pertsona horiek kontrolatzeko erabili. Kontrakoak zerbitzu horiek ez erabiltzea bultzatuko luke.
- f) Azkenik, Auzitegiek interpretatu dute polizia helburuekin izaera pertsonaleko datuak lagatzeko aukera ez dela HSBL0aren 46. artikulutik ondorioztatu daitekeena bezain handia, batez ere datu sentiberei buruz ari garenean. Aurreko datuak babesteko Lege Organikoari erreferentzia eginez, esan dute polizia eremuan izaera pertsonaleko datuak titularraren adostasunik barik erabili ahal

izateko ez dela nahikoa “segurtasun publikoarentzako mehatxu soil bat, edo hipotesi bat, edo arrisku bat”. Adostasuna salbuetsi daiteke baldin eta datuak arau-hauste penal bat prebenitzeko edo ekiditeko erabiliko badira, edo jadanik gertatu den arau-hauste penal bat ikertzeko erabiliko badira. Arau-hauste penalei egiten zaie erreferentzia, ez arau-hauste administratiboei. Ulertu da “segurtasun publikoa” bezalako kontzeptuak zentzu hertsian interpretatu behar direla. Honela, segurtasun publikoari egiten zaion edozein kalte ez du justifikatzen izaera pertsonalen erabilera titularraren adostasunik barik. Datu sentiberei dagokionez, poliziek mota honetako datuak erabili ahal izateko beharrezkoa izango da jadanik gertatu den arau-hauste bat ikertzeko izatea eta bakarrik ikerketa hori aurrera eramateko behar-beharrezkoak diren datuak erabiliko badira. Irizpide hau erabiliz, datuak babes-teko agentzia batzuek ulertu dute polizia helburuekin pertsona baten Historia Klinikoa jaso eta erabiltzeko beharrezkoa izango dela poliziak polizia judizial bezala jardutea. Beste kasuetan ez da posible izango horrelako datu sentiberak erabiltzea.

III. Herritarren segurtasunaren babeserako lege organikoaren 43. artikulua. Herritarren segurtasunaren kontrako arau-hausteen erregistro zentrala

22. HSBLOaren 43. artikuluan Lege hori urratu duten pertsonak aurretik horrelako arau-hauste bat egin duten aztertzeko Erregistro bat sortzen da. Hau da, pertsona hori HSBLOaren urraketan berrerorlea den aztertzeko Erregistro bat sortzen da. Legeak dionez, Erregistro hau Estatu mailakoa izan daiteke edo maila autonomikokoa. Edozelan ere, ez du arazorik egon behar Udal eremuan ere holako erregistro bat sortzeko.

23. HSBLOak Lege hau urratu duen pertsona bat berrerorlea den ikusi ahal izateko Erregistro bat sortu du. Datu-base guztiekin gertatzen denez, hauek sortzerakoan bermatu behar den puntu garrantzitsuenetako bat herritarrek datu basearen ezaugarri garrantzitsuak ezagutzea izango da. Herritarrek bere datuak Erregistroan sartzen direnean zer gertatzen den eta datuak nola erabiliko diren jakin nahi dute. Horretarako, Arau-hausteen Erregistro Zentralaren kasuan, hiru tresna erabiltzen dira: HSBLOa bera, sortu behar den Tratamendu-Jardueren Erregistroa eta Lege organikoak bere 43.2 artikuluan aipatzen duen Erregelamen-

dua, zeinek Erregistroaren antolakuntza eta funtzionamendua zehaztu beharko duen.

24. Erregistroaren sorrera Legean bertan egitea garrantzitsua da, horrela arauak zehazten duelako administrazioak zer egin dezakeen eta zer ez Erregistroan jasotzen diren herritarren datuekin: ze datu erabili daitezkeen, nola eta zertarako. Honela, posible da herritarrek, bere datuak erabiltzen direnean, arauan jasotzen diren printzipio eta irizpideak errespetatzen diren ala ez kontrolatzea. Erregistroaren deskribapena ez da bakarrik Lege organikoan jasotzen, baita dagokion Tratamendu-Jardueren Erregistroan ere. Tratamendu-Jardueren Erregistroa Administrazio eskudunak aurrera eramango dituen tratamenduak deskribatuko dituen dokumentu bat da. Bertan zehaztuko da kasu bakoitzean zein datu erabili ahalko diren, nola eta zertarako. Gainera, administrazioen kasuan, dokumentu hauek publikoak izan behar dute DBEDBLOak xedatzen duenez. HSBL0an jasotzen den Arau-hausteen Erregistro Zentrala Tratamenduen-Jarduera Erregistro zehatz bati lotu beharko zaio. Honela, herritar batek, bere datuak Erregistro zentral honetan jaso badira, posible izango du bere datuak nola erabili diren kontrolatzea Tratamenduen Jarduera Erregistro hori aztertuz. HSBL0ak eta Tratamenduen-Jarduera Erregistroak esaten dutenaz gain, kontuan hartu beharko da HSBL0aren 43.2 artikulua aipatzen duen erregelamendua. Erregelamendu honek Erregistro Zentralaren antolaketa eta funtzionamendua arautu beharko du. Batez ere, Erregistroan jasotzen den informazioaren osotasuna, segurtasuna eta erabilgarritasuna bermatuko duten baldintza teknikoak zehaztu beharko ditu.

25. Erregistro Zentralaren ezaugarriak deskribatzen dituzten hiru tresna hauek egotea positiboa da, honela herritarrek bere datuen gaineko kontrol handiago bat izango dutelako. Arauketa honi, aldiz, ñabardura batzuk egin behar zaizkio:

- a) Lehenik eta behin beharrezkoa da HSBL0aren, hau garatu behar duen erregelamenduaren eta Erregistro Zentralari lotutako Tratamenduen-Jarduera Erregistroan deskribatzen denaren, eta Erregistro Zentrala kudeatuko duten langileen funtzioen artean bateragarritasuna egotea. Hau da, Erregistro Zentrala erabiliko duten langile publikoen funtzioen eta Erregistroaren antolakuntza eta funtzionamendua deskribatzen duten arauen edo dokumentuen artean nolabaiteko harremana egon behar da.

- b) Bigarrenik, kontuan izan behar da gaur egun, oraindik, ez dela Erregistro Zentrala sortu, ez dela Erregistro horri lotutako Tratamenduen-Jarduera Erregistroa onartu eta ez dela HSBLOaren 43.2. artikuluan aipatzen den erregelamendua onartu.

26. Herritarren Segurtasunaren kontrako Arau-hausteen Erregistro Zentralean jasotzen diren datuak helburu zehatz batekin erabili behar dira. Edozein daturen erabilera helburu zehatz, legezko eta espezifiko batekin egin behar da. Polizia eremuan honek esan nahi du jaso eta erabiltzen diren datu guztiak ikerketa zehatz batekin lotu behar direla. Honela, pertsona baten datuak Erregistro Zentralean sartzeko eta gero erabiltzeko polizia interes zehatz batekin lotu behar dira. HSBLOak dionez, Arau-hausteen Erregistro Zentral horren helburua bakarra eta eskusiboa da: Lege organiko hori urratu duen pertsona bat jarrera horretan bererorlea den ikustea. Legeak, beraz, datuok helburu horrekin erabiltzeko gaitzen du. Erabileraren oinarri juridikoa Legea da eta ez da behar datuen titularraren baimenik.

27. Posible al da Erregistro Zentralean jasotzen diren datuak beste helburu batekin erabiltzea? HSBLOak dionez helburua “esklusiboa” da. Hala ere, datu horiek beste helburu batekin erabiltzea justifikatu daiteke. DBEDBLOak arau-hauste eta zigor administratiboei buruzko datuentzako erregimen juridiko berezi bat xedatzen du. Datu horiek autoritate publikoek, beraien funtzioen egikaritzan, polizia helburuekin erabili ditzaketela, edo Lege batek horrela aurreikusten duenean, jasotzen du Legeak. Xedapen honi helduz, datu horiek administrazioen eremuan transmititu eta erabili daitezke polizia helburu bat betetzeko bada edo Lege batek horrela justifikatzen badu. Ondorio hau bat dator bateragarritasun printzipioarekin. DBEOak dionez, helburu batekin jaso diren datuak ezin dira gero helburu horrekin bateragarria ez den era batean erabili. Zentzu berean, Sektore Publikoaren Erregimen Juridikoari buruzko Legeak helburu zehatz batekin jaso diren datuak helburu horrekin bateragarriak ez diren beste helburu batzuk betetzeko ezin direla erabili xedatzen du. Xedapen hauetatik helburu batekin jaso diren datuak helburu horrekin bateragarria den beste helburu bat betetzeko erabili daitezkeela ondorioztatu daiteke. HSBLOan deskribatzen den helburua bakarra da, zehatza, eta helburu horrek justifikatzen du datuen erabilera. Haatik, honek ez du zertan esan nahi datu horiek ezin direla beste helburu batekin erabili, helburu berri hori bateragarria bada eta erabilera berri horrek oinarri juridiko nahikoa badauka. Hori izango litzateke, adibidez, poliziek Erregistro

Zentralean dauden datuak ikerketa penal baten eremuan erabiltzearen kasua.

28. Herritarren Segurtasunaren kontrako Arau-hausteen Erregistro Zentralak proportzionaltasun printzipioa errespetatu behar du. Norbaitek pertsona baten izaera pertsonaleko datuak erabiliko baditu, helburu zehatz bat lortzeko beharrezkoak diren datuak bakarrik erabili ahalko ditu. Polizia eremuan, ikerketa batean garrantzizkoak ez diren edo gehiegizkoak diren datuak ezin direla erabili azpimarratu dute Auzitegiek. HSBLOak proportzionaltasun printzipioa errespetatzen du puntu ezberdinetan. Lehenengo, Erregistro Zentrala osatzeko bakarrik beharrezkoak diren datuak jasoko direla aipatzen du. Jaso ahal izango diren datuen zerrenda ez da luzea: arau-haustearen datu pertsonalak, egin duen arau-haustea, bide administratiboan irmoa den zigorra, arau-haustea non eta noiz egin denari buruzko informazioa eta zigorra ezarri duen organoari erreferentzia. Bigarrenik, Legeak dionez, bide administratiboan irmoak diren zigorrei buruzko datuak jasoko dira bakarrik. Hau garrantzitsua da honekin administrazio eskudunak iritziz ez duela aldatuko bermatzen delako. Hau da, zigorra irmoa bada bide administratiboan, honek esan nahiko du Administrazioak bere azken hitza esan duela gaiaren inguruan eta, beraz, datuak egiazkoak eta eguneratuak daudela. Hirugarrenik, HSBLOak dionez, Arau-hausteen Erregistro Zentralean jasotako datuak epe bat igarota ezabatu egin beharko dira. Arau-hauste oso larrien kasuan hiru urteko epean; larrien kasuan bi urteko epean; eta, arau-hauste arinen kasuan urte bateko epean, zigorra irmoa izan denetik, ezabatu beharko dira.

29. HSBLOan arautzen den Erregistro Zentralean jasotzen diren datuek egiazkotasun printzipioa errespetatu behar dute. Printzipio honek, datuek titularraren egiazko egoera islatzea galdatzen du. Gainera, beharrezkoa izaten da datu horiek eguneratuta egotea. Datuen tratamenduen arduradunek datuak egiazkoak izateko "esfortzu nahikoa" egin beharko dute. Polizia eremuan oso garrantzitsua da printzipio hau errespetatzea. Kontuan izan behar da ikerketa bat aurrera eramaten denean, ikerketan zehar interesdunaren egoera aldatzen joan daitekeela. Prozedura administratiboek eta, batez ere, judizialek aurrera egiten dutenean pertsona baten egoera aldatzen joan daiteke: zigortua izatetik absolbitua izatera pasa daiteke, etab. Holako aldaketa bat egotekotan beharrezkoa izango da Erregistro Zentral horretan aldaketa hori jasotzea. Eguneratze hori Erregistroan bazterrean egindako nota baten bitartez jaso daiteke. Honek garrantzia handia dauka prozedura bat judizializatu denean eta,

adibidez, behin-behineko artxibatze bat eman denean. Egoera hau Erregistroan jaso beharko da. Horretarako beharrezkoa izango da organo judicial eta administratibo ezberdinen artean komunikazioa egotea.

30. HSBL0ak Erregistro Zentralean arautzean eskubide batzuk aintzates-ten dizkio datu base horretan jasoko diren datuen titularrari. Azpimarratze-koa da Legeak berak eskubide hauek jasotzea, izan ere horrela ekidin egiten da berauek salbuestea.

31. HSBL0ak, lehenengo, informazioa jasotzeko eskubidea aipatzen du. Erregistro Zentralean jasotzen diren datuak tratatzeko arduraduna den administrazioak datuen titularra datuokin zer egingo denari buruz informatu beharko du, datuok erabili aurretik edo ahal duen arinen. Datuen erabilerari buruzko informazioa eman beharko da. Informazio hori osoa, zehatza, ulergarria eta espresa izango da eta hizkuntza erraz eta argi bat erabiliz emango da. Ez da bakarrik Erregistroaren existentziaz informatuko, baizik eta adierazi egin beharko da zein den datuen erabileraren oinarri juridikoa, interesdunak zein eskubide dituen bere datuen gain, datuak noiz arte erabiliko diren... Kontuan izanda erabiliko diren datuak bide administratiboan irmoak diren zigorrei buruzkoak direla, posible da zigor hori jakinarazten denean oinarritzko informazio bat ematea interesdunari, bere datuk Arau-hausteen Erregistro Zentralean jasoko direla adieraziz. Oinarritzko informazio hau osatu ahal izango da, adibidez, interesduna esteka baten bitartez informazio luzeago batera igorritik. Datuak babesteko araudiak hasierako oinarritzko informazio bat eta ondorengo informazio osoago baten bidez informazioa emateko betebeharra betetzea baimentzen du.

32. HSBL0an sarrera eskubidea bermatzen da, baita ere. Eskubide hau egikaritzuz interesdunak Administrazio arduradunari eska diezaiotke berari buruzko datuak tratatzen ari den, horrela bada zein datu ari den tratatzen eta tratamenduaren ezaugarriak adieraztea (zein datu, zein helbururekin, nori igorri ahal zaizkion, etab.). Polizia eremuan sarrera eskubidea askotan mugatu da bi arrazoiengatik. Lehenengo, eskubide honi jarri ahal zaizkion salbuespenak ugariak direlako eta, gainera, era zabalean interpretatu izan direlako, segurtasun publikoaren babesa kasu. Bigarrenik, askotan sarrera eskubidea egikaritzeko oztopo formalak jarri izan dituztelako polizia. Ez du ematen Arau-hausteen Erregistro Zentralearen kasuan muga hauek aplikatu daitezkeenik, kontuan hartzen bada datuak zein helbururekin erabiltzen diren.

33. Legeak ezabatzeko eskubidea ere jasotzen du. Eskubide honen bitartez interesdunak jadanik bere helburua bete duten, gehiegizkoak diren edo akastunak diren datuak ezabatzea eska dezake. Eskubide hau duda barik egikaritu daiteke polizia eremuan. Honela, azken jurisprudentziak esan duenez, poliziak ezabatzeko eskubidearen egikaritza ezetsi nahi badu oso era argian arrazoitu beharko du bere erabakia eta ez dute balioko argudio orokorrek edo arauetara igorpen orokorrek. Datuak ezabatzeko eskubideak zentzu berezia du prozesu batean pertsona bat absolbitu denean edo ikerketa bertan-behera geratu denean, adibidez, interesdunak arau-haustearekin zerikusirik izan ez duela frogatzen delako.

34. Azkenik, Legeak zuzentzeko eskubidea aintzatesten du. Eskubide honen bitartez interesdunak okerrak diren, zehatzak ez diren edo osatu gabe dauden datuak zuzentzea eska dezake. Pentsa, adibidez, zein interes izan dezakeen egitate batzuekin zerikusirik izan ez duen pertsona batek Erregistroan dauden datuak aldatzeko. Eskubide honen egikaritza garrantzitsua izan daiteke, batez ere, prozesu batean zehar pertsona baten egoera aldatzen joan daitekeelako. Praktikan, ez luke arazorik egon behar eskubide hau egikaritu ahal izateko. Haatik, batzuetan eskubide honen egikaritza mugatu izan da. Batetik, poliziek beharrezkotzat jotzen dutelako pertsona bati buruzko datu zaharrak mantentzea. Bigarrenik, zuzentzeko eskubidea datu objektiboen gain egikaritzen delako, ez ordea balorazio subjektiboen gain edota egitateen inguruko kalifikazio juridikoen gain.

AURKIBIDE SISTEMATIKOA

Ageri-ageriko delitua eta bizilekuan sarrera, I, 10-11

Aginduak ez betetzea, IV, 9 eta 10

Agintaritzari edo bere agenteei eginkizunak gauzatzen ari direnean desobeditzea edo jarkitzea, I, 31

Akta edo atestatua eta poliziaren sarrera bizilekuan, I, 25

Arau-hauste administratiboak, V, 21 eta 22

Atxilotuaren eskubideak, V, 34

Aurretiko zantzuak, III, 11 eta 12

Babes berezia duten datuak, VII, 17-18

Bide publikoetako kontrolak, kontzeptua, III, 22-24

Bide publikoetako kontrolak, oinarria, III, 28, 29, 36-39

Bide publikoetako kontrolak, tokiak, III, 33-35

Bizilekuan poliziaren legez kontrako sarrera, I, 32-34

Bizilekuaren bortxaezintasuna, I, 2 eta 4

Bizilekuaren erregistroa, I, 7-9, 12-15, 24

Bizilekua, kontzeptua, I, 2-3

Datuak babesteko eskubidea, VII, 6

Datuak babesteko eskubidea, araubidea, VII, 7

Datuen transmisioa, VII, 11-16

Defentsa eskubideak, III, 30

Delituen prebentzioa, V, 17

Desobedientzia, V, 36 eta 37

Ebazpen judiziala eta bizilekuan sarrera, I, 7-9

Egiaztapen eta erregistroen irismena, IV, 11 eta 12

Egiaztapena, helburua, IV, 4-6

Erakunde ofizial edo erakunde publikoen eraikinen erregistroa, I, 27 eta 29

Erasotzeko baliabideak aldi baterako okupatzea, IV, 16-20

Gaikuntza orokorra eta poliziaren sarrera bizilekuan, I, 16-17

Gorputz eskuhartzeak, V, 4 eta 5

Herritarren segurtasunaren aldaketa, III, 8-10; V, 18

Hondamendia eta poliziaren sarrera bizilekuan, I, 18-19

Hondarrak eta aztarnak, V, 6

HSBLOko Arau-hausteen Erregistro Zentrala, VII, 22-23

HSBLOko Arau-hausteen Erregistro Zentrala, egiazkotasun printzipioa, VII, 29

HSBLOko Arau-hausteen Erregistro Zentrala, eskubideak, VII, 30-34

HSBLOko Arau-hausteen Erregistro Zentrala, helburu printzipioa, VII, 27

HSBLOko Arau-hausteen Erregistro Zentrala, proportzionaltasun printzipioa, VII, 28

HSBLOko Arau-hausteen Erregistro Zentrala, publikotasuna, VII, 24-26

Hur-hurreko aurria eta poliziaren sarrera bizilekuan, I, 22

Ibilgailuen erregistroak, III, 40-43; IV, 14 eta 15

Identifikazioa, helburua eta polizia egoitzara joatea, II, 31

Identifikazioa, polizia egoitzara joatea eta iraupena, II, 30

Identifikazioa eta alkohol kontrola, II, 9

Identifikazioa eta argazkiak, II, 20

Identifikazioa eta arraza, II, 13

Identifikazioa eta atxiloketa, II, 22 hur.

Identifikazioa eta atzerritarrak, II, 14 hur.

Identifikazioa eta egiteko tokia, II, 21

Identifikazioa eta erregistro liburua, II, 33 hur.

Identifikazioa eta giza eskubideak, II, 32

Identifikazioa eta hatz markak, II, 20

Identifikazioa eta kontrol-bideak, II, 10

Identifikazioa eta polizia-funtzioa, II, 1 hur.

Identifikazioa eta polizia egoitzara joatea, II, 27 hur.

Identifikazioa eta polizia egoitzara joatearen bolantea, II, 36

Identifikazioa eta uko egitea, II, 37 hur.

Identifikazioa eta zantzuak, II, 17

Identifikazioa eta zehapen administratiboa, II, 11

Identifikazioa eta zigor penala, II, 11

Igarotze-murrizketak, III, 1-3

Igarotze-murrizketak eta neurriak hartzea, III, 13-15

Indarra erabiltzea, V, 29-31, 33 eta 35.

Intimitatea, V, 9, 13, 23-26

Izaera pertsonaleko datuen tratamendua eta titularraren adostasuna, VII, 19-21

Kanpoko gorputz miaketak, baldintzak, V, 14-16 eta 19

Kanpoko gorputz miaketak, helburua, V, 12

Kanpoko gorputz miaketa, kontzeptua, V, 1-3

Kanpoko gorputz miaketak, praktika, V, 7-10

Kanpoko gorputz miaketak, proportzionaltasuna, V, 20

Konfiskazioa, III, 18

Larritasun bereziko delitua, III, 25-27

Lazeria eta poliziaren sarrera bizilekuan, I, 20-21

Leku publikoetan egotea mugatzea, III, 4

Manifestazioa eta administrazioaren esku-sartzea, 7 hur.

Manifestazioa eta agintari publikoen erantzukizuna, VI, 6

Manifestazioa eta arauketa, VI, 1

Manifestazioa eta bilera, kontzeptua, VI, 2

Manifestazioa eta disoluzioa, VI, 5

Manifestazioa eta etendura, VI, 4

Manifestazioa eta komunikazioa, VI, 3

Manifestazioa eta poliziak esku-sartzeko baliabideak, VI, 13

Manifestazioa eta proportzionaltasuna, VI, 13

Miaketa eta abokatuaren laguntza, V, 11

Nahitaezko betearazpena, V, 27, 28 eta 32

Norberaren gauzen erregistroa, III, 44-47.

Ondasunen okupazioa, III, 16, 17 eta 19-21

Osotasun fisikoa, V, 9

Pertsona, ondasun eta ibilgailuen egiaztapena, IV, 1-3

Pertsoneri eta gauzei hur-hurreko kalte larriak saihesteko beharra eta poliziaren sarrera bizilekuan, I, 23

Poliziak esku-sartzeko baliabideak, VI, 13

Poliziak izaera pertsonaleko datuak erabiltzea, eskubide mugatuak, VII, 5

Poliziak izaera pertsonaleko datuak erabiltzea, potestateak, VII, 2

Poliziaren datu-baseak, VII, 8-11

Poliziaren sarrera erakunde ofizialen edo erakunde publikoen eraikinetan, I, 26-28

Poliziaren sarrera erakunde ofizialen edo erakunde publikoen eraikinetan eta agintaritzaren edo funtzionarioen adostasunik behar ez izatea, I, 28 eta 30

Pribatutasun kolektiboa, VII, 3

Proportzionaltasuna eta manifestazioa, VI, 13

Segurtasun eremuak, III, 6 eta 7

Titularraren baimena eta bizilekuan sarrera, I, 5-6

Tresnen, efektuen eta proben bilketa, III, 31 eta 32

Ustekabeko aurkikuntza eta bizilekuaren erregistroa, I, 12-15

Zantzuak, IV, 7 eta 8

Zantzuak eta identifikazioa, II, 5

LABURDURAK

AGE: Auzitegi Gorenaren Epaia

APEL: 39/2015 Legea, urriaren 1ekoa, Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearena

DBEDBLO: Izaera Pertsonaleko Datuak Babesteko eta Eskubide Digitalen Babeserako Lege Organikoa

DBEO: Europar Batasuneko Datuak Babesteko Erregelamendu Orokorra

HSBLO: 4/2015 Lege Organikoa, martxoaren 30ekoa, Herritarren Segurtasuna Babestekoa

KAE: Konstituzio Auzitegiaren Epaia

KZ: Konstituzio Auzitegia

LABI: Euskadiko Babes Zibilerako Plana

ZK: Zigor Kodea

OHARRAK

OHARRAK

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

OHARRAK

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....